

Jaarverslag 2017

Stichting ROC West-Brabant

Brinnummers

03 AM Stedelijk Gymnasium
19 XV Prisma College
02 HI Markiezaat vmbo
15 NY Praktijkschool Breda
21 CY Prinsentuin College
25 LX ROC West-Brabant

Stichting ROC WB

Trivium 74
4873 LP Etten-Leur

Postbus 699
4870 AR Etten-Leur
T 076 504 8000
E info@ROCWB.nl www.ROCWB.nl

Bestuursnummer 31107

Opgesteld door Raad van Bestuur, 14 juni 2018
Vastgesteld door Raad van Toezicht, 14 juni 2018

Inhoudsopgave Jaarverslag 2017

Bestuursverslag.....	5
1. Raad van Bestuur.....	5
1.1 Algemeen	5
1.2 Nieuwe Koers “klaar voor de toekomst”	6
1.3 Onderwijs	7
1.4 Bedrijfsvoering	7
1.5 Financiën	9
1.6 Personeel	9
1.7 Medezeggenschap	9
1.8 Cultuurverandering en leiderschap	9
1.9 Samenstelling Raad van Bestuur	10
2. Raad van Toezicht.....	11
2.1 Toezicht bij ROC West-Brabant	11
2.2 Wat heeft de Raad van Toezicht gedaan	11
2.3 Beoordeling Raad van Bestuur	13
2.4 Zelfevaluatie	13
2.5 Vooruitblik	14
2.6 Samenstelling Raad van Toezicht	15
3. Organisatie.....	18
3.1 Organisatiestructuur	18
3.2 Onderwijs	18
3.3 Ondersteuning	20
3.4 Deelnemingen	20
3.5 Stichtingen en coöperaties	20
3.6 Samenwerkingsverbanden	21
4. Onderwijs.....	23
4.1 Onderwijsprestaties	23
4.1.1 Vo/vmbo.....	23
4.1.2 Mbo	23
4.1.3 Educatie	24
4.2 Aantallen studenten verdeeld over de onderwijsvormen.	24
4.2.1 Vmbo	24
4.2.2 Mbo	26
4.2.3 Educatie	27
4.3 Organisatie en beleid	28
4.4 Stakeholdersonderzoeken: JOB monitor	29
4.5 Klachtenafhandeling	30
4.5.1 Interne commissies van beroep, bezwaar of geschillen.....	30
4.6 Passend Onderwijs	31
4.6.1 Passend Onderwijs in het VO.....	31
4.6.2 Passend Onderwijs MBO.....	32
4.7 Voortijdig Schoolverlaten	33
4.8 Onderwijsinnovatie	34

4.9	Internationalisering	35
4.10	Kwaliteitsbeleid	36
5.	Personeel	38
5.1	HR-organisatie en -beleid	38
5.2	Ontwikkeling Personeelsbezetting ROC West-Brabant	39
5.3	Mijn ROC: digitalisering HR-Processen	41
5.4	Duurzame inzetbaarheid	41
5.4.1	Taakbeleid	42
5.4.2	Strategische personeelsplanning	42
5.4.3	Ontwikkeling ziekteverzuim	42
5.4.4	Medewerkersonderzoek	43
5.4.5	Nieuw arbobeleid	44
5.4.6	Externe vertrouwenspersoon	45
5.4.7	Interne geschillencommissie	45
5.5	Personeelsontwikkeling	45
5.5.1	Teamscan resultaatverantwoordelijke teams (RVT)	46
5.5.2	Leiderschapsprogramma	46
5.5.3	ROC Academie	47
5.6	Sluitende aanpak Participatiewet	47
5.7	Inzet in relatie tot WW	48
6.	Huisvesting, Informatisering en Financiën	50
6.1	Huisvesting	50
6.2	Informatisering	51
6.3	Financieel beleid	54
6.3.1	Kaders en risicobeleid	54
6.3.2	Financieel resultaat 2017	56
6.3.3	Toestand op balansdatum	57
6.3.4	Kengetallen	58
6.3.5	Treasury	59
7.	Medezeggenschap en dialoog	60
7.1	Centrale Studentenraad	60
7.2	Ouderraad	60
7.3	Ondernemingsraad	61
7.4	Dialoog	62
8.	Continuïteit	63
8.1	Meerjarenperspectief	63
8.2	Verwachte ontwikkelingen	63
8.2.1	Meerjarenbegroting en balans	63
8.2.2	Ontwikkelingen in financiële kengetallen	67
8.2.3	Ontwikkelingen in leerlingen- en studentenaantallen	68
8.2.4	Ontwikkelingen in formatie	69
8.2.5	Ontwikkelingen op gebied van huisvesting	70
8.2.6	Conclusie	71
8.3	Risicomanagement	71
8.3.1	Belangrijke risico's en onzekerheden	72

8.3.2 Conclusie.....	75
Bijlage 1 - Onderzoeken door de inspectie van het onderwijs.....	76
Bijlage 2 - Jaarverslag examinering mbo 2017 ROC WB	79
Bijlage 3 – Helderheid.....	92
Bijlage 4 – OVO Breda.....	100
Jaarrekening.....	107
Overige gegevens.....	158
Overige bijlagen.....	163

Bestuursverslag

1. Raad van Bestuur

1.1 Algemeen

Het afgelopen jaar is een zeer intens jaar geweest. Naast de vele uitzonderlijke prestaties van deelnemers/studenten en docenten/onderwijsteams, maar ook van medewerkers in de ondersteunende functies, is er veel aandacht terecht gekomen bij de besturing van de gehele organisatie. Het rapport van de Inspectie van het Onderwijs “Bestuurlijk Handelen” dat in augustus uitkwam, maar binnen de instelling in concept al bekend was half april, heeft veel teweeg gebracht. Ondanks het gevoel, zoals ook in ons vorige jaarverslag beschreven, dat we op de goede weg waren werd van ons allemaal een extra inspanning verwacht. De Raad van Bestuur heeft in samenspraak met het management van alle scholen en colleges, besloten om via een projectmatige aanpak (10 prioriteiten) op een aantal gebieden gezamenlijk een extra inspanning te plegen.

De aanpak is breed besproken en de leiding van de prioriteitenteams is breed/gemengd belegd. Het betrof allemaal onderwerpen waarop al eerder inspanningen werden gepleegd, maar waarvan het oordeel was dat er met extra inzet versneld goede resultaten konden worden behaald. Dit heeft geleid tot veel extra inzet organisatie breed, maar heeft ook de gewenste resultaten opgeleverd. Mede daarop baseerde de Inspectie van het Onderwijs (Definitief oordeel Bestuurlijk Handelen, maart 2018) het vertrouwen dat ROC WB de uitdagingen van nu en de toekomst aankan.

Prioriteiten	Team	BAG/ Raad
1 Loopbaanleren met het gehele ROC vanuit hetzelfde perspectief; primair ROC brede kaders Loopbaanleren vaststellen	<ul style="list-style-type: none">Lisan van Beurden (mbo)Roy Palmen (vmbo)Kathy Rogmans (directeur Dienst Onderwijs & Kwaliteit)Andrea Kaim (RvB)	kwaliteitsraad
2 Collectieve kracht vitaliseren & bouwen aan een professionele cultuur	<ul style="list-style-type: none">Jeroen vd Oord (mbo)Roy Palmen (vmbo)Helmi Geeve (directeur M&C)Ton Flink (RvB)Andrea Kaim (RvB)Rob Neutelings (RvB)	DT
3 Borging en bestendiging verbetering onderwijskwaliteit VMBO / MBO /VO	<ul style="list-style-type: none">Jeroen van den Oord (mbo)Ruud Engelse (vmbo)Carin Jansen (VO)Kathy Rogmans (directeur Dienst Onderwijs & Kwaliteit)Ton Flink (RvB)Andrea Kaim (RvB)	kwaliteitsraad
4 Realisatie HR-agenda Prioritering en focus 2017 en 2018	<ul style="list-style-type: none">Petra Selten (mbo)Kees van Steen (vmbo)(Directeur HR)Andrea Kaim (RvB)	BAG HR
5 Implementatieplan begroting 2018, 2019	<ul style="list-style-type: none">Marc v Campenhout (mbo)	BAG F

		<ul style="list-style-type: none"> • Mak Nobelen (vmbo) • Ferry van Dorst (directeur Finance & Control) • Rob Neutelings (RvB) 	
6	ROC brede aanpak en werkwijze bedrijfsgerichte trajecten (bekostigd)	<ul style="list-style-type: none"> • Joost de Jongh (mbo) • Ferry van Dorst (directeur Finance & Control) • Joan van Belzen (ROC bedrijfsopleidingen) • Han Schmeits (bestuursadviseur) • Ton Flink (RvB) 	DT
7	Uitvoeren Verbeterplan ROC Diensten inclusief implementatie systemen (EoL, E-HRM en FIS). Op welke wijze kunnen we de klantgerichtheid van de dienstverlening verbeteren?	<ul style="list-style-type: none"> • Marc van Campenhout (mbo) • Ellen Messing (vmbo) • Mylène Zwaans (Directeur ROC Diensten) • Rob Neutelings (RvB) • André van Veen (programmamanager) 	DT
8	Implementatie control & risk	<ul style="list-style-type: none"> • Marc van Campenhout (mbo) • Roy Palmen (vmbo) • Sjors Jansen (Manager Internal Audit) • Ferry van Dorst (Directeur Finance & Control) • Rob Neutelings (RvB) 	BAG F
9	Portfolio VMBO, MBO (inclusief demografie, n1 en 2, avo'isering)	<ul style="list-style-type: none"> • André v Veen (programmamanager) • Emmy Bakker (mbo) • Ruud Engelse (vmbo) • Kathy Rogmans (directeur Dienst Onderwijs & Kwaliteit) • Helmi Geeve (directeur M&C) • Andrea Kaim (RvB) 	DT
10	Sturingsinformatie (MIS), waaronder Xedule, met focus op inhoudelijke kant: welke sturingsinformatie is op welk niveau noodzakelijk.	<ul style="list-style-type: none"> • Joost de Jongh (mbo) • Remko Ouwehand (mbo) • Peter Luyten (vmbo) • Peter Zacht (IM) • Ton Flink (RvB) 	BAG IM

Inmiddels hebben alle prioriteitenteams hun opdracht afgerond. Een aantal onderwerpen vraagt natuurlijk blijvende aandacht en is in de staande organisatie ondergebracht of is ondergebracht in de programmaorganisatie “klaar voor de toekomst”, die begin 2018 is gestart.

1.2 Nieuwe Koers “klaar voor de toekomst”

Op 11 oktober heeft de Raad van Bestuur de nieuwe strategische koers geïntroduceerd. Daarbij wordt voortgebouwd op het bestaande strategisch plan “kansrijk en wendbaar” en de keuzes vanuit het verleden, maar is ook nadrukkelijk gekozen voor een heroriëntatie op de eigen organisatie. Kernelementen daarbij zijn:

- Wij zijn van Beroepsonderwijs en bieden aanbod voor 12 tot 67-jarigen;
- Versterking relatie tussen vmbo en mbo, inclusief het realiseren van doorlopende leerroutes;
- Overgang naar een sectorale indeling van het mbo, met behoud van de spreiding van onderwijslocaties in de gehele regio;
- Intensivering van de relatie met het beroepenveld, het bedrijfsleven, de overheden en onderwijsinstellingen in West-Brabant en in de aangrenzende gebieden.

De nieuwe koers wordt via een programmatische aanpak vormgegeven met inbreng vanuit de gehele organisatie. Het beoogde tijdspad voor de verandering is: richten (schooljaar '17-'18),

inrichten (schooljaar '18-'19) en verrichten vanaf begin schooljaar '19-'20. De introductie van de nieuwe koers heeft veel energie gebracht en sluit ook heel goed aan bij initiatieven van scholen/colleges/teams die al werden ondernomen. Het zal echter de komende jaren ook veel inzet en energie vragen van alle medewerkers.

1.3 Onderwijs

ROC WB verzorgt bijna 400 opleidingen, waarvan meer dan 99% voldoet aan alle kwaliteitseisen die de Inspectie van het Onderwijs daaraan stelt. Het totale aantal leerlingen/studenten was ruim boven de 23.000. Zowel in het mbo als vmbo was sprake van een geringe daling, het aantal studenten Educatie en OVO nam iets toe.

Per 1 augustus is de nieuwe Wet Toelatingsrecht van kracht die werking kent in het mbo. Er is veel aandacht besteed aan de implementatie van de gevolgen van de wet. De focus lag hierbij op loopbaangerichte intake activiteiten, het voeren van kennismakingsgesprekken waarbij rekening wordt gehouden met het instroomniveau op het mbo en het versnellen van de duur van de toelatingsprocedure. Tevens is een start gemaakt met de implementatie van het bindend studieadvies.

In 2016 heeft de Adviesraad Examinering mbo gewerkt aan het voorbereiden van instellingsbrede beleidskaders examinering mbo. In februari 2017 heeft de Raad van Bestuur deze kaders vastgesteld. Hiermee heeft ROC WB vastgelegd hoe de examenorganisatie op instellings- en collegeniveau ingericht dient te zijn vanaf augustus 2017. De Adviesraad maakt jaarlijks een verslag op basis van de jaarverslagen van de verschillende examencommissies en het verantwoordingsgesprek dat hierover wordt gevoerd. Het jaarverslag examinering mbo 2017 is bijgevoegd in bijlage 2.

Aan het eind van het jaar is “de staat van het ROC” opgeleverd. Een document dat tot stand is gekomen in innige samenwerking tussen staf en lijn en dat een zeer exact beeld geeft van de onderwijsprestaties en onderwijskwaliteit instellingsbreed tot op teamniveau. Het is de eerste keer dat het ROC WB zo gedetailleerd kennis en data bij elkaar heeft gebracht, die overzichtelijk gedeeld kunnen worden met alle betrokkenen intern. Jaarlijks zal deze staat van de instelling opnieuw worden gemaakt en als spil in het interne gesprek over onderwijskwaliteit dienen. Het biedt een sturingsinstrument voor de Raad van Bestuur en het management van de scholen/colleges, maar vormt ook de basisinformatie voor het 4-jarig onderzoek dat de Inspectie van het Onderwijs in het voorjaar 2018 zal uitvoeren.

In hoofdstuk 4 Onderwijs wordt uitgebreid ingegaan op de onderwijsprestaties, onderwijsbeleidsontwikkeling, examinering, innovaties en stakeholderonderzoeken.

1.4 Bedrijfsvoering

In 2017 is voortvarend verder gewerkt aan de professionalisering van de ondersteunende eenheden en de kwaliteit van ondersteunende processen. Dit uit zich onder andere in de volgende zaken:

- De inrichting van een zelfstandige eenheid Internal Audit (3de lijn), die een directe lijn heeft met de Raad van Toezicht om onafhankelijkheid te kunnen garanderen. Hiermee wordt verder invulling gegeven aan het in 2016 geïntroduceerde “three lines of defence” model;
- Zoals vorig jaar reeds gemeld heeft het ROC de regie op de ICT-dienstverlening in eigen hand genomen. Hiervoor is de eenheid Informatie Management (IM) gevormd. De relatie met IT-Workz BV als onze leverancier van IT-diensten/-personeel is hiermee een “echte” klant-leverancier relatie geworden;
- De opsplitsing van de dienst bedrijfsvoering naar een dienst Finance en Control (F&C) en een dienst Human Resources (HR). Bij F&C ligt de opdracht tot verdere professionalisering en het inrichten van de tweede lijn.

In november is een directeur HR aangetreden, zij heeft als opdracht meegekregen om de verdere ontwikkeling van de nieuwe dienst tot volwaardig partner van de scholen/colleges en het bestuur te leiden. Het team Juridische zaken is per 1-1-'18 overgeheveld naar de nieuwe eenheid Bestuursbureau;

- De vorming van een nieuwe dienst Onderwijs & Kwaliteit (DOK), waarin alle ondersteuning op het gebied van onderwijsbeleid, innovatie en kwaliteitszorg bij elkaar is gebracht. Het programma “kwaliteit”, ter bevordering van de interne kwaliteitszorg- en borging, is ook overgegaan naar DOK;
- De reorganisatie van de dienst Marketing & Communicatie (M&C) is in de zomer van 2017 afgerond. M&C heeft met veel elan haar nieuwe opdracht en rol opgepakt. Dit heeft onder andere geleid tot een nieuwe aanpak van de werving van nieuwe studenten/deelnemers;
- Er is met succes veel tijd geïnvesteerd in het beschikbaar maken van managementinformatie met betrekking tot onderwijsprestaties op team-, opleidings-, college-/school- en ROC WB-niveau. De weerslag hiervan is terug te vinden in de “staat van het ROC”, die eind van het jaar is opgeleverd, mede ten behoeve van het 4-jaarlijks onderzoek (4JO) dat in het voorjaar 2018 zal plaatsvinden;
- Op het gebied van de informatisering zijn ook belangrijke slagen gemaakt. Onder andere zichtbaar in de implementatie van EOL, Xedule en de verdere implementatie van digitale HR-processen. Ook is er veel tijd gestoken in de voorbereiding van overgang naar een nieuw financieel systeem (AFAS) per 1-1-2018;
- De ondersteuning van de RvB is organisatorisch gebundeld en onder aansturing van de secretaris Raad van Bestuur gebracht. Deze functionaris vervult tegelijkertijd ook de rol van secretaris van de Raad van Toezicht en leidinggevende van de afdeling Bestuursbureau. In 2017 is deze positie op interim-basis ingevuld. In 2018 zal de functie definitief worden ingevuld.

1.5 Financiën

2017 is afgesloten met een beperkt positief resultaat van € 523.000. Dit in tegenstelling tot het exploitatietekort dat we hadden begroot. In hoofdstuk 6 wordt uitgebreid ingegaan op de achtergrond hiervan. In algemene zin kunnen we constateren dat het veronderstelde uitgavenpatroon en de geplande bijsturing daarop nagenoeg bewaarheid is geworden. Echter, de inkomstenkant laat een gunstiger beeld zien dan werd verondersteld. Het betreft hier wel voornamelijk incidentele meevallers. Bij de begrotingen van de komende jaren streven we naar een licht positief resultaat. Omdat we nog steeds de verwachting hebben dat de inkomstenkant onder druk blijft staan, vraagt dit wel een inspanning en lastige keuzes bij de ondersteuning en bij de scholen/colleges.

1.6 Personeel

In hoofdstuk 5 wordt uitgebreid ingegaan op personele ontwikkelingen en de voortgang van het personeelsbeleid. Een paar belangrijke ontwikkelingen willen we hier al benoemen. Er is een belangrijke stap gezet in het leeftijdsbewust personeelsbeleid. Met de Ondernemingsraad is voor 2017 een Persoonlijk Ouderen Arrangement (POA) afgesproken.

De reorganisatie van de afdeling Marketing en Communicatie is in de zomer afgerond met zeer beperkte personele consequenties en met de vakbonden is een Sociaal Statuut overeengekomen als kader voor mogelijke reorganisaties in de toekomst.

1.7 Medezeggenschap

Zowel vanwege de interne ontwikkelingen als de nieuwe bevoegdheden voortkomend uit de Wet Versterking Bestuurskracht is er in het afgelopen jaar naast de reguliere overlegmomenten, veel informeel contact geweest tussen de Raad van Bestuur en de medezeggenschap (Ondernemingsraad, Studentenraad en Gezamenlijke Vergadering). Ondanks de onontkoombare spanning, die er af en toe van nature is, is er sprake van een zeer constructieve, coöperatieve relatie tussen Raad van Bestuur en de medezeggenschap.

Er is extra geïnvesteerd in de ondersteuning van de Studentenraad en Studentenraadsleden. Door de Ondernemingsraad is opnieuw vastgesteld welke verantwoordelijkheden zij overdraagt aan de Onderdeelcommissies en welke niet. Daarbij is ook overeenstemming bereikt over de grootte van en de daarbij behorende ondersteuning van Onderdeelcommissies.

1.8 Cultuurverandering en leiderschap

Binnen de organisatie bestond al het besef dat cultuur(verandering) een belangrijke drager is voor de verdere professionalisering van de organisatie, het kwaliteitsbewustzijn en de benodigde onderlinge samenwerking. Collectieve kracht en professionele cultuur was niet voor niks één van de prioriteiten waaraan hard gewerkt is en in combinatie met versterkte aandacht voor leiderschap waar ook in de toekomst hard aan gewerkt blijft worden. De meer gezamenlijk aanpak van probleemstellingen en interne uitdagingen wordt nadrukkelijk voortgezet en vindt ook zijn vertaling en de vorm van aanpak van de nieuwe koers: “programma klaar voor de toekomst”.

Daarnaast blijven we investeren in voorbeeldgedrag, een opener, kritische en meer lerende houding en het zoeken van onderlinge verbindingen door de gehele organisatie.

1.9 Samenstelling Raad van Bestuur

Bij ROC West-Brabant wordt bestuurd conform de 'Branchecode goed bestuur in het mbo', de governance code voor de mbo sector in Nederland. De code is bij ROC West-Brabant ook van toepassing ten aanzien van het vo/vmbo.

Op 10 april 2017 heeft Arjan Kastelein, tot dat moment voorzitter van de Raad van Bestuur, zijn vertrek aangekondigd. Vanaf dat moment is het voorzitterschap waargenomen door Rob Neutelings. Arjan Kastelein is op 15 juli definitief vertrokken als bestuurder. Ton Flink is gevraagd om tijdelijk, tot de zomer 2018, een deel van de bestuurlijke portefeuille waar te nemen. Inmiddels is Rob Neutelings benoemd als bestuursvoorzitter.

Rob Neutelings (voorzitter), Andrea Kaim-Lamers, Ton Flink

Juni 2018

Samenstelling RvB (incl Nevenfuncties):

Rob Neutelings, Voorzitter

Nevenfuncties

- Lid Raad van Commissarissen Woningbedrijf Velsen, bezoldigd (tot 27 november 2017)
- Voorzitter bestuur Coöperatie Zuidwest Delta UA, onbezoldigd (van 1 februari 2017 tot 31 december 2017)
- Lid bestuur Coöperatie onderwijshuisvesting Breda e.o. U.A. (Building Breda), onbezoldigd (vanaf 29 juni 2017)
- Lid bestuur stichting Deltalent (heel 2017)
- Bestuurder Steunstichting (vanaf 15 juli 2017)

Andrea Kaim-Lamers, Lid

Nevenfuncties

- Plaatsvervangend lid van het College voor Toetsen en Examens, bezoldigd (vergoeding gaat naar ROC WB).

2. Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt integraal en onafhankelijk toezicht op de instelling, in het bijzonder op de Raad van Bestuur en houdt daarbij rekening met het ROC-belang en het publieke belang. De Raad van Toezicht verricht haar taak indachtig hoofdstuk 4 van de “branchecode goed bestuur in het MBO”. Hierbij doet de Raad van Toezicht verslag over het gevoerde interne toezicht in 2017.

2.1 Toezicht bij ROC West-Brabant

Een van de kernelementen van de branchecode is scheiding tussen toezicht en bestuur:

- De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor de beleidsvorming en –realisatie en de dagelijkse gang van zaken;
- De Raad van Toezicht houdt toezicht op het functioneren van de Raad van Bestuur, het behoud van een gezonde financiële basis en de aanwezigheid van een strategische visie op het functioneren van het ROC.

De Raad van Toezicht nam eind 2016 afscheid van twee leden als gevolg van het aflopen van statutaire benoemingstermijn. Dit betrof de heren Guust Verpaalen en Cees Daleboudt. Tegelijkertijd werden op 1 januari 2017 drie nieuwe leden benoemd: mevrouw Saskia Boelema, mevrouw Mary Groenewoud en de heer Guy Buck. De Raad van Toezicht bestaat met ingang van 2017 derhalve uit zes leden. Statutair is een maximum van 7 leden bepaald. Eind 2017 heeft de Raad van Toezicht een search uitgezet naar een 7de lid, ter versterking van de onderwijskennis (specifiek VO) en om invulling te geven aan het benoemen van een lid met speciaal aandacht voor het openbaar onderwijs in de gemeente Breda. Begin van begrotingsjaar 2018 heeft de benoeming van mevrouw Renata Voss plaatsgevonden, als resultante van deze search.

De Raad van Toezicht kent drie commissies, namelijk: de remuneratiecommissie, de auditcommissie en de onderwijscommissie. Ieder Raad van Toezicht lid heeft zitting in één van deze commissies.

2.2 Wat heeft de Raad van Toezicht gedaan

In 2017 heeft er 6 maal een reguliere vergadering, in aanwezigheid van de Raad van Bestuur plaatsgevonden en ook 1 extra ingelaste vergadering. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht ook veelvuldig informeel contact gehad met de Raad van Bestuur. De Raad van Toezicht onderneemt ook allerlei activiteiten om (informeel) in contact te komen met medezeggenschap, directies en de werkvloer.

In het afgelopen jaar is er daarnaast ook een aantal keer formeel overlegd tussen de Raad van Toezicht en de Inspectie van het Onderwijs.

In de reguliere vergaderingen stonden, naast de jaarlijks terugkerende onderwerpen (zoals Jaarverslag, begroting, managementrapportages, inspectieonderzoeken, Internal Audit plan, Managementletter, Rapportage interim bevindingen), onder andere de volgende onderwerpen op de agenda:

- Programmaplan Kwaliteit 2017;
- Nieuwe strategische koers;
- Klokkenluidersregeling ROC WB;
- Selectieprocedure Bestuursbenoemingen;
- Aanpassing statuten Stichting ROC WB;
- Aanpassing bestuursreglement ROC WB;
- Benoeming accountant;
- Reglementen Auditcommissie en Remuneratiecommissie;
- Bestuursagenda 2018.

Ook de 3 commissies van de Raad van Toezicht zijn alle één of meerdere keren bij elkaar geweest. Meestal worden hier dan onderwerpen besproken ter voorbereiding op de reguliere RvT-vergadering, de voortgang op strategische onderwerpen, externe ontwikkelingen waarop geacteerd zal moeten worden dan wel de voortgang op onderwerpen waarover eerder in Raad van Toezicht verband afspraken zijn gemaakt. Tevens zijn er selectiecommissies in het kader van de werving van een nieuw lid Raad van Bestuur en een nieuw lid Raad van Toezicht gevormd.

Naast de vergaderingen zijn er ook andere, meer op kennisontwikkeling gerichte sessies geweest:

- 29 mei 2017: themasessie RvT inzake achtergrond, historie en heden van het mbo (met inleider Sjoerd Karsten, verbonden aan UvA en een presentatie door Emmy Bakker en Marc van Campenhout);
- 8 juni 2017: presentatie Ferry van Dorst aan RvT inz. financieringssystematiek en bekostiging ROC WB;
- 20 dec. 2017: workshop Ronald Stevens en Jeanette Toeter t.b.v. RvT inz. nieuwe onderzoekskader Inspectie.

Intensivering contact met de organisatie

De Raad van Toezicht streeft naar intensiever contact met scholen en colleges, om een meer integraal inzicht in de dagelijkse onderwijspraktijk te verkrijgen. De reguliere werkbezoeken zijn in 2016 dan ook vervangen door dagprogramma's op onderwijslocaties (onderwijstoer), waarbij steeds een vmbo-school en een mbo-college wordt bezocht. Zodoende werden afgelopen jaar twee scholen bezocht:

- Vitalis College (mbo) en Prinsentuin van Cooth (vmbo).

Er werden lessen bijgewoond en aan keuken-/thematafels is gesproken met zowel leerlingen/studenten als medewerkers. Dat bood een overzichtelijk beeld van de wijze waarop leerlingen/studenten hun onderwijs beleven en waar zij verbeterpunten zien. Ook vanuit de hoek van de medewerkers ontstaat inzicht in verschillende onderwerpen: kwaliteitsborging, (onderwijs)ondersteuning, ict-problematiek, de relatie met het bedrijfsleven en de organisatie van stages. De Raad heeft de openheid van de diverse gesprekspartners erg gewaardeerd. Het bezoeken van lessen was een zeer plezierige ervaring.

Daarnaast probeert de Raad van Toezicht ook om de informele contacten met de Raad van Bestuur, de Medezeggenschap en eigenlijk de organisatie als geheel te versterken. Met de voltallige raden (RvT/RvB) wordt jaarlijks een informele activiteit georganiseerd om te investeren in de verhoudingen:

- 30 augustus 2017: kookworkshop

Uiteraard is er ook veelvuldig contact tussen individuele leden van de Raad van Toezicht en de Raad van Bestuur.

Naast informeel contact tussen de voorzitter RvT en de voorzitter van de Ondernemingsraad, en tussen het RvT-lid dat is voorgedragen door de Ondernemingsraad en de Ondernemingsraad, zijn er 3 formele bijeenkomsten geweest:

- een tweetal bijeenkomsten met de Ondernemingsraad;
- en een bijeenkomst met Studentenraad en Ondernemingsraad gezamenlijk.

Raad van Toezichtleden zijn ook aanwezig geweest op en actief geweest in brede managementbijeenkomsten met betrekking tot de uitkomsten van het onderzoek bestuurlijk handelen en het inzetten van de nieuwe koers “klaar voor de toekomst”.

2.3 Beoordeling Raad van Bestuur

Bij de beoordeling van de leden Raad van Bestuur is dezelfde werkwijze gevolgd als in voorgaande jaren: in gesprekken werd teruggeblikt, vooruit gekeken en gereflecteerd op het gevoerde beleid en de daarmee samenhangende resultaten en het persoonlijke optreden en functioneren.

De Raad van Toezicht heeft besloten om deze systematiek te wijzigen. Er is afgesproken dat voor 2018 door de RvB een bestuursagenda wordt opgesteld en dat deze wordt vertaald naar inzet/prestaties van de verschillende leden. Deze bestuursagenda 2018 is in december 2017 in de RvT besproken en vastgesteld. De hieruit voortkomende individuele afspraken worden onderdeel van de beoordeling van het functioneren van de Raad van Bestuur-leden.

De bezoldiging van de Raad van Bestuur vindt plaats op basis van het ‘Beloningsclassificatiesysteem bestuurders MBO instellingen’. De Secretaris Raad van Toezicht, in samenwerking met de directeur Financiën en Control, draagt zorg voor een onderbouwing op grond van de formele rekenregels waarna de Raad van Toezicht de bezoldiging vaststelt binnen de uitkomst van de schaalbreedte. De bedragen uit de Wet Normering Topinkomens (WNT) worden als norm gehanteerd. De beloningsbedragen worden genoemd en toegelicht in de Jaarrekening.

2.4 Zelfevaluatie

Het bestaande Toezichtskader (stammend uit 2015) is naar aanleiding van de gevoerde discussies en evaluaties verder aangescherpt. De zelfevaluatie in 2016 heeft er mede aan bijgedragen dat naast de reeds bestaande remuneratiecommissie en auditcommissie ook een onderwijscommissie is ingesteld. Met de benoeming van deze commissie wordt expliciet en verdiepend aandacht gegeven aan aspecten van onderwijs, mede in het kader van de van belang zijnde borging van de onderwijskwaliteit. De zelfevaluatie over het jaar 2017 van de Raad in nieuwe samenstelling wordt onder begeleiding van Bureau Berenschot uitgevoerd in de loop van het voorjaar 2018.

2.5 Vooruitblik

In maart 2017 heeft de Inspectie van het Onderwijs een onderzoek uitgevoerd naar het Bestuurlijk Handelen binnen ROC WB. Er is geconstateerd door de Inspectie dat binnen de meeste colleges concrete resultaten in verbetering van kwaliteit, kwaliteitsborging en cultuurverandering is gezien en dat een vertrouwen in de doorontwikkeling is uitgesproken. Aandacht werd gevraagd voor de noodzakelijkheid van verduurzaming, verankering en aansturing van deze ontwikkeling op ROC-niveau.

De Raad van Toezicht heeft vastgesteld dat bestuur, diensten en colleges, na het verschijnen van het rapport bestuurlijk handelen de handen ineen hebben geslagen om extra inzet te realiseren op de in gang gezette ontwikkelingen.

Voor 2018 en volgende jaren stelt de Raad van Toezicht zich vooral ten doel dat de voortgang van de ingezette verbeteringen, zoals begin dit jaar ook (h)erkend door de Inspectie van het Onderwijs te bewaken. Het spreekt voor zich dat de ingezette verbeteringen gestand zullen moeten worden gedaan en de nieuwe koers met kracht zal moeten worden uitgebouwd en gerealiseerd.

Daarbij is ook van belang dat efficiëntie kan worden gezocht door gebruik te maken van de voordelen van de omvang van de organisatie, waarin kennis kan worden gedeeld. Bij de bezoeken van de Raad van Toezicht aan de scholen en colleges wordt aan de ene kant vaak vastgesteld dat er geweldige mogelijkheden tot samenwerking, kennisdeling en capaciteitsdeling liggen; aan de andere kant, zo lijkt het, komen die vaak nog niet tot wasdom. De Raad van Toezicht verwacht dat de ingezette nieuwe koers, waarbij bestaande grenzen worden doorbroken en ingezet wordt op bredere verantwoordelijkheid en gezamenlijkheid hierin verandering zal brengen.

De voordelen die we door onze omvang kunnen behalen moeten we realiseren. Vanzelfsprekend zijn de centrale diensten de 'kosten' voor de organisatie, maar als we het goed doen zijn die kosten lager dan ze decentraal zouden zijn en realiseren we een hogere kwaliteit voor ondersteuning en informatie aan de scholen/colleges.

De Raad van Toezicht zal de aandacht in 2018 onverminderd blijven richten op door de Onderwijsinspectie aangegeven attentiepunten waar het gaat om de kwaliteit van het onderwijs en de daartoe te stellen randvoorwaarden.

De Raad van Toezicht constateert daarnaast dat er in 2017 een aantal stappen is gezet om de kwaliteit en professionalisering van de interne en administratieve organisatie te verbeteren. Zo is voortgang geboekt met procedures rondom EOL, is een nieuw financieel systeem inclusief een bestel- en inkoopapplicatie uitgerold, is E-Hrm uitgerold, is de doorontwikkeling van de dienst F&C ingezet (met 1st en 2nd line of defense; de 3rd line of defense is operationeel) en zijn grote stappen gezet in de systematiek van Q-rapportages en managementgesprekken. Desondanks zullen hier nog steeds stappen gemaakt moeten worden. Ook op het vlak van de managementinformatie en beheersing hebben wij een goede voortuitgang mogen constateren. De inrichting van de eenheid Internal Audit, die een directe verantwoordingslijn heeft naar de Raad van Toezicht, geeft hieraan een push en kan ook een belangrijke rol spelen in de verdere ontwikkeling van de kwaliteitsborging.

De in 2017 getoonde inzet en de op basis daarvan bereikte resultaten geven de Raad van Toezicht het vertrouwen dat de uitdagingen die voor ons liggen ook succesvol kunnen worden afgerond.

2.6 Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat statutair uit minimaal drie, maximaal zeven leden. De maximale zittingsduur voor een lid van de Raad van Toezicht is tweemaal vier jaar. Bij het samenstellen van het rooster van aftreden is hier rekening mee gehouden.

In 2017 zijn drie nieuwe leden toegetreden, daar er slechts 2 leden zijn teruggetreden is het aantal leden nu 6. De samenstelling van de Raad van Toezicht is conform de profielschets 'Algemeen profiel Raad van Toezicht', die eind 2012 werd vastgesteld. In het hierna volgende overzicht is de samenstelling van de Raad van Toezicht op 31 december 2017 weergegeven, inclusief de hoofd- en relevante nevenfuncties van de leden.

Bert Heikens, voorzitter

Juni 2018

Samenstelling RvT (incl Nevenfuncties):

(Voorzitter) Dhr. A. Heikens, werkzaam in de advocatuur, zitting in RvT met ingang van 25 februari 2014, voorzitter Remuneratiecommissie

Nevenfuncties

- Parttime werkzaam als 'off counsel' bij AKD NV (advocatuur en notariaat) na zijn; terugtrekking als partner/ aandeelhouder;
- Voorzitter Bestuur Stichting derden gelden Promese Logistics;
- Voorzitter Raad van Commissarissen Urban Studios Bestuur BV;
- Lid Board Overman AB Zweden;
- Lid van de Raad van Commissarissen van Automotive Facilities Brainport Holding NV.
- Parttime werkzaam als directeur van Bedrijven-en Kantorencentrum Lansinkveste BV
- Parttime legal counsel Stichting FB Oranjewoud
- Parttime special counsel Venturis Consulting BV

(Vice Voorzitter) Dhr. W. Kraaijeveld, zelfstandig adviseur, zitting in de RvT met ingang van 4 november 2014, voorzitter Auditcommissie

Nevenfuncties

- Lid Raad van Commissarissen Mikrocentrum Holding BV;
- Lid Raad van Commissarissen Automotive Facilities Brainport Holding NV;
- Lid Bestuur Stichting AK Bouwbedrijf Goevaers en Zn BV;
- Voorzitter Bestuur Stichting AK Van Rijsingen Beheer BV;
- Financieel directeur a.i. Spectator Video Technology Holding BV;
- Penningmeester Vereniging Business Cuisine Eindhoven;
- Lid Raad van Advies ECFG BV;

- Penningmeester Stichting Pelgrimshoeve Kafarnaüm.

(Lid) Dhr. H.C.W. Beijerinck, Emeritus hoogleraar TU Eindhoven, zitting in de RvT met ingang van 26 februari 2013, lid onderwijscommissie

Nevenfuncties

- Bestuurslid Forum on Physics and Society, European Physical Society;
- Columnist Europhysics News;
- Directeur grootaandeelhouder (DGA) Common Commerce BV consultancy voor high-tech industry en university.

(Lid) Mevr. M.J.R. Groenewoud, vice-voorzitter Raad van Bestuur Amphia, zitting in de RvT met ingang van 1 januari 2017, lid van de Auditcommissie (per 31 maart 2018 afgetreden om privé-redenen)

Nevenfuncties

- Lid Raad van Toezicht Stichting Vitras;
- Lid Raad van Toezicht Stichting de Gelderhorst;
- Lid bestuur Stichting Walter Maas/Huize Gaudeamus.

(Lid) Dhr. G.W.I.M. Buck, voorzitter Raad van Bestuur Stichting Aafje, zitting in de RvT met ingang van 1 januari 2017, lid van de Remuneratiecommissie

Nevenfuncties

- lid Raad van Commissarissen Woonbedrijf Eindhoven;
- voorzitter raad van toezicht stichting PCPO Midden-Brabant.

(Lid) Mevr. S. Boelema, programmadirecteur Actiz, zitting in de RvT met ingang van 1 januari 2017, voorzitter van de Onderwijscommissie

Nevenfuncties

- lid Raad van Toezicht MIKZ kinderopvang;
- lid Raad van Toezicht Amarant groep;
- lid Bestuur AIT;
- lid Raad van toezicht PON;
- Voorzitter Stichting Internationaal Stiltefestival;
- Lid landelijk Bestuur D'66.

Beloning Raad van Toezicht

ROC West-Brabant is ingedeeld in de hoogste bezoldigingsklasse (G) gezien haar grootte en combinatie van onderwijssoorten (vo, vmbo en mbo).

Bezoldiging: aan de leden van de Raad van Toezicht wordt een vaste vergoeding verstrekt, reiskosten en dergelijke worden niet vergoed. De vergoeding is gebaseerd op een percentage (15% voorzitter/10% lid RvT) van de maximale beloning voor een lid Raad van Bestuur, geldend voor toezichthouders volgens de Wet Normering Topinkomens (WNT); in de jaarrekening zijn de bedragen terug te vinden.

3. Organisatie

3.1 Organisatiestructuur

Onze organisatiestructuur is in 2017 nauwelijks gewijzigd. Het hart van ons ROC bestaat uit herkenbare, relatief kleinschalige vmbo-scholen en mbo-colleges die verspreid zijn over de regio, met deels onderscheidende opleidingsportfolio's. Conform onze strategie kunnen we zo de leerlingen en studenten en het regionale bedrijfsleven zo goed mogelijk van dienst zijn.

Als geheel zorgen we voor een dekkend onderwijsaanbod en zijn we samen sterk in onze samenwerking met de regio.

De menselijke maat

ROC West-Brabant heeft bij de inrichting van de organisatie steeds gekeken naar de menselijke maat van de onderwijslocaties en onderdelen. Al bij de fusie in 2005 (van het toenmalige ROC West-Brabant en Baronie College) werd dat beschreven als 'kennen en gekend worden'. De menselijke maat geldt nog steeds en wordt ook gezien door medewerkers en studenten.

Dat blijkt onder meer uit de resultaten van de JOB Monitor (studentenoordelen), de wijze waarop de medezeggenschap zowel ROC-breed als op instituutniveau werkt en ook wordt aangevuld met andere momenten waarop het interne debat wordt gevoerd met studenten en medewerkers en uit het feit dat we de medewerkers vragen of ze zich gekend weten; in het medewerkers-tevredenheidsonderzoek dat in 2017 weer heeft plaatsgevonden komt dit als positief element naar voren.

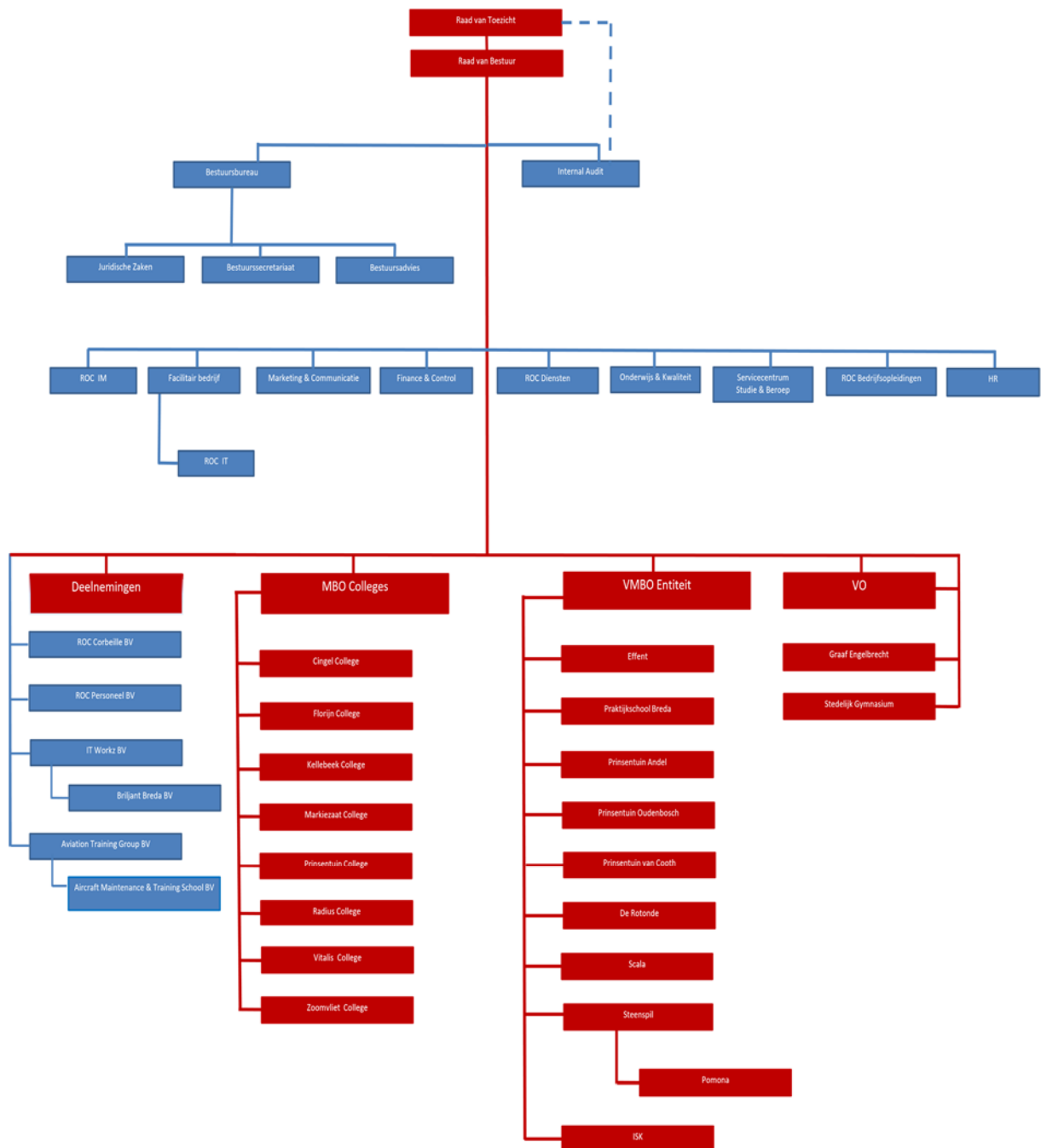
Zonder de menselijke maat in de uitvoering uit het oog te verliezen wordt er wel steeds meer aandacht gevraagd voor het ROC WB-brede perspectief. De meerwaarde van het zijn van één grote organisatie moet ook steeds meer gevoeld en beleefd worden. Daarnaast vraagt de demografische krimp in onze regio aandacht voor de duurzaamheid van het gekozen organisatiemodel.

3.2 Onderwijs

Hierna volgen in het kort de kenmerken van de onderwijsorganisatie van ons ROC:

- De directeurs van de scholen en colleges zijn verantwoordelijk voor het verzorgen van kwalitatief hoogwaardig onderwijs en het realiseren van een krachtig onderscheidende (merk)identiteit;
- De twee vo-scholen in Breda, ressorterend onder het Openbaar Voortgezet Onderwijs (OVO), hebben een bijzondere positie binnen het ROC: de scholen opereren met een grotere mate van zelfstandigheid, passend bij de eigen schoolsituatie. In 2017 is gewerkt aan een inpassing van deze twee scholen in de ROC-kwaliteitszorgstructuur;
- Binnen de vmbo-entiteit zijn de acht vmbo-locaties, Praktijkschool Breda en de Internationale Schakelklas ondergebracht, onder verantwoordelijkheid van een directeur. Iedere school heeft een eigen vestigingsdirecteur.

Organogram Stichting ROC WB

- Acht mbo-colleges verzorgen onderwijs in de vier sectoren zorg en welzijn, techniek, economie en groen;
- De Entree opleidingen worden verzorgd door de diverse mbo-colleges, onder regie van Kellebeek College;
- Educatie wordt uitgevoerd binnen Kellebeek College;
- Johan Cruyff College, waarvoor een 'license agreement' is afgesloten met Johan Cruyff Academics International, is gepositioneerd als onderdeel van Zoomvliet College;
- Dankzij eenzelfde soort constructie is bij Cingel College de Cas Spijkers Academie actief.

3.3 Ondersteuning

De meeste ondersteunende diensten worden gecentraliseerd uitgevoerd, binnen de eenheden Facilitair Bedrijf, Marketing & Communicatie, Finance & Control, ROC Diensten, Dienst Onderwijs & Kwaliteit, Servicecentrum Studie & Beroep en de eenheid Bedrijfsopleidingen. In 2017 is voortvarend verder gewerkt aan de professionalisering van de ondersteunende eenheden en de kwaliteit van ondersteunende processen. Zo is een zelfstandige eenheid Internal Audit (3de lijn) ingericht. Voorts is een aantal nieuwe diensten gevormd: Informatie Management (IM), Finance en Control (F&C) en Human Resources (HR). De ondersteuning van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht is ondergebracht in het Bestuursbureau. Binnen de nieuwe dienst Onderwijs en Kwaliteit (DOK) is nu ook het programma “kwaliteit” (ter bevordering van de interne kwaliteitszorg- en borging) ondergebracht.

De reorganisatie van de dienst Marketing en Communicatie (M&C) is in de zomer van 2017 afgerond.

3.4 Deelnemingen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De juridische naam van de organisatie is Stichting ROC West-Brabant, ook wel ROC West-Brabant genoemd. De organisatie is een stichting; de voornaamste activiteiten bestaan uit het bevorderen van onderwijs. Onder de Stichting ROC West-Brabant ressorteert een aantal rechtspersonen (zie onder) . Deze deelnemingen geven invulling aan afgebakende vormen van dienstverlening, zodat het primaire proces professioneel ondersteund is maar te allen tijde zelfstandig en onafhankelijk kan opereren. De deelnemingen zijn:

- In ROC Corbeille BV is het gebouw aan het Trivium te Etten-Leur ondergebracht;
- bij ROC Personeel BV waren docenten in dienst die op projectbasis werden ingezet bij de voormalige P3transfer BV (ultimo 2013 liepen er geen contracten meer);
- IT-Workz BV levert diverse diensten in automatisering en informatisering en werkt conform een service level agreement voor ROC West-Brabant. Inmiddels heeft deze dienstverlening aan het ROC een aangepaste uitvoeringsvorm gekregen, zoals beschreven in paragraaf 1.3;
- BriljantNet is een onderdeel van IT-Workz BV en produceert digitale content in uiteenlopende vormen en biedt, dankzij nauwe samenwerking met het onderwijs, veel studenten een stageplek.
- ATG BV (met 100% dochter AM&TS BV) ten behoeve van uitvoering van niet-bekostigd onderwijs op het gebied van vliegtuigtechniek.

3.5 Stichtingen en coöperaties

De Stichting ROC West-Brabant is gelieerd aan een aantal stichtingen en coöperaties.

- Stichting Bredaas Gymnasium is ooit opgericht met als doel het ondersteunen van de school;

- Stichting tot steun aan het Baronie College heeft als doel het ondersteunen van de niet-subsidiabele activiteiten van ROC West-Brabant;
- Stichting Talentenfonds ROC West-Brabant heeft als doel het belonen van bijzondere prestaties en het stimuleren en financieel ondersteunen van ideeën en initiatieven van studenten van ROC West-Brabant;
- De Vereniging onderwijshuisvesting voorgezet onderwijs Breda e.o. (Coöperatieve Vereniging UA Building Breda) is opgericht om de decentralisatie van de onderwijshuisvestingsmiddelen van de vo-scholen in de gemeente Breda uit te voeren, conform een Masterplan. Het bevoegd gezag van de vo-scholen is lid;
- De Stichting Deltalent, die jonge mensen (vanaf 11 jaar), uit diverse sporten, de mogelijkheid biedt om door middel van extra trainingen hun talenten te kunnen ontwikkelen, van regionaal naar nationaal niveau, in volledige harmonie met onderwijs;
- De coöperatie Paars Partnerschap. Dit samenwerkingsverband is opgericht om landelijk door- en uitstroomopleidingen te verzorgen voor Defensiepersoneel. Deze opleidingen vinden zowel op de locaties van de ROC's als op locaties van Defensie plaats. Naast de door- en uitstroomopleidingen verzorgt Paars Partnerschap met veertien partner ROC's de instroomopleidingen (VeVa) voor Defensie;
- Onder de Coöperatieve Vereniging Onderwijsgroep Zuidwest Delta AU vonden de gezamenlijke onderwijsactiviteiten plaats van CIOS-opleidingen van ROC Scalda en ROC West-Brabant (deze coöperatieve vereniging is in de loop van 2017 opgeheven).

Op deze wijze geeft het ROC West-Brabant op diverse manieren invulling aan haar regionale, maatschappelijke rol.

3.6 Samenwerkingsverbanden

ROC West-Brabant participeert in een groot aantal samenwerkingsverbanden. Deze samenwerking met vele partijen in onze regio (en daarbuiten) houdt ons scherp ten aanzien van onze bijdragen aan regionale ontwikkelingen. De samenwerking betreft een breed scala aan onderwerpen: van het terugdringen van voortijdig schoolverlaten tot macrodoelmatigheid, van arbeidsmarktontwikkelingen tot passend onderwijs, van effectieve en efficiënte in- en uitstroom van studenten tot topsport. Daarnaast wordt in samenwerkingsverbanden inhoud gegeven aan de wettelijke verplichtingen van passend onderwijs en de zorgplicht voor leerlingen. De samenwerkingen vinden plaats in alle geledingen van onze organisatie.

De partners waarmee we samenwerken in het kader van voornoemde onderwerpen zijn bijvoorbeeld:

- Scholen en instellingen in de regio, zowel in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en hoger onderwijs als verschillende ROC's;
- Lokale en regionale overheden;
- Branchevertegenwoordigers, bedrijven en instellingen;
- Een scala aan organisaties die een rol spelen in de regionale ontwikkelingen;
- Ministerie van Defensie in verband met de opleidingen Veiligheid en Vakmanschap, (VeVa).

Hiernaast voeren we projecten uit dankzij subsidies uit het Regionaal Investeringsfonds. Met dit fonds stelt de minister van OCW landelijk gelden beschikbaar voor innovatieve samenwerking in het beroepsonderwijs, ten gunste van het vergroten van baankansen van mbo-studenten door betere aansluiting op een toekomstige werkomgeving.

4. Onderwijs

4.1 Onderwijsprestaties

4.1.1 Vo/vmbo

Onze slagingspercentages variëren per school en zijn gemiddeld genomen vergelijkbaar met verleden jaar en gemiddeld net iets hoger dan het landelijk gemiddelde.

Slagingspercentages vo/vmbo per leerweg										
	VMBO B		VMBO K		VMBO (g) T		HAVO		VWO	
	15-16	16-17	15-16	16-17	15-16	16-17	15-16	16-17	15-16	16-17
Landelijk gemiddelde	95%	98%	95%	96%	96%	93%	86%	86%	91%	91%
Effent					97%	89%				
Pomona	93%	100%	100%	100%						
Prinsentuin Andel	100%	98%	100%	99%	98%	92%				
Prinsentuin Oudenbosch	100%	100%	100%	100%	100%	97%				
Prinsentuin van Cooth	100%	98%	100%	96%	86%	91%				
Rotonde	100%	100%	100%	100%	100%	100%				
Scala	100%	97%	95%	86%	95%	90%				
Steenaspil	98%	100%	94%	99%	100%	87%				
Stedelijk Gymnasium									98%	93%
Graaf Engelbrecht					89%	94%	86%	88%	70%	82%

4.1.2 Mbo

Let op: dit betreffen de voorlopige onderwijsresultaten op peildatum 21-03-2018.

De onderwijsresultaten zijn in vergelijking met het schooljaar '15-'16 iets gedaald maar nog ruim boven de gestelde norm van de inspectie. Deze normen zijn vanaf schooljaar 2017 verhoogd, in lijn met de landelijke trend.

Jaar-, Diploma en Startersresultaat 2016-2017 mbo (voorlopig)												
	Jaarresultaat		Inspectienorm		Diplomaresultaat		Inspectienorm		Startersresultaat		Inspectienorm	
	15-16	16-17	15-16	16-17	15-16	16-17	15-16	16-17	15-16	16-17	15-16	16-17
N1	71,0%	-	60,7%	-	67,3%	-	45,1%	-	-	-	-	-
N2	75,1%	74,5%	56,5%	67%	72,6%	72,9%	45,2%	61%	84,2%	86,4%	-	79%
N3	76,8%	74,0%	65,3%	68%	79,9%	78,0%	67,3%	70%	83,4%	85,6%	-	82%
N4	76,1%	75,1%	64,2%	68%	80,1%	78,5%	67,3%	70%	87,7%	88,0%	-	82%

Voor de Entree opleidingen gelden andere prestatie indicatoren. Het onderwijsresultaat van onze Entree opleidingen betreft 80,5%. Van de 451 ingeschreven studenten zijn er 255 doorgestroomd, 108 gediplomeerd en 88 ongediplomeerd.

4.1.3 Educatie

De educatie-activiteiten (ROC-breed en regio-breed) zijn ondergebracht bij het Kellebeek College. VAVO wordt inmiddels weer vanuit het Rijk bekostigd en voor de uitbestede leerlingen via de regeling VO/BVE door de VO-scholen. Basiseducatie en NT2 wordt vanuit de gemeente Breda als contactgemeente, mede namens de overige 12 gemeenten in West-Brabant, bekostigd. Met de opdrachtgever zijn prestatieafspraken gemaakt.

Educatie	Uitstroomresultaat	Norm productovereenkomst
BE-NT2	98,4%	75%

Er is in het kalenderjaar 2017 voldaan aan prestatieafspraken uit de productovereenkomst voor Basiseducatie-NT2. Binnen BE-NT2 zijn er 10 (1,6%) deelnemers die weliswaar uitgestroomd zijn, maar het uitstroomperspectief niet gehaald hebben. Verder is afgesproken dat er in het kalenderjaar 2017 9501 klokuren contacttijd worden gemaakt. Deze doelstelling is ook gerealiseerd. Er zijn ruim 9501 klokuren contacttijd gerealiseerd. Tenslotte is voldaan aan de verplichting voor 1 maart 2018 de verantwoording bestede middelen 2017 aan te leveren aan de Gemeente Breda. Voor het inhoudelijk verslag was uitstel gevraagd en verkregen tot 11 maart 2018. Het inhoudelijk verslag is tijdig aangeboden bij de gemeente Breda.

4.2 Aantallen studenten verdeeld over de onderwijsvormen.

Het aantal mbo-studenten is met 351 gedaald, met name binnen de BOL-opleidingen. Het vmbo ziet de aantallen leerlingen dalen met 328 leerlingen, het vo groeit met 35 leerlingen (zie ook hoofdstuk 8 Continuïteit).

4.2.1 Vmbo

Verhouding man/vrouw:

Scholen				2017		2016	
	M	V	Totaal	%M	%V	%M	%V
Effent	370	384	754	49%	51%	49%	51%
ISK Bergen op Zoom	84	76	160	53%	48%	58%	42%
ISK Breda	156	122	278	56%	44%	62%	38%
Pomona	111	29	140	79%	21%	77%	23%
Prinsentuin Andel	328	356	684	48%	52%	48%	52%
Praktijkschool Breda	171	138	309	55%	45%	55%	45%
Prinsentuin van Cooth	303	422	725	42%	58%	41%	59%
Prinsentuin Oudenbosch	216	217	433	50%	50%	49%	51%
De Ronde	284	100	384	74%	26%	75%	25%
Scala	428	435	863	50%	50%	49%	51%
Steenspil	218	245	463	47%	53%	48%	52%
Stedelijk Gymnasium	528	478	1006	52%	48%	53%	47%
Graaf Engelbrecht	493	302	795	62%	38%	61%	39%
Totaal	3690	3304	6994	47%	53%	53%	47%

Leeftijdsofbouw leerlingen

Leeftijdscategorie	2017		2016	
	Totaal	%	Aantal	%
<12 jaar	1075	15%	1163	16%
13 en 14 jaar	2938	42%	3063	42%
15 en 16 jaar	2483	36%	2575	35%
17 en 18 jaar	484	7%	476	7%
>19 jaar	14	0,2%	10	0,1%
Totaal	6994	100%	7287	100%

Leerlingaantallen vmbo

Scholen	2017	2016	2015	2014	2013
Effent	754	799	797	805	807
Internationale Schakelklas (ISK)	438	419	307	224	209
<i>ISK Bergen op Zoom</i>	160	-	-	-	-
<i>ISK Breda</i>	278	-	-	-	-
Pomona	140	159	141	129	136
Praktijkschool Breda	309	314	326	314	318
Prinsentuin Andel	684	721	774	772	762
Prinsentuin Breda		-	-	491	525
Prinsentuin van Cooth	725	821	865	378	255
Prinsentuin Halsteren	-	-	-	285	340
Prinsentuin Oudenbosch	433	443	449	425	464
De Ronde	384	396	393	390	376
Scala	863	912	902	887	912
Steenstil	463	537	650	430	214
Westerpoort	-	-	-	-	210
Stedelijk Gymnasium	1006	970	935	894	858
Graaf Engelbrecht	795	796	758	764	818
Totaal	6994	7287	7297	7188	7204

Woonplaats leerlingen (naar gemeenten):

Woonplaats	2016	2017
Breda	71%	71%
Bergen op Zoom	7%	7%
Roosendaal	12%	12%
Overige gemeenten Noord-Brabant	5%	5%
Overige provincies	6%	5%

4.2.2 Mbo

Verhouding man/vrouw:

Colleges	Geslacht		Eindtotaal	2017	
	M	V		%M	%V
Cingel College	447	464	911	49,1%	50,9%
Florijn College	888	807	1695	52,4%	47,6%
Kellebeek College	481	1629	2110	22,8%	77,2%
Markiezaat College	1927	89	2016	95,6%	4,4%
Prinsentuin College	492	596	1088	45,2%	54,8%
Radius College	2441	285	2726	89,5%	10,5%
Vitalis College	598	2278	2876	20,8%	79,2%
Zoomvliet College	1155	746	1901	60,8%	39,2%
Totaal	8429	6894	15323	55,0%	45,0%

Leeftijdsopbouw studenten

Leeftijdscategorie	Aantal	Percentage
t/m 19 jaar	9713	63%
20-29 jaar	4802	31%
30-39 jaar	367	2%
40-49 jaar	289	2%
50-59 jaar	143	1%
60-69 jaar	9	0%
Totaal	15323	100%

Studentaantallen mbo

Mbo colleges	2017	2016	2015	2014	2013
BBL ROC-breed	-	-	-	70	578
Cingel College	911	1010	913	793	779
Florijn College	1695	1726	1650	1629	1702
Kellebeek College	2110	2055	2230	2447	2808
Markiezaat College	2016	2120	2211	2194	2249
Prinsentuin College	1088	1123	1180	1129	1519
Radius College	2726	2853	2877	2570	3122
Vitalis College	2876	2806	2899	2936	3025
Zoomvliet College	1901	1981	1980	2041	2122
Totaal	15323	15674	15940	15809	17904

Woonplaats studenten (naar provincies):

Provincie	Aantal studenten	2017	2016
Noord-Brabant	12884	84%	84%

Zeeland	1423	9%	9%
Zuid-Holland	850	6%	5%
Aangrenzende provincies	94	1%	1%
Overige Provincies	72	0,5%	1%
Totaal	15323	100%	100%

4.2.3 Educatie

Verhouding man/vrouw:

Educatie				2017		2016	
	M	V	Totaal	%M	%V	%M	%V
Basiseducatie	63	49	112	56%	44%	-	-
NT2	205	264	469	44%	56%	-	-
VAVO	231	206	437	53%	47%	-	-
Totaal	499	519	1018	49%	51%	46%	54%

Leeftijdsofbouw studenten:

Leeftijdscategorie	2017		2016	
	Totaal	%	Aantal	%
t/m 19 jaar	374	37%	371	38%
20-29 jaar	224	22%	231	24%
30-39 jaar	192	19%	152	16%
40-49 jaar	116	11%	116	12%
50-59 jaar	88	9%	79	8%
>60 jaar	24	2%	20	2%
Totaal	1018	100%	969	100%

Studentenaantallen educatie:

Educatie	2013	2014	2015	2016	2017
Basiseducatie	110	106	100	117	112
NT2	152	307	364	416	469
VAVO	407	414	416	436	437
Totaal	669	827	880	969	1018

Woonplaats studenten (naar gemeenten):

Provincie	Aantal studenten	2017	2016
Breda	506	50%	53%
Bergen op Zoom	215	21%	17%
Roosendaal	267	26%	25%
Overige gemeenten Noord-Brabant	5	1%	1%
Overige provincies	25	2%	4%
Totaal	1018	100%	100%

4.3 Organisatie en beleid

De volgende beleidsthema's werden in 2017 ROC-breed opgepakt:

- **Tijdelijke regeling tegemoetkoming leermiddelen**

Sinds september 2016 hanteert ROC WB de Tijdelijke regeling tegemoetkoming leermiddelen. De regeling biedt minderjarige bol-studenten waarvan de ouders over onvoldoende financiële middelen beschikken de kans om de opleiding van hun keuze te volgen. De regeling is inmiddels met een jaar verlengd en er wordt vanuit het OCW over een structurele regeling nagedacht. De uitkomst hiervan verwachten wij in mei 2018. Door deze regeling hebben wij inmiddels honderden studenten en hun ouders kunnen helpen.

- **ROC-generieke keuzedelen**

In 2017 zijn vóór de zomervakantie met enige vertraging alle examens van de 16 ROC-generieke keuzedelen opgeleverd, vastgesteld en vrijgegeven volgens een procedure waarbij examencommissies van meerdere colleges betrokken waren. Uitgangspunt is 1 generiek examen wat afgenomen wordt door alle teams binnen ROC WB. Na de zomervakantie is er op Portaal een groepssite ROC generieke keuzedelen gebouwd met leesrechten voor alle medewerkers ROC WB. Op deze site is een beveiligde examenomgeving, slechts toegankelijk voor examenfunctionarissen van alle colleges.

- **Wetswijziging toelatingsrecht**

In 2017 is er veel aandacht geweest voor de nieuwe wet die het toelatingsbeleid van mbo instellingen kadert. Deze wet is per 1 augustus 2017 van kracht gegaan. Binnen de wet is er ruimte voor instellingen om deze wet in eigen beleid dusdanig te implementeren dat deze in lijn is met de eigen visie op onderwijs. Voor ROC WB betekent dit dat het mbo, samen met het vmbo, gekeken heeft hoe we de overdracht van leerlingen naar het mbo in lijn met de wet nog beter kunnen laten plaatsvinden. De focus ligt hierbij op loopbaangerichte intakeactiviteiten, het voeren van kennismakingsgesprekken waarbij rekening is gehouden met het instroomniveau op het mbo en het versnellen van de toelatingsprocedure. Dit laatste betekent dat iedere aangemelde kandidaat-student binnen ROC WB binnen 4 weken na aanmelding een kennismakingsgesprek krijgt zodat hij een definitieve keuze kan maken. Uiterlijk 2 weken na het kennismakingsgesprek krijgt de kandidaat-student een onderwijsovereenkomst om het toelatingsproces af te sluiten. Het versnellen en uniform maken van deze processen is een verdere bijdrage aan het harmoniseren van de mbo-colleges, waarbij goed geluisterd is naar de vraag vanuit de regionale vmbo-scholen. Tevens is in 2017 een start gemaakt met de implementatie van beleid omtrent het bindend studieadvies, een ander onderdeel van het zogeheten toelatingsrecht. Het bindend studieadvies zal, in navolging van het hoger onderwijs en de Entree opleidingen, vanaf 1 augustus 2018 gelden voor alle opleidingen binnen het mbo.

- **Taal en rekenen**

De ROC-brede kenniskringen van taal –en rekendocenten hebben in 2017 doorgewerkt op de thema's, kennisdeling, het verbeteren van de examenresultaten, verdere professionalisering en het opstellen van ROC-brede kaders. Specifiek voor rekenen is er een rekenconferentie georganiseerd op 3 april 2017. Doelgroep was de reken- en wiskundedocenten in vmbo en mbo. Hiervoor zijn niet alleen onze eigen docenten uitgenodigd maar ook van andere vo-scholen in

onze regio. De conferentie stond in het teken van het gemotiveerd houden van studenten voor rekenen. Het was een geslaagd en inspirerend evenement.

- **Examinering**

Op grond van WEB artikel 1.3.6. Kwaliteitszorg wordt er jaarlijks een openbaar verslag gemaakt over examinering. De Raad van Bestuur heeft op 19 december 2017 de formats voor het jaarverslag examinering op college- en instellingsniveau vastgesteld. Deze formats zijn door de Adviesraad Examinering MBO van ROC WB bijgesteld op basis van de ervaringen met het format voor het jaarverslag 2016 en de voortschrijdende inzichten over jaarverslagen (Onderwijs Examen Commissies) die binnen ROC WB en landelijk zijn opgedaan. Het jaarverslag examinering MBO ROC WB 2017 is als bijlage 2 toegevoegd.

- **BPV verbeterplan**

In januari 2017 zijn we van start gegaan met het omzetten van de gewenste centrale en decentrale acties die benoemd zijn in het BPV verbeterplan. De tussenrapportage in juli 2017 is door de MBO raad goedgekeurd en wij zijn in aanmerking gekomen voor een uitbetaling van aangevraagde middelen (beroepspraktijkvorming). De laatste centrale acties zijn inmiddels uitgezet en de resultaten worden verwerkt in de volgende rapportage juli 2018.

- **Kwaliteitsgelden**

In het kader van deze gelden werd in 2017 verder doorgepakt op de thema's professionalisering, voortijdig schoolverlaten (vsv), herziening kwalificatiestructuur (HKS), taal & rekenen en excellentie. Het oorspronkelijke kwaliteitsplan is herschreven naar een versie 2.0 met daarin een scherpere omschrijving van acties en doelstellingen. In 2017 is een begin gemaakt met het herformuleren van het proces van aanvragen, toekennen en monitoren van kwaliteitsgelden. ROC WB heeft actief bijgedragen aan de gedachtenvorming over de nieuwe kwaliteitsagenda (MBO bestuursakkoord).

4.4 Stakeholdersonderzoeken: JOB monitor

Alumnionderzoek 2016

Begin 2017 heeft voor de 3e keer het alumnionderzoek plaatsgevonden m.b.v. het Schoolverlatersonderzoek mbo, vmbo en VAVO 2016 van DUO Onderwijsonderzoek. Middels dit onderzoek wil ROC West-Brabant informatie verzamelen over onze schoolverlaters, die we op verschillende manieren kunnen inzetten:

- Interne en externe verantwoording;
- Kwaliteitszorg/-verbetering;
- Actualisering en ontwikkeling opleidingen;
- Marketing & communicatie;
- Ontwikkeling en uitbouw alumniactiviteiten.

In onderstaand overzicht is per doelgroep te zien hoeveel schoolverlaters aangeschreven zijn en hoeveel er aan het onderzoek deelgenomen hebben:

Onderzoek	mbo			vmbo			vavo		
	uitgezet	abs.	%	uitgezet	abs.	%	uitgezet	abs.	%
ROC West-Brabant	3.969	1.614	41%	1.326	573	43%	342	74	22%
Landelijk	35.004	12.878	37%	2.631	1.024	39%	750	231	31%

Op basis van de resultaten zijn op verschillende niveaus in de organisatie speerpunten bepaald en actieplannen opgesteld.

Mini JOB

In maart 2017 zijn we van start gegaan met een tussentijdse JOB enquête, intern betiteld als mini JOB. Dit onderzoek was een tussenmeting in het kader van het BPV Verbeterplan, gebaseerd op de gebruikelijke JOB-monitor en leverde belangrijke informatie op over wat mbo'ers van hun opleiding vinden. Daar waar JOB 2016 de nulmeting vormde voor de start van de centrale en decentrale acties in het BPV Verbeterplan, diende de mini JOB als onderbouwing voor de eerste tussenrapportage in juli 2017. Het geheel van de behaalde resultaten door ROC West-Brabant is na een positief advies van MBO in Bedrijf door het OCW goedgekeurd, waardoor wij in aanmerking zijn gekomen voor het resultaatafhankelijk budget beroepspraktijkvorming.

4.5 Klachtenafhandeling

Medio 2016 werd een nieuwe klachtenregeling ingevoerd. Klachten worden bij Juridische zaken gemeld door middel van een digitaal formulier. De behandeling van een klacht geschiedt in eerste instantie door de directeur van het College of dienst waar de klacht zich heeft voorgedaan. Indien een klacht niet binnen het College of dienst kan worden opgelost is er de mogelijkheid een klacht voor te leggen aan de diverse interne commissies van het ROC West-Brabant. De verschillende directeuren namen in het kalenderjaar 2017 zo'n 86 klachten in behandeling die veelal leidden tot een gesprek en daarmee tot een oplossing van de klacht. In de volgende paragraaf 4.5.1. worden de zittingen van de onderwijsgerelateerde interne commissies beschreven. In paragraaf 5.4.7 wordt teruggekoppeld uit de interne commissie personeelsbeleid. In het afgelopen jaar is er ook een klokkenluidersmelding geweest, die door de daartoe ingerichte commissie is behandeld. Deze commissie heeft de Raad van Bestuur van een advies voorzien, dat door de Raad van Bestuur integraal is overgenomen. De melding is door de commissie ongegrond bevonden, maar tegelijkertijd heeft de commissie er wel een aantal procedurele adviezen aan verbonden.

4.5.1 Interne commissies van beroep, bezwaar of geschillen.

Commissie van bezwaar toelating en verwijdering.

Tegen een voorgenomen besluit tot toelating of verwijdering kan een student bezwaar maken. In het geval van bezwaar dient de betreffende directeur advies te vragen aan de Commissie van bezwaar toelating en verwijdering. In het kalenderjaar 2017 werden 5 voorgenomen besluiten ter advisering aan de commissie voorgelegd.

Commissie van beroep voor de examens.

De commissie van beroep voor de examens behandelt een beroep tegen besluiten van de examencommissie. In het kalenderjaar 2017 werden 3 beroepen tegen een besluit van de examencommissie aan de commissie voorgelegd.

Klachtencommissie interne/externe belanghebbenden.

Deze commissie behandelde 4 bij de commissie ingediende klachten.

4.6 Passend Onderwijs

4.6.1 Passend Onderwijs in het VO

In het VO wordt Passend Onderwijs georganiseerd vanuit regionale samenwerkingsverbanden (SWV). De scholen van ROC West-Brabant zijn onderdeel van vier verschillende

Samenwerkingsverbanden:

- SWV Brabantse Wal (VO30-01: Steenspil, Pomona, ISK Bergen op Zoom);
- SWV Roos VO (VO30-02: Prinsentuin Oudenbosch);
- RSV Breda e.o. (VO30-03: Stedelijk Gymnasium, Graaf Engelbrecht, Prinsentuin van Cooth, Scala, Effent, De Rotonde, ISK Breda);
- SWV De Langstraat (VO30-09: Prinsentuin Andel).

Ieder verband maakt eigen keuzen bij het inrichten van de ondersteuningsstructuur en legt beleid vast in een ondersteuningsplan. De ondersteuningsplannen kennen een verschillende looptijd:

SWV Brabantse Wal: 2016-2020

SWV Roos VO: 2018-2021 (vastgesteld in november 2017)

RSV Breda e.o.: 2015-2018

SWV de Langstraat: 2014-2018

In SWV Brabantse Wal is de ROC-vmbo-locatie Pomona 'geadopteerd' als het orthopedagogisch centrum; het is een prominente tussenvoorziening tussen VO en voortgezet speciaal onderwijs (VSO) in de regio.

In RSV Breda e.o. heeft De Rotonde een speciale status vanwege de daar aanwezige structuur. Zowel Pomona als de observatieklas in De Rotonde hebben de status van 'plusvoorziening', die speciaal bedoeld is voor overbelaste jongeren. Deze plusvoorzieningen worden bekostigd uit de regiomiddelen vsv. De samenwerkingsverbanden zijn vertegenwoordigd in de regiegroep Voortijdig Schoolverlaten (VSV) in RMC-regio 34.

In alle vier de samenwerkingsverbanden investeren de scholen in contacten met het primair onderwijs en in het bijzonder met het speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs; op die manier wordt er tijdig een beeld verkregen van de onderwijsbehoeften van de leerlingen. In alle vier de samenwerkingsverbanden wordt getracht de leerlingen uit het so en sbo waar mogelijk te plaatsen in het regulier voortgezet onderwijs. Op die manier wordt zo thuisnabij onderwijs met de meest optimale doorstroomkansen gerealiseerd.

In 2017 is verder gewerkt aan de aansluiting met de Entree opleidingen in het MBO van ROC West-Brabant met het doel doorlopende lijnen van het V(S)O naar het MBO te realiseren. Zo is een Entree opleiding ingedaald in het praktijkonderwijs van de Praktijkschool Breda en is in het voortgezet speciaal onderwijs een pre-entree opleiding geïntroduceerd die aansluiting geeft op de Entree opleiding van Kellebeek College.

Er is een start gemaakt met de inrichting van een pre-entreeopleiding in het vmbo met het oog een dergelijk traject te starten in schooljaar 2018-2019.

4.6.2 Passend Onderwijs MBO

- **Visie van de instelling op Passend Onderwijs**

De visie op Passend Onderwijs is beschreven in de notitie 'Elk talent telt! Passend Onderwijs in het MBO', september 2013. Passend Onderwijs staat voor maatwerk in het onderwijs. Voor elk kind en iedere jongere onderwijs dat aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en talenten. Geen kind tussen wal en schip. Dit geldt voor alle sectoren in het onderwijs, ook voor het MBO. Centraal staat de vraag: wat heeft een student nodig, hoe kan dat worden georganiseerd en wie zijn daarvoor nodig? Goed onderwijs is de basis voor passende ondersteuning. Goed onderwijs betekent docenten met didactische kwaliteiten, een positief pedagogisch klimaat, kunnen omgaan met verschillen, aandacht voor talentontwikkeling, handelingsgericht werken en meetbare resultaten.

- **Organisatie van Passend onderwijs**

In de notitie 'Elk talent telt' is beschreven hoe Passend onderwijs centraal en decentraal georganiseerd is.

Centraal: Er is een ROC Ondersteuningsprofiel, waarin beschreven staat welke ondersteuning minimaal op alle 8 colleges geboden wordt aan studenten die dat nodig hebben. Dit ondersteuningsprofiel is gepubliceerd op onze websites. Bij het Servicecentrum Studie & Beroep (expertisecentrum voor alle colleges en scholen van ROC West-Brabant) zijn twee trajectadviseurs Passend Onderwijs werkzaam. Zij voeren adviesgesprekken met alle leerlingen die afkomstig zijn van het Voortgezet Speciaal Onderwijs en de Praktijkscholen. Tijdens deze gesprekken – waarbij ook de ouders aanwezig zijn – wordt in beeld gebracht wat de meest passende opleiding voor de leerling is en wat er aan extra ondersteuning nodig is om de opleiding succesvol te doorlopen. Zij onderhouden nauwe contacten met de toeleverende scholen, zodat een optimale informatieoverdracht gewaarborgd is. De trajectadviseurs verzorgen ook voorlichting op de VSO scholen in de regio en organiseren jaarlijks een informatieavond Passend Onderwijs voor ouders/verzorgers en andere belangstellenden.

Decentraal: als bovengenoemde adviesfase afgerond is, meldt de leerling zich aan bij de gewenste opleiding bij het college van zijn keuze. De trajectadviseurs PO voorzien de intakers van alle benodigde informatie en een advies voor een ondersteuningsarrangement, zodat zij een weloverwogen besluit kunnen nemen. De extra ondersteuning wordt vervolgens vastgelegd in de bijlage bij de Onderwijsvereenkomst (OOK).

- **Inrichting van de ondersteuning**

De colleges hebben een eenduidige ondersteuningsstructuur. Op alle colleges zijn studieloopbegeleiders, trajectbegeleiders zorg, zorgcoördinatoren, schoolmaatschappelijk

werkers en trajectbegeleiders Passend Onderwijs werkzaam. Vanuit REC 3 worden de ambulante begeleiders waar nodig ingehuurd.

Tijdens de verlengde intake – waarbij altijd iemand van het ondersteuningsteam aanwezig is wordt in beeld gebracht wie welke ondersteuning gaat geven en of deze ondersteuning licht, middel of intensief is. Aan de ondersteuning licht, middel en intensief zijn uren gekoppeld. De ondersteuningsvormen zijn afgestemd op de behoeften van de individuele studenten.

- **Omvang ondersteuning**

In het schooljaar 2016-2017 hebben 754 studenten een bijlage bij de OOK gekregen waarin de extra ondersteuning is vastgelegd. Het aantal studenten dat daadwerkelijk extra ondersteuning heeft gekregen was hoger. ROC WB heeft voor de zgn ‘smalle’ variant gekozen: studenten afkomstig van het Voortgezet Speciaal Onderwijs en de studenten die in het VO al zware ondersteuning hadden krijgen een bijlage bij de OOK. Studenten met een lichte ondersteuningsbehoefte krijgen geen bijlage bij de OOK, maar krijgen wel de benodigde ondersteuning.

Het aantal studenten dat in het kader van Passend Onderwijs extra ondersteuning nodig heeft, neemt toe en de aard van de beperkingen lijkt ernstiger te worden.

4.7 Voortijdig Schoolverlaten

De scholen en colleges van ROC West-Brabant startten in 2017 - dankzij hun jarenlange gezamenlijke inspanningen om het voortijdig schoolverlaten terug te dringen - vanuit een gedeelde ambitie met de nieuwe vierjarige aanpak voor vsv en voor jongeren in een kwetsbare positie. Vanuit die gedeelde ambitie heeft het ROC in de beleidsnotitie ‘Iedereen op z'n plek bij ROC West-Brabant’ voor de periode 2017-2020 een koers uitgezet, die wordt bepaald door duidelijke beleidspeerpunten - zoals het beperken van de voortijdige uitval in de vo-bovenbouw en bij opleidingen op mbo-niveau 3 & 4 en het creëren van een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt/zorg bij gediplomeerde uitstroom uit de entreeopleidingen en uit opleidingen op mbo-niveau twee -, een doelgroepgerichte aanpak en maatregelen gericht op de situaties waar een vergrote kans op voortijdige schooluitval aanwezig is, o.a. bij de overgang van vo naar mbo en bij het herstellen van een verkeerde opleidingskeuze.

ROC West-Brabant is contactschool voor de vsv-aanpak in heel West-Brabant. Zodoende is er ook actief meegewerkt aan het nieuwe regionale programma voor de periode 2017-2020 met de titel ‘Iedereen op z'n plek in West-Brabant’. Logischerwijs is de nieuwe interne koers bewust op dit regionale beleidsplan afgestemd. Zo is in 2017 een meer integrale aanpak ontstaan die er de komende jaren voor moet zorgen dat onderwijs, gemeenten, bedrijfsleven en zorg iedere leerling en student, maar ook alle jongeren voor wie de school simpelweg geen optie meer is, een passend onderwijs-, arbeids- of zorgperspectief gaan bieden. Het uitgangspunt is daarbij dat de partners een sluitende aanpak van onderwijs naar werk of zorg creëren.

In het kader van de realisatie van het regionaal programma is ROC West-Brabant vanaf januari 2017 verantwoordelijk voor het uitvoeren van negen regionale onderwijsprojecten. Daarnaast

participeert het ROC regionaal in één traject dat vsv'ers op de overstap naar de arbeidsmarkt voorbereidt. Bovendien zijn, als uitvloeisel van het eigen vsv-beleidsplan, in 2017 zes ROCWB-interne projecten van start gegaan. Voor pro- en vso-leerlingen zijn in 2017 bijvoorbeeld speciale pre-entreetrajecten ontwikkeld, die hun kans op studiesucces in de entree aanzienlijk gaan verhogen. Verder is hard gewerkt aan het organiseren van een sluitende route naar werk voor gediplomeerde entreestudenten die het bedrijfsleven in willen. Vooral deze laatste maatregel heeft, samen met onze inspanningen binnen het regionale project 'Talenten zonder Papieren', bijgedragen aan een afname van de vsv binnen de entreeopleidingen. De uitval daalde daar in het schooljaar 2016-2017 met 5,39% en bleef met een uitvalpercentage van 25,93% voor het eerst onder de landelijke prestatienorm van 27,50%.

Overigens heeft OCW bij de publicatie van de voorlopige vsv-jaarcijfers 2016-2017 aangegeven dat de uitval nagenoeg vergelijkbaar is met die van de voorgaande jaren. Desondanks zijn er landelijk zo'n 800 vsv'ers meer dan in 2015-2016. Dit komt, volgens OC&W, doordat bij het berekenen van de jaarcijfers 2016-2017 voor het eerst gebruik is gemaakt van een volledig geautomatiseerde bestandskoppeling. Daarom dient 71% van de 800 vsv'ers aan de nieuwe berekeningswijze te worden toegeschreven en 29 % aan een werkelijke toename van de vsv. In absolute getallen zijn dat respectievelijk 568 en 232 voortijdig schoolverlaters¹.

In het schooljaar 2016-2017 hadden de vo-scholen van ROC West-Brabant samen 60 vsv'ers. Dat zijn er 13 meer dan in het jaar ervoor. Binnen de mbo-colleges van ons roc stopten 697 studenten voortijdig met hun studie. Dat zijn er 79 meer dan in 2015-2016. In totaal zijn er dus 92 deelnemers meer uitgevallen dan in het voorafgaande schooljaar. Ook al mag het grootste deel van deze stijging worden toegeschreven aan de nieuwe berekeningswijze, toch is er voor het eerst sinds het schooljaar 2014-2015 ook sprake van een echte toename van de voortijdige uitval. De urgentie om de voortijdige schooluitval aan te pakken blijft daarom de komende jaren onverminderd hoog.

4.8 Onderwijsinnovatie

Het ROC stimuleert kennisdeling en kennisontwikkeling en innovatie. De dienst Onderwijs en Kwaliteit heeft innovatie als kernthema in 2016 omarmd en het Innovatienetwerk geïntegreerd.

Innovatie verloopt volgens de volgende lijnen:

- Verkennen, opsporen en vertalen naar de omgeving van het ROC;
- Deelnemen aan netwerken en buiten met binnen, binnen met buiten, verbinden;
- Experimenteren en implementeren van nieuw onderwijs;
- Implementeren van een professionele leergemeenschap; dat gebeurt via het traject ROC WB-pioniers waarin docenten uit vmbo en mbo werken aan hun ideeën voor beter onderwijs;
- Deelnemen aan kenniskring innovatiemanagers ECBO en klankbordgroep kennisverspreiding ECBO en diverse andere kenniskringen en ontwikkelgroepen;
- Bezoeken van congressen, themabijeenkomsten en seminars en waar mogelijk; presentaties verzorgen, zoals over leven lang ontwikkelen, valideren van non-formeel en

¹ Bron: onderwijsincijfers.nl: voortijdig schoolverlater is het mbo.

informeel leren, beroepen van de toekomst, arbeidsmarktontwikkelingen in relatie tot opleiden;

- Adviseren bij regionale energietransitie; deelname aan de regiegroep; vertaling naar ROC-beleid;
- Inspireren: wat is het waard is om te delen en mee te inspireren? Er is veel prachtigs te vinden in het ROC; onder het motto 'delen is het nieuwe hebben' stimuleren om te delen;
- Deelname aan Kennispact 3.0 waar alle Brabantse ROC's en vakscholen samenwerken voor future proof onderwijs. Voorbeelden hiervan zijn de ontwikkeling van het keuzedeel Lifestylecoach, het programma 'Het beste van Brabant' en het kwartiermakerschap MOOC;
- Voorzitten van het regionale programma 'West Brabant werkt aan morgen' rond het onderzoeks- en ontwikkelprogramma 'Beroepen van de toekomst';
- Ondersteunen: waar kunnen collega's worden geholpen op weg naar beter onderwijs? Met name experimenten met Virtual Reality, een ondernemersprogramma en opzetten van delen van kennis bijvoorbeeld rond het programma WEL-leren waar studenten lessen verzorgen.

4.9 Internationalisering

ROC West-Brabant beschouwt internationalisering als integraal onderdeel van het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie. Uitgangspunt is het intensiveren van bestaande netwerken, waarbij vooral wordt gestreefd naar duurzame (inter)nationale samenwerkingsverbanden, zodat:

- meer studenten, alumni en docenten kunnen profiteren;
- er een duidelijke relatie ontstaat met regionale ontwikkelingen rondom topsectoren en Europa.

Enkele samenwerkingsverbanden waarin ROC West-Brabant deelneemt:

- Diverse ECVET-partnerschappen en Innovatieprojecten met Europese partners (MBO: InnMain, Euriac, Eurocom, Stinfash. VE: IDEAL, Managing Money, VIME, DIDO);
- Global College Network (met partners uit Europa, VS, Zuid-Korea en Japan);
- Het Europese stedennetwerk XARXA, dat leerlingen- en docentenmobiliteit binnen Europa stimuleert en waarvoor de Dienst Onderwijs en Kwaliteit van ROC WB het coördinatiepunt is;
- USA Exchange: uitwisselingsprogramma tussen Nederland en de Verenigde Staten voor personeelsleden van ROC's.

Op basis van de college-jaarplannen, de criteria van het Excellentieplan en Erasmus Plus geeft onderstaande tabel een beeld van internationale activiteiten op het gebied van leerlingen- en docentenmobiliteit binnen ROC West-Brabant. Een steeds belangrijker onderdeel van deze mobiliteiten zijn de meer dan 150 leerlingen van de diverse colleges van ROC WB die de afgelopen jaren een drieweekse taal- en interculturele training hebben gedaan in het Verenigd Koninkrijk.

College	2016: aantal studenten in het buitenland	2017: aantal studenten in het buitenland	2016: aantal docenten in het buitenland	2017: aantal docenten in het buitenland
Cingel College	55	21	0	0
Florijn College	5	27	0	0
Kellebeek College	3	18	8	9
Markiezaat College	6	9	3	4
Prinsentuin College	17	35	0	0
Radius College	4	1	0	1
Vitalis College	22	29	7	3
Zoomvliet college	53	35	0	0
Totaal	165	175	18	17

4.10 Kwaliteitsbeleid

ROC West-Brabant weet zich vanuit haar kerntaak verantwoordelijk voor goed onderwijs. Onderwijskwaliteit wordt gerealiseerd in het primair proces, door de onderwijsteams. We willen daarbij flexibel en dynamisch zijn in de ontwikkeling van ons onderwijs, zodat we daadwerkelijk *kansrijk en wendbaar* goed beroepsonderwijs kunnen bieden.

De medewerkers zijn professionals en dat betekent dat zij worden gestuurd op resultaten. We spreken daarom van *Resultaat Verantwoordelijke Teams* (RVT's). Daarbij is het van belang dat er richting gegeven wordt door de leidinggevenden; dat wordt aangegeven wat de kaders en de te bereiken doelstellingen van onze organisatie zijn (het 'wat'). Het team bepaalt binnen de gestelde grenzen zelf op welke manier (het 'hoe') deze resultaten bereikt worden. Ook wordt afgesproken hoe dit gemonitord wordt.

Ons *bedrijfsmodel* beschrijft de bottom-up en top-down werking op het gebied van de planvorming en verantwoording (processen en producten) die nodig is om (bij) te sturen. Ook draagt dit bij aan een goede aansluiting tussen de verschillende niveaus in onze organisatie, wat een voorwaarde is om onze organisatie bestuurbaar te houden en in control te zijn.

De ontwikkeling van RVT's is onlosmakelijk verbonden met ons *kwaliteitszorgsysteem* (KZS). Het KZS is het voertuig om resultaten te bevorderen, die aan interne en externe normen voldoen. Een goed functionerend KZS geeft ons namelijk inzicht in de kwaliteit van ons onderwijs en de resultaten die hieruit voortkomen. Dit inzicht wordt vervolgens gebruikt om onze onderwijskwaliteit te borgen en waar nodig te verbeteren door middel van de borgingscyclus (PDCA) en de verbetercyclus (DAVI).

Om de teams in staat te stellen gericht aan hun ontwikkeling te werken is een *teamscan* ontwikkeld. Hiermee houden we zicht op de teamontwikkelingsgraad, zodat de juiste acties genomen kunnen worden voor de verdere teamontwikkeling en we verder groeien naar een professionele cultuur.

Ontwikkelingen 2017

- Alle betrokken medewerkers v(mb)o en mbo zijn meegenomen in het nieuwe onderzoekskader en de nieuwe werkwijze van de inspectie d.m.v. voorlichting, trainingen, tools, enz;
- Om de toegevoegde waarde van onze interne audits te vergroten en het leren en ontwikkelen te stimuleren, hebben we in 2017 de auditsystematiek vernieuwd op basis van het 'Dialogmodel'. Het 'Dialogmodel' is door Stevens Consultancy in opdracht van de Stichting Kwaliteitsnetwerk mbo ontwikkeld. Implementatie hiervan volgt in 2018;
- Doorontwikkeling managementinformatie o.b.v. dashboards in Qlikview;
- Door het samenstellen van de Staat van ROC West-Brabant hebben we voor alle v(mb)o-scholen en mbo-colleges inzichtelijk gemaakt waar risico's zitten, welke zaken goed gaan en wat onze ambities zijn. Hierbij zijn de harde cijfers ('tellen') gecombineerd met het verhaal daarachter ('vertellen'). Met name die combinatie maakt dat kwaliteitszorg voortdurend van betekenis is voor alle betrokkenen binnen onze onderwijsorganisatie.

5. Personeel

Goed onderwijs staat of valt met de kwaliteit van docenten en ondersteunend personeel. Aantrekkelijk werkgeverschap en een daadkrachtig en passend HR-beleid is hierbij van cruciaal belang. Uiteindelijk met als doel om onze leerlingen en studenten voor te bereiden op de flexibele arbeidsmarkt van de toekomst. Zodat zij kansrijk en wendbaar zijn. Om dit te kunnen realiseren, vragen wij dit ook van onze medewerkers. Kansrijk en wendbaar. Hierop is het HR-beleid gebaseerd. Het levert een actieve bijdrage aan en focust op het realiseren van voldoende, competente en duurzaam inzetbare medewerkers die een leven lang leren. Als medewerkers regisseur zijn van hun eigen loopbaan en gelukkig zijn in hun werk heeft dit een positief effect op de leerlingen en studenten.

5.1 HR-organisatie en -beleid

In het kader van het inspectierapport naar bestuurlijk handelen is de realisatie van de HR-agenda opgenomen in de 10 prioriteiten van ROC West-Brabant. Grotendeels ging het hierbij om onderwerpen waar al aan beleidsontwikkeling werd gewerkt. Doel van de prioritering was om een aantal HR-instrumenten in 2017 te kunnen realiseren, zoals het ziekteverzuimbeleid en –aanpak, een persoonlijk ouderen arrangement (POA), het leiderschapstraject en de uitgangspunten voor de gesprekscyclus. Hiermee is zichtbaar gewerkt aan de professionalisering en duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Voor wat betreft de veiligheid, gezondheid en betrokkenheid van de medewerkers is een nieuw arbobeleid geïmplementeerd en hebben alle medewerkers kunnen deelnemen aan een uitgebreid medewerkersonderzoek. Verschillende HR-processen, zoals de verzuim- en verlofregistratie, zijn gedigitaliseerd in Mijn ROC.

Daarnaast is er vanuit HR in 2017 ondersteuning geboden bij de reorganisatie van Marketing en Communicatie. De nieuwe structuur is vormgegeven en er is uitvoering gegeven aan het overeengekomen Sociaal Plan, inclusief de begeleiding van medewerkers door de vakspecialisten mobiliteit. Eind 2017 heeft dit geleid tot succesvolle begeleiding naar een nieuwe werkplek van 20 van de 25 medewerkers.

Ook is er een onderhandelaarsakkoord bereikt over een nieuw Sociaal Statuut. In januari 2018 is dit door partijen ondertekend.

In 2017 is vanuit de afdeling Marketing en Communicatie in nauwe samenwerking met HR het cultuurtraject gestart om de trots, verbinding en professionaliteit van de medewerkers te vergroten. Dit komt ook het werkplezier ten goede, zodat de medewerkers van grotere toegevoegde waarde kunnen zijn voor onze leerlingen en studenten.

Structuur

Omdat het HR-beleid nauw verbonden is met de ingezette strategische koers en het daarbij wenselijk is dat de verantwoordelijk manager een directe lijn heeft met de Raad van Bestuur, is besloten om de afdeling HR als zelfstandige dienst te positioneren. Op 1 november 2017 is een nieuwe HR-directeur gestart en is voor 2018 een eigen jaarplan en begroting opgesteld.

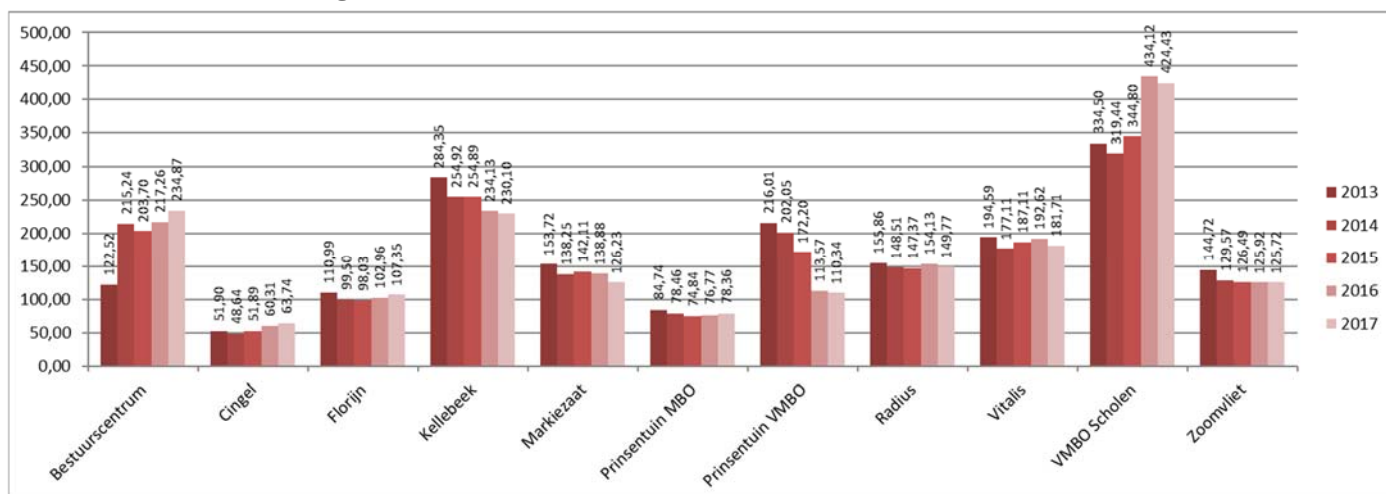
Aan de hand van een 360 graden feedforward onder leidinggevend, directeuren, OR en de eigen afdeling wordt de HR meerjarenplanning voor 2018 – 2020 verder uitgewerkt en het dienstverleningsmodel van HR aangescherpt aan de eisen en behoeften van medewerkers en leidinggevend, zodat het HR-beleid maximaal aansluit op in- en externe ontwikkelingen en daarmee bijdraagt aan een kansrijke en wendbare organisatie.

5.2 Ontwikkeling Personeelsbezetting ROC West-Brabant

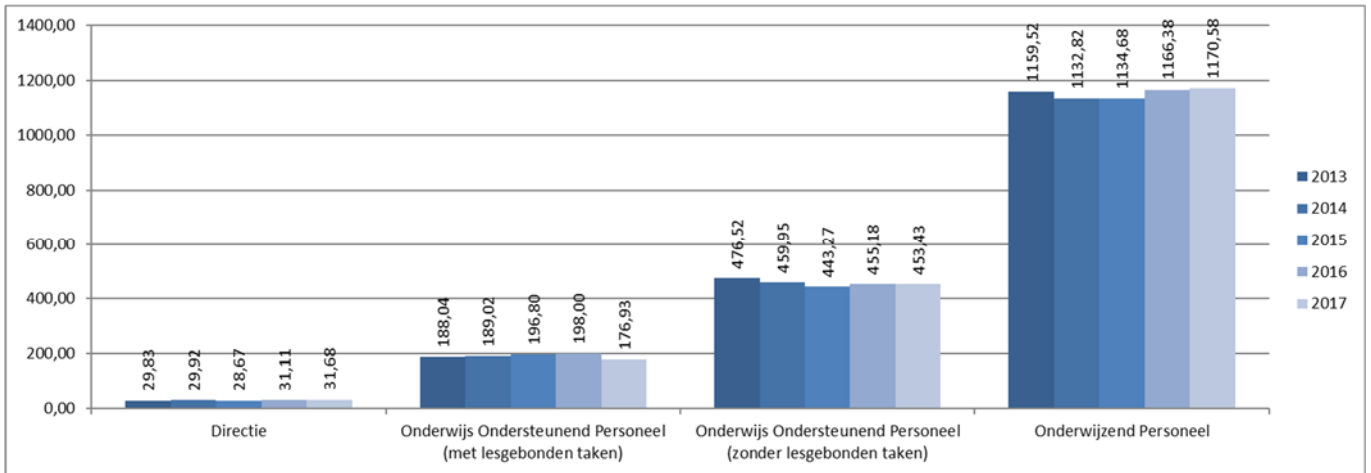
Dit zijn de ontwikkelingen in de personeelsbezetting:

- 74% van de totale personeelsbezetting is werkzaam in het primair proces;
- In 2017 is de totale personeelsbezetting met ca. 18 fte afgenomen ten opzichte van 2016. Dit met name als gevolg van een lagere totale groei van studenten- en leerlingenaantallen. De afname is vooral te vinden in onderwijsondersteunend personeel met lesgebonden taken (met name instructeurs). De categorie onderwijspersoneel (docenten) laat een lichte stijging zien;
- De grootste afname van personeel vinden we op de VMBO-scholen en op het Vitalis en Markiezaat College;
- Het onderwijsondersteunend personeel zonder lesgebonden taken is enigszins gedaald. Het aandeel dat hierbij werkt voor het centrale bestuurscentrum is gestegen;
- Een groot deel van de afname van het personeel is verwezenlijkt door tijdelijke contracten niet te verlengen. De flexibele schil is derhalve iets afgenomen van 14,1% naar 13,6%;
- Er zijn in 2017 208 medewerkers ingestroomd en 272 medewerkers uitgestroomd;
- De gemiddelde leeftijd is licht gestegen naar 47,43 jaar (2016 47,15 jaar);
- Het aandeel vrouwen in het personeelsbestand is gestegen naar: 58% versus 42% mannen (in fte: 52% versus 48% mannen).

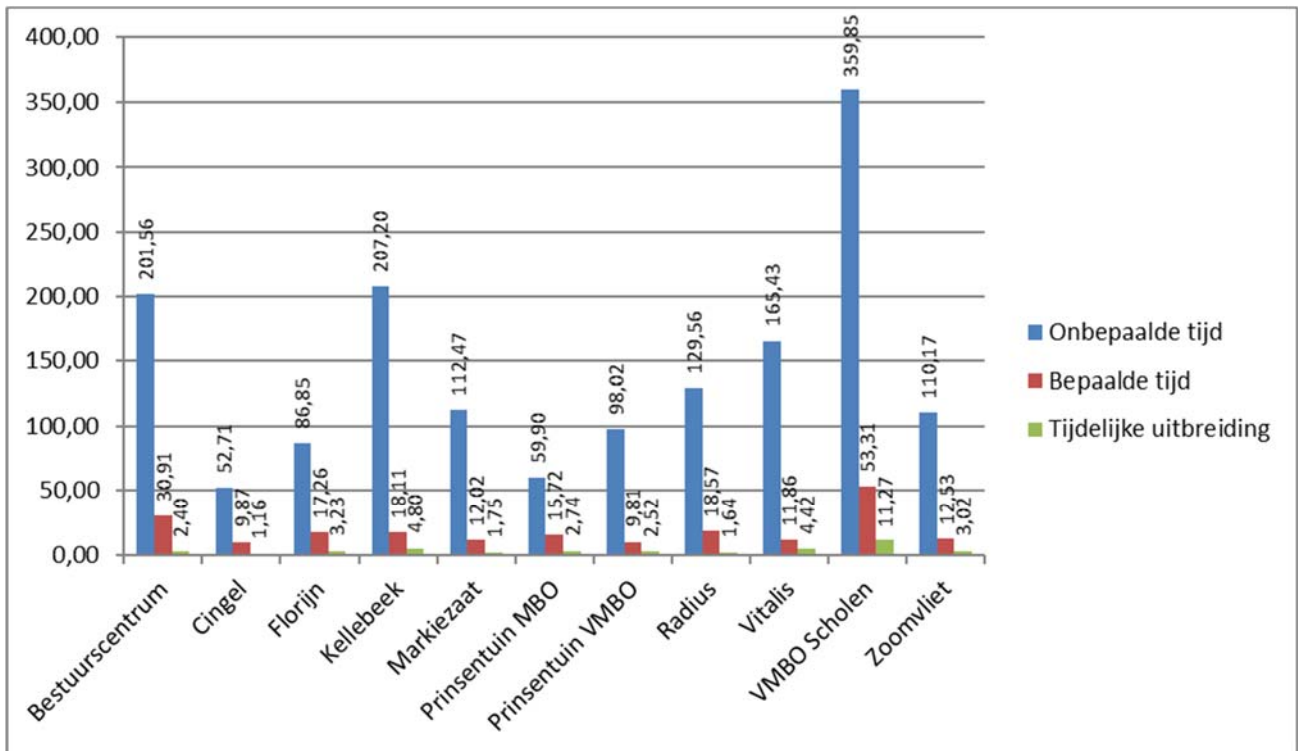
Personeelsbezetting in fte

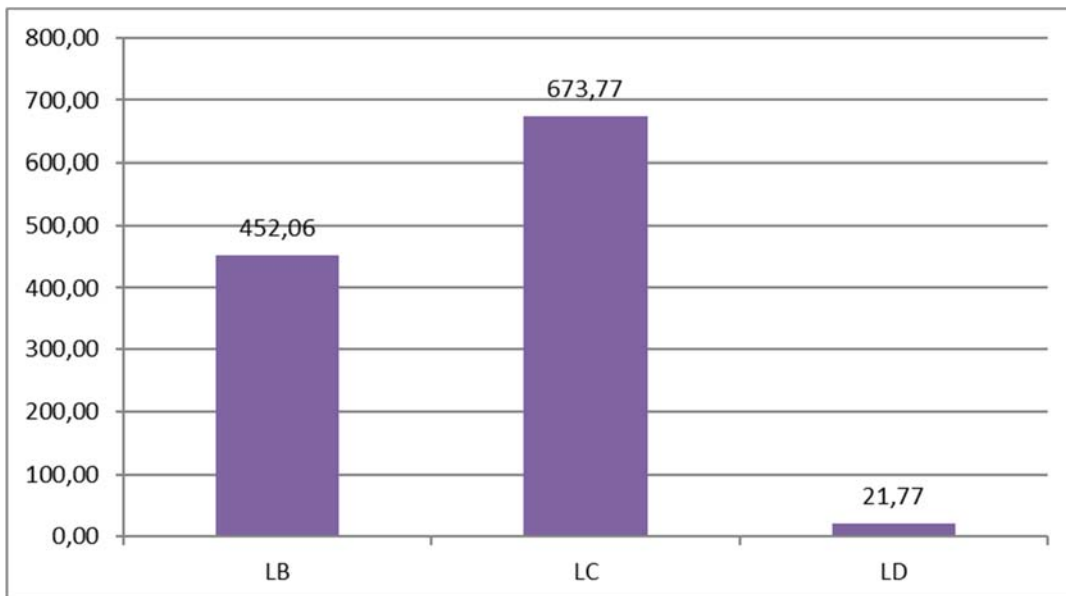
Ontwikkeling in verhouding naar functiecategorie in fte

Verdeling vast en tijdelijk dienstverband in fte

Functie-/salarismix ROC West-Brabant in fte

5.3 Mijn ROC: digitalisering HR-Processen

Doel van het digitaliseren van HR-processen is het ondersteunen van de leidinggevendenden bij de uitvoering van het HR-beleid en procedures. Tevens faciliteert het de medewerker in het voeren van eigen regie op het werk. Daarnaast zorgt digitalisering voor een efficiënter proces en wordt het risico op fouten verkleind, door standaardisatie en het invoeren van foutcontrole.

Gebruiksvriendelijkheid en helder inzicht in regelingen en procedures is één van de belangrijke randvoorwaarden bij de digitalisering. Voor leidinggevendenden en medewerkers is de werknaam van het systeem *Mijn ROC*. In 2017 is voor medewerkers het declaratieproces en verlofregistratie gedigitaliseerd en hebben zij inzage gekregen in hun digitale ziekteverzuimdossier. Verder is de Fit en Vitaal-regeling en de regeling uitruil reiskosten gedigitaliseerd. Voor leidinggevendenden betekende de digitalisering dat zij in 2017 voor het eerst de verzuimregistratie en –verslaglegging digitaal konden vastleggen en dat het controleren van declaraties efficiënter is gaan verlopen. Verder zijn in 2017 de voorbereidingen gestart voor de digitale ondersteuning van de gesprekscyclus, het wervings-, selectie- en indiensttredingsproces en de registratie van bevoegd- en bekwaamheden.

5.4 Duurzame inzetbaarheid

In het kader van duurzame inzetbaarheid is het nieuwe arbobeleid ingevoerd, het ziekteverzuimbeleid vastgesteld en geïmplementeerd en hebben medewerkers van 63 jaar en ouder gebruik kunnen maken van een persoonlijk ouderenarrangement (POA). Daarnaast hebben alle medewerkers kunnen deelnemen aan het medewerkersonderzoek. Hierin was een groot aantal vragen opgenomen over psychosociale arbeidsbelasting, zoals werkdrukbeleving.

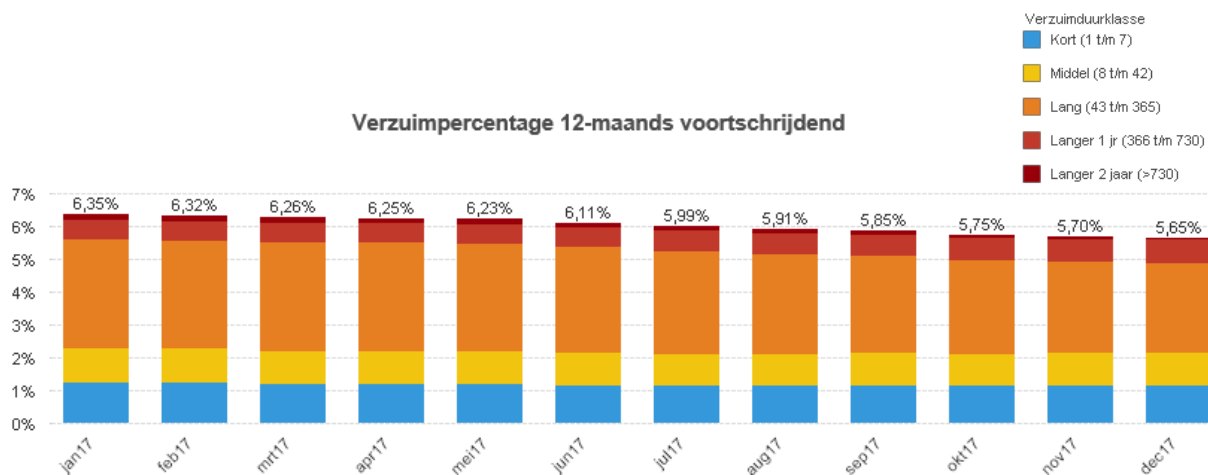
5.4.1 Taakbeleid

Het vastgestelde taakbeleid mbo voor schooljaar 2016-2017 werd in 2017 verlengd voor het schooljaar 2017-2018. Het taakbeleid ondersteunt de verdere ontwikkeling naar resultaatverantwoordelijke teams (zie ook 5.5.1). In 2017 heeft een oriëntatie plaatsgevonden hoe het taakbeleid te actualiseren en in samenhang te bezien met formatiebeleid. Dit leidt tot nieuw formatie- en taakbeleid in 2018.

5.4.2 Strategische personeelsplanning

In 2017 is gewerkt aan een draaiboek en implementatieplan voor het uitrollen van strategische personeelsplanning. Er hebben pilots plaatsgevonden op het Kellebeek College en het Vitalis College. Op het Vitalis College is de inrichting van ondersteunende diensten voor de nieuwbouw met behulp van deze tool gerealiseerd. In 2018 zal hiermee verder worden gewerkt binnen andere organisatie-onderdelen.

5.4.3 Ontwikkeling ziekteverzuim

Het voortschrijdend ziekteverzuim is in 2017 met 0,7 % gedaald tot 5,65%. Dit leidt tot een verhoging van de inzetbaarheid en levert een efficiencywinst van minimaal 285.000 euro (directe loonkosten). Dit komt vooral door de afname van het langdurig ziekteverzuim en de ziekte-trajecten langer dan 2 jaar.

Door de extra inzet van een externe casemanager is er nog meer focus gekomen op de aanpak van langdurige verzuimdossiers. Samen met de zittende vakspecialist verzuim is aan de hand van een dossierschouw en via de SMT's per langdurig zieke medewerker een actieplan ingezet, dat ook met medewerker en leidinggevende is besproken. Samen met de medewerker is gezocht naar een passende oplossing, zoals een aangepaste functie, interne herplaatsing of externe re-integratie (spoor 2).

Voor leidinggevenden zijn diverse workshops georganiseerd, waarbij het ziekteverzuimbeleid verder is toegelicht, de (digitale) ondersteuning vanuit Mijn ROC Verzuim is uitgelegd en intervisie over inzetbaarheid, verzuimcasuïstiek en -aanpak heeft plaatsgevonden.

Voor medewerkers heeft de ROC Academie diverse open workshops op het gebied van work- en life balance en werkstresspreventie georganiseerd.

Voortschrijdend ziekteverzuim 2017 versus 2016

		2017	2016	verschil
ROC WB	2.877	5,38%	6,81%	-1,43%
BC Bestuurscentrum	14	0,54%	0,08%	0,46%
BC FB Bestuurscentrum	35	5,13%	4,77%	0,37%
BC HR Bestuurscentrum	29	1,31%	10,54%	-9,23%
BC M&C Bestuurscentrum	40	5,76%	8,22%	-2,46%
BC SS&B Bestuurscentrum	27	3,33%	9,47%	-6,14%
BV Bedrijfsvoering	11	2,66%	0,09%	2,57%
CC Cingel College	99	2,63%	3,81%	-1,18%
De Rotonde	95	3,30%	4,73%	-1,43%
Effent	82	7,03%	6,14%	0,90%
FC Florijn College	173	6,14%	5,97%	0,16%
GE Graaf Engelbrecht	106	2,87%	6,81%	-3,94%
ISK Internationale Schakelklas	60	7,90%	5,98%	1,92%
KC Kellebeek College	378	8,30%	8,71%	-0,40%
MC Markiezaat College	187	4,25%	4,15%	0,10%
OND Directeur Eenheid Onderwijs	48	1,30%	2,72%	-1,42%
PC mbo Prinsentuin College	138	4,67%	7,20%	-2,53%
Praktijkschool Breda	78	7,30%	8,63%	-1,32%
PT Prinsentuin Andel	84	4,23%	8,42%	-4,19%
PT Prinsentuin Oudenbosch	68	7,02%	8,36%	-1,33%
PT Prinsentuin Van Cooth	122	4,83%	12,08%	-7,25%
RC Radius College	201	6,61%	8,07%	-1,46%
SC ROC Diensten	114	4,11%	9,45%	-5,33%
Scala	109	2,30%	4,31%	-2,01%
SG Stedelijk Gymnasium	114	2,84%	4,46%	-1,62%
Steenspil	104	5,88%	8,65%	-2,77%
VC Vitalis College	310	6,06%	6,12%	-0,06%
vmbo centraal	17	4,46%	1,99%	2,47%
ZC Zoomvliet College	203	7,04%	6,17%	0,86%

5.4.4 Medewerkersonderzoek

Om inzicht te krijgen in de werkbeleving en psychosociale arbeidsbelasting (PSA) van alle medewerkers is één overkoepelend medewerkersonderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is eind maart 2017 door Effectory afgenomen en in mei zijn de eerste resultaten van het medewerkersonderzoek met de Raad van Bestuur gedeeld.

De uitkomsten uit het medewerkersonderzoek laten een stijgende lijn zien ten opzichte van de vorige rapportage. Zowel de betrokkenheid als de tevredenheid zijn iets gestegen. Ook de totale werkgeversscore is verbeterd. ROC West-Brabant zit echter nog niet op het niveau van andere ROC's. Er is een aantal verbeterpunten om mee aan de slag te gaan, die met name te maken

hebben met trots zijn op de organisatie, verbindende communicatie en het gevoel dat de medewerker bij de organisatie past. Het grootste aandachtspunt is het onderwerp “werk geeft energie”. Positieve punten zijn er ook: medewerkers zijn tevreden over de arbeidsomstandigheden en de duidelijkheid over de resultaten die van hen worden verwacht.

Thema's

De bovenste kleine cirkel is de uitkomst van vorig onderzoek en de onderste kleine cirkel is het gemiddelde van alle ROC's.

Leidinggevenden, HR-adviseurs en kwaliteitscoördinatoren hebben een workshop gevolgd, waarin zij uitleg hebben gekregen over de uitkomst van het onderzoek en tips hoe zij deze met de teams konden bespreken en vertalen in een actieplan.

Leidinggevenden leggen de actiepunten die zij met de medewerkers van hun afdeling bespreken in het jaarplan vast. Daaraan wordt de doelstelling gekoppeld om uit het volgende medewerkersonderzoek een hogere medewerkerstevredenheid teruggekoppeld te krijgen.

5.4.5 Nieuw arbobeleid

Per 1 juli 2017 is de arbowet op een aantal onderdelen gewijzigd, waaronder vergaande bevoegdheden van de preventiemedewerker en een basiscontract arbodienstverlening. Het nieuwe arbobeleid van ROC West-Brabant, dat begin 2017 is vastgesteld, is compliant met de nieuwe arbowet.

Het nieuwe arbobeleid is via de decentrale arbocommissies toegelicht en ingevoerd op de scholen, colleges en afdelingen. Samen met de OR is de rol en verantwoordelijkheid van OR en OC-leden verder uitgewerkt en toegelicht op de studiedag van de ondernemingsraad.

Voor de ondersteunende diensten is een nieuwe RI&E uitgevoerd en de knelpunten zijn door de arbocommissie van het Bestuurscentrum opgenomen in een actieplan.

De werkdrukrisico's en psychosociale arbeidsbelasting is via het medewerkersonderzoek 2017 in kaart gebracht. De centrale arbocommissie heeft hieruit geconcludeerd dat de voorlichting over werkdruk en ongewenst gedrag verbeterd kan worden. De hieruit volgende acties worden door de centrale arbocommissie verder uitgewerkt. Overigens is het ervaren ongewenst gedrag door collega's of leerlingen lager dan de benchmark met andere ROC's. Voor het melden van incidenten en onveilige situaties is binnen de scholen en colleges de TOPdesk Incidentmonitor Onderwijs (TIMO) geïntroduceerd.

De uitkomsten van het medewerkersonderzoek zijn met leidinggevende intensief besproken. Met name de aanpak van de werkdruk wordt door de leidinggevende met de (onderwijs)teams opgepakt. Gezamenlijk worden prioriteiten gesteld en actiepunten met betrekking tot de ervaren werkdruk binnen de teams vastgesteld en uitgevoerd. De decentrale arbocommissies monitoren de voortgang van de actiepunten.

5.4.6 Externe vertrouwenspersoon

ROC West-Brabant heeft een externe vertrouwenspersoon benoemd, waar medewerkers die met ongewenste gedragsvormen te maken hebben terecht kunnen. Het gaat hierbij om situaties, die zij niet met hun leidinggevende of interne vertrouwenspersonen kunnen bespreken. Tevens is de externe vertrouwenspersoon ook aangesteld om integriteitszaken te kunnen bespreken.

In 2017 is een nieuwe vertrouwenspersoon gestart. Zij wordt via GIMD ingezet. Omdat dit een grotere organisatie is, is de bereikbaarheid verbeterd en is bij afwezigheid van de vaste vertrouwenspersoon altijd een vervanger beschikbaar. De nieuwe vertrouwenspersoon heeft zich geïntroduceerd via het personeelsmagazine en de portal.

21 medewerkers hebben in 2017 contact opgenomen met de externe vertrouwenspersoon. In 9 gevallen betrof het een melding met betrekking tot een conflict met de leidinggevende. Er waren 6 meldingen over vertrouwelijke, preciaire kwesties, 3 meldingen over pesten, 2 meldingen over ongewenst, intimiderend gedrag en 1 melding van een integriteitskwestie. In alle gevallen zijn de meldingen na één of meerdere gesprekken met de vertrouwenspersoon afgehandeld. Soms was een doorverwijzing noodzakelijk, meestal was het gesprek met de vertrouwenspersoon de aanzet om de betreffende kwestie intern te bespreken.

In het algemeen geldt, dat ROC West-Brabant met het aantal en de aard van de meldingen niet in negatieve zin afwijkt van andere onderwijsinstellingen.

5.4.7 Interne geschillencommissie

In het kalenderjaar 2017 werden twee geschillen aan de Interne Geschillencommissie Personeelsbeleid ter behandeling voorgelegd. Een geschil betrof het wijzigen van taakbeleid waarbij de CAO niet werd gevolgd. Het geschil werd door de commissie niet in behandeling genomen wegens onbevoegdheid van de commissie collectieve geschillen in behandeling te nemen. Het andere geschil betrof de wijziging van de rol van teamvoorzitter door het management. Tot een dergelijke wijziging kan, volgens bezwaarden, enkel de Raad van Bestuur besluiten met instemming van de OR. De commissie oordeelde de bezwaren ongegrond. Rollen waaronder die van teamvoorzitter kunnen naar eigen inzicht door colleges worden ingevuld.

5.5 Personeelsontwikkeling

In het kader van personeelsontwikkeling zijn in 2017 de volgende activiteiten ondernomen:

- Teamscan resultaatverantwoordelijke teams (RVT);

- Leiderschapsprogramma;
- Opleidingsaanbod via de ROC Academie.

5.5.1 Teamscan resultaatverantwoordelijke teams (RVT)

Alle mbo-colleges werken met resultaatverantwoordelijke onderwijsteams. ROC West-Brabant heeft als visie dat de sturing en verantwoordelijkheid voor het primair proces diep in de organisatie bij resultaatverantwoordelijke teams (RVT's) moet liggen. Daarmee wordt het de onderwijsprofessionals mogelijk gemaakt om eigenaar te zijn van het onderwijsproces en groeit onze organisatie naar een professionele cultuur. Dit vanuit de overtuiging dat hiermee het eigenaarschap voor onderwijskwaliteit en de betrokkenheid van medewerkers wordt vergroot.

Door zicht te houden op de ontwikkeling van de teams, kunnen de juiste acties worden genomen voor de verdere teamontwikkeling, kan de organisatie als geheel verder groeien naar een professionele cultuur en wordt de kwaliteit van het onderwijs verder verbeterd. Hiervoor is een teamscan ontwikkeld, die vanaf 2016 gefaseerd bij alle teams van de mbo-colleges is ingezet. Aan de hand van 9 teamcompetenties, waaronder resultaatgerichtheid, systematisch verbeteren en feedback geven wordt bij ieder onderwijsteam één keer per twee jaar de mate van teamontwikkeling gemeten. De medewerkers vullen hiervoor een vragenlijst in de teamscan in, waarna een rapportage wordt opgesteld. Ieder team gaat in gesprek over deze rapportage en bepaalt in overleg met de leidinggevende welke ontwikkelpunten en aanbevelingen worden opgenomen in het teamjaarplan. Tweederde van alle teams heeft in 2017 de teamscan ingevuld en besproken.

Uit het overall beeld blijkt dat teams vooral sterk zijn in het systematisch verbeteren, maar dat de ontwikkelbehoefte per team heel divers is. Voor de meeste teams geldt echter wel dat de teamontwikkeling nog beter kan worden afgestemd op de ontwikkelbehoefte van de individuele medewerkers.

5.5.2 Leiderschapsprogramma

Het leiderschapsprogramma van ROC West-Brabant kent een gefaseerde aanpak.

In 2017 is gestart met de leergang persoonlijk leiderschap. Alle daarvoor in aanmerking komende leidinggevenden, directeuren en Raad van Bestuur hebben stilgestaan bij hun eigen competenties, leiderschapstijlen en de effecten hiervan op het organisatieklimaat. Een aantal leidinggevenden van het VMBO heeft het traject al eerder doorlopen. Ook zijn er composities per school/college opgesteld waarmee het managementteam verder aan de slag gaat.

Om als organisatie als geheel verdere stappen te zetten worden in de volgende fase de acties rondom leiderschap, cultuur en de nieuwe koers in samenhang opgepakt, zodanig dat het ons helpt om leiding te geven aan een continu veranderende wereld en de nieuw te ontwikkelen koers daadwerkelijk te gaan realiseren, kansrijk en wendbaar.

5.5.3 ROC Academie

In januari 2017 is de ROC Academie verhuisd van de Molenstraat 4 in Roosendaal (Zinc. gebouw) naar de 5^e etage van Trivium 76 te Etten-Leur. Hiermee is de eigenheid van de ROC Academie gebleven en heeft men opnieuw de beschikking over 3 trainings- en cursusruimtes.

PDG

Totaal ontvingen 26 deelnemers, afkomstig uit alle colleges van ROC West-Brabant, het certificaat PDG (pedagogisch didactisch getuigschrift). Hiermee behaalden zij de nodige bevoegdheid om aangesteld te kunnen worden als bevoegd docent binnen het MBO.

Tevens zijn er 2 nieuwe groepen gestart (totaal 32 deelnemers). Eén groep in januari en één groep in oktober. Zij werken in een programma over 18 maanden aan pedagogische en didactische competenties. Het traject wordt uitgevoerd door de Hogeschool Rotterdam.

Leiderschapstraject

Het leiderschapstraject Compassare van het vmbo is in 2017 afgerond. 32 deelnemers, verdeeld over 2 masterclasses (*financieel management* en *organisatie en cultuur*), namen deel.

Vanaf 2017 is het leiderschapstraject overgegaan in het ROC-brede leiderschapstraject.

Diverse doelgroepgerichte scholingen en trainingen

Als onderdeel van de implementatie Xedule is op diverse rollen intensief geschoold. Zo heeft de key-userstraining plaatsgevonden, maar ook de trainingen meerjarenplanning en jaarplanning.

Tevens is gestart met trainingen voor roosteren met Xedule.

Ruim 160 medewerkers namen deel aan de verschillende trainingsmomenten. De trainingen zijn zowel centraal (Trivium) en als decentraal (op de colleges) georganiseerd.

Andere voorbeelden van doelgroepgerichte scholingen zijn:

- Beleidsnotities schrijven voor beleidsmedewerkers
- Effectief leerkrachtgedrag bewerkstelligen voor (school)psychologen en orthopedagogen
- Omgaan met rekenzwakke leerlingen en rekendidactiek voor rekendocenten

Via de portal, website, nieuwsbrief en e-mail zijn diverse open aanbod workshops, trainingen en scholingen aangeboden.

Studiedag

In het kader van samenwerken op MijnPortaal organiseerde de ROC Academie voor bijna 100 deelnemers inspirerende presentaties.

Tot slot is in december 2017 de ROC Academie afgesplitst van Finance en Control en aangehaakt bij de dienst HR. Vanuit deze positie zal de ROC Academie verder doorontwikkelen in 2018 en meer taken gaan vervullen als het gaat om professionaliseren van medewerkers.

5.6 Sluitende aanpak Participatiewet

Werkgevers moeten tot 2026 in totaal 100.000 extra banen realiseren voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Met de mbo Raad is hiervoor een banenafpraak gemaakt. ROC West-Brabant heeft zich hieraan gecommitteerd. Dit heeft geresulteerd in de volgende doelstelling:

Jaartal	2016	2017	2018
Aantal extra banen (cumulatief)	17	26	32,9

ROC West-Brabant vindt het vanuit haar maatschappelijke betrokkenheid belangrijk om mee te werken aan het inzetten van mensen met een beperking binnen haar organisatie. De doelstelling voor 2016 en voor 2017 is gehaald.

Met ingang van 1 maart 2017 is een coördinator participatiewet benoemd. Zij is voortgegaan op de ingeslagen weg. In deze rol is zij de spin in het web tussen medewerker, begeleider, leidinggevende of directeur van college, school of bestuurscentrum.

- Er is een ronde gemaakt langs de participanten en hun interne begeleiders;
- Het contact en de samenwerking met de personeels- en salarisadministratie is geoptimaliseerd. Er zijn aanpassingen gedaan in het systeem, zodat de participanten meteen zichtbaar zijn. Zo kan ook beter gebruik gemaakt worden van de subsidies;
- Er is een bijeenkomst georganiseerd voor interne begeleiders. Knelpunten in afstemming en begeleiding zijn besproken en zoveel mogelijk opgelost;
- ROC West-Brabant is aangesloten bij het Ambassadeursnetwerk West-Brabant en genomineerd voor de Participatieprijs 2017;
- Interne contacten en samenwerking tussen HR en de colleges/scholen/bestuurscentrum zijn geoptimaliseerd. Er heeft een ronde langs de directeuren van de colleges plaatsgevonden om de Participatiewet onder de aandacht te brengen;
- Externe contacten zijn gelegd met Atea, WVS, UWV Werkbedrijf, Werkgeversservicepunt.

5.7 Inzet in relatie tot WW

Dienstverlening voor ww-ers

Beleid ter beheersing van uitgaven inzake uitkeringen na ontslag:

De vakspecialist WW is verantwoordelijk voor de registratie van ex-werknemers met WW /BWW aanspraken en brengt de financiële consequenties voor het ROC in beeld. Er wordt actief gesturd op het begeleiden van de ex-medewerker naar nieuw werk. In 2017 is geen nieuw beleid ten aanzien van uitkeringen na ontslag geformuleerd.

De eenheid Mobiliteit is verantwoordelijk voor de registratie van oud-medewerkers met ww-aanspraken. Vanuit deze registratie worden de financiële consequenties voor ROC WB in beeld gebracht. In het schooljaar 2016/2017 hebben 53 oud-medewerkers een ww-uitkering aangevraagd en toegekend gekregen. Indien de hoogte en de duur van de uitkering de investering rechtvaardigt wordt er door mobiliteit geïntervenieerd.

De oud-medewerker wordt opgeroepen voor een intakegesprek teneinde rechten en plichten te bespreken en relevante matchingsinformatie te verkrijgen. Het is immers van het grootste belang deze medewerker, zo snel mogelijk naar nieuw werk te begeleiden omdat ROC WB eigen risicodragers is voor de ww/bww.

Bemiddeling

Om te bepalen of oud-medewerkers herplaatsbaar zijn, wordt bij het voormalige instituut of dienst relevante matchingsinformatie opgevraagd. Bij interne vacatures hebben ze de status van mobiliteit kandidaat, daar waar het bemiddeling betreft. Interne mobiliteit kandidaten gaan voor oud-medewerkers met een ww-uitkering.

In het schooljaar 2016/2017 zijn 29 medewerkers intern bemiddeld op (tijdelijke) vacatures en hebben 17 medewerkers extern werk gevonden.

Twee medewerkers hebben na meerdere gesprekken met mobiliteit hun uitkering stop gezet en 1 medewerker is vanuit de ww situatie met pensioen gegaan. Dit levert een besparing op van €57.000.

Controle

Naast de bemiddeling van oud-medewerkers controleert mobiliteit ook op mogelijke ww-lasten van vacatures. Het afgelopen schooljaar zijn meerdere vacatures in eerste instantie afgekeurd. Het ww-risico betrof voor deze vacatures in totaal ruim € 300.000.

Tevens gaat mobiliteit na of het UWV en ww plus (de uitvoerder van de bovenwettelijke uitkering) uitkeringen rechtmatig toekennen en of uitkeringen terecht in rekening worden gebracht bij ROC WB. Opsporing van fouten bij beide instanties leverde afgelopen schooljaar een besparing op van € 165.000.

6. Huisvesting, Informatisering en Financiën

6.1 Huisvesting

In 2017 is het huisvestingsprogramma van ROC West-Brabant (Strategisch huisvestingbeleid ROC West-Brabant 2015-2030) geactualiseerd. Het programma, waarin rekening wordt gehouden met een afnemend aantal deelnemers, is aangescherpt en verder geconcretiseerd naar uitgangspunten met betrekking tot onder meer locatiebeleid, reductie van het totaal aantal m² en flexibeler gebruik van onderwijsruimten. De nota biedt een kader waarbinnen huidige en toekomstige ambities van het ROC getoetst kunnen worden. De huisvestingsplannen en -activiteiten zullen, waar dit van toepassing is, mede beoordeeld worden of deze het huisvestingsbeleid en de hierbij te ontwikkelen scenario's ondersteunen.

Vmbo

Omdat er geen geschikte huurlocatie in Bergen op Zoom werd gevonden, werd besloten om de voormalige vmbo-school aan de Nobellaan 25 in januari 2016 gedeeltelijk te heropenen voor het onderwijs aan kinderen van vluchtelingen (ISK).

De voormalige gebouwen van het vmbo aan de Nobellaan 25 en de Drebbelstraat en de bouwgrond aan de Wouwsestraatweg voor een nieuw vmbo in Bergen op Zoom kunnen worden afgestoten. Het gebouw aan de Drebbelstraat is tot augustus 2018 verhuurd aan Juzt en GGZ. Pogingen om deze locaties te verkopen hebben tot nu toe weinig opgeleverd. Ondanks het economisch herstel is er nauwelijks vraag naar bedrijfsruimte in Bergen op Zoom. Dit wordt mede veroorzaakt door het grote aanbod van bedrijfsruimte in dit deel van de stad. De tijdelijke invulling van beide gebouwen met een eigen opleiding en verhuur is daarom een goede optie.

De zorglocaties van Tessenderlandt in Breda zijn beide opgenomen in het huisvestingsprogramma van ROC West-Brabant. (Beide scholen vallen onder een ander schoolbestuur: SKVOB e.o.). Voor Christoffel geldt dat het huidige gebouw (Rijnesteinstraat) veel te klein en erg gedateerd is en voor de locatie Heuvelstraat geldt dat de huidige noodlokalen opgeheven moeten worden en het hoofdgebouw sterk verouderd is. In 2018 is besloten om te bezien op welke wijze we binnen de beschikbare middelen kunnen komen tot alternatieve huisvesting.

Begin 2017 heeft het Michaël College de locatie Vijverstraat in Prinsenbeek verlaten. De locatie is verkocht onder de voorwaarde dat alle procedures met de gemeente Breda zijn afgerond. Hetzelfde geldt voor de voormalige locatie van de Praktijkschool aan de Baronielaan in Breda.

Project Eventum Bergen op Zoom

Het ROC heeft met de gemeente Bergen op Zoom afgesproken om een meerjarige huurovereenkomst te sluiten voor de huisvesting van de opleidingen podium- en evenemententechnieken van het Zoomvliet College.

De gemeente heeft het programma van eisen van het ROC vertaald naar een nieuw gebouw waarin ook Stichting Zuid-West TV en Stichting Facilitair Bedrijf een deel gaan huren. De financiële afspraken hierover zijn inmiddels met de gemeente gemaakt en het bouwtraject is in 2017 in gang gezet. Het nieuwe gebouw wordt met vertraging opgeleverd.

Engineering, Construction & Maintenance Bergen op Zoom

In 2017 is de praktijkruimte van de opleiding Engineering, Construction & Maintenance in het gebouw van het Markiezaat College aan de Nobellaan 50 volledig gerenoveerd en gedeeltelijk opnieuw ingericht. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de veiligheidseisen en is er een ruimte gecreëerd die het onderwijsprogramma beter faciliteert.

Nieuwbouw Zorg en Welzijn Breda

In 2017 is het grootste deel van de nieuwbouw van het Vitalis College gerealiseerd. Naar verwachting wordt in mei 2018 de nieuwbouw van de opleidingen zorg en welzijn aan de Biesdonkweg opgeleverd.

Opleiding Sport & Bewegen en Veiligheidsopleiding Breda

De Veiligheidsopleiding en de nieuwe opleiding Sport & Bewegen krijgen huisvesting op de Terheijdenseweg 414 in Breda. Hiervoor wordt het onderwijsgebouw aan de voorkant aan de Terheijdenseweg aangepast en gerenoveerd. Het grootste deel van de locatie wordt gesloopt om plaats te maken voor een grote sporthal ten behoeve van de opleiding Sport & Bewegen. Over de realisatie van deze sporthal zijn door de gemeente Breda en ROC West-Brabant in december 2017 afspraken gemaakt.

Bakkersopleiding Breda

In 2017 is besloten de nieuwe praktijkruimte van de bakkersopleiding te huisvesten op de locatie Frankenthalerstraat. Hierdoor ontstaan kansen voor samenwerking en het verder uitwerken van de visie (van grond tot mond) die is gepresenteerd bij het samengaan van de directies van het Prinsentuin College en het Cingel College in 2017.

Trivium

In 2017 zijn voorbereidende stappen gezet om het Trivium te verkopen. Het afstand nemen van het gebouw Trivium past in de strategie van de huidige onderwijsorganisatie om geen gebouwen in eigendom te hebben die partieel verhuurd moeten worden aan derden. De leegstand in 2017 is beperkt gebleven tot twee verdiepingen in de hoge kantoortoren van het complex.

6.2 Informatisering

In 2017 hebben er met betrekking tot informatiemanagement grote ontwikkelingen plaatsgevonden.

Organisatie

Niet alleen vanuit het Meerjarenplan Informatiemanagement dat vertaald naar het jaarplan 2017 verder vorm is gegeven, maar zeker ook door de gevolgen van de nieuwe samenwerkingsvorm met IT-Workz per 1 januari 2017. Door gewijzigde Europese Aanbestedingswetgeving diende de werkzaamheden te worden opgesplitst in een tweetal diensten: 2A, datacenterdiensten op basis van een SLA en 2B, detachering personeel.

Ruim 27 fte's zijn vanaf deze datum permanent werkzaam binnen het dienstencentrum van het ROC. Gedetacheerde medewerkers zijn werkzaam binnen de diensten ROC IT en ROC IM, waarbij

deze laatste afdeling tevens regievoerder is. De dienst ROC IT is, om aansturing technische redenen, vanaf de maand mei ondergebracht bij het Facilitair Bedrijf.

Deze beweging heeft een grote impact gehad op de medewerkers, zowel binnen IT-Workz als binnen ROC WB, maar ook op de werkprocessen, samenwerking en de aansturing. De impact voor de eindgebruikers was minimaal en de bestaande dienstverlening kon op een normale wijze worden gecontinueerd. Dit is ook af te leiden uit de tevredenheidsscore van 7,3.

Om de aansturing en regievoering op deze nieuwe samenwerking vorm te geven is de IM-regieorganisatie opgezet. Daarbij was afgesproken dat met de nieuwe organisatie na transitie het totale IT-budget voor 2017 gelijk blijft aan dat van 2016. Deze doelstelling is ruimschoots gehaald. De begroting 2016, gebaseerd op het SLA met IT-Workz was k€ 7.656 en is met niet SLA kosten uiteindelijk op ruim k€ 8.000 uitgekomen. De begroting van 2017 bedroeg in totaal k€ 7.325. Hierbij zijn alle kosten in het SLA opgenomen uitgezonderd projecten en additionele inhuur door colleges, deze vallen buiten het contract met IT-Workz. Daarnaast is een substantieel deel van de bezuiniging teweeg gebracht door een aangepast hardware beleid waarbij niet afgeschreven boventallige hardware opnieuw ingezet wordt in plaats van het aanschaffen van nieuwe hardware.

Professionalisering en beleidsontwikkeling

Bovengenoemde ingrijpende transitie leverde grote uitdagingen, maar zeker ook nieuwe kansen op. Door de inrichting van de IM-regieorganisatie, met een demand manager, supply manager, applicatie consultant, enterprise architect en security officer, zijn we in staat gebleken meer regie te voeren op een aantal professionaliseringslagen en beleidsontwikkelingen. De meest in het oog springende zijn:

- In 2017 is Informatie beveiliging en privacy beleid (IB&P) ontwikkeld, vastgesteld en gepubliceerd. Processen zoals melding en afhandeling datalekken zijn geïmplementeerd. De voorbereidingen op de AVG is gestart met inventarisatie persoonsverzamelingen ROC WB, afsluiten verwerkersovereenkomsten met alle leveranciers en invulling van de rol/functie Functionaris gegevensbescherming;
- Opzet en inrichting van de functioneel beheer organisatie voor alle onderwijs- en bedrijfsvoering ondersteunende applicaties. Hierbij zijn alle functioneel beheerders BSL- opgeleid;
- Contract management, SLA management en hardware management is geprofessionaliseerd en er is een aantal aanbestedingstrajecten onder regie van de supply manager uitgevoerd;
- Het applicatielandschap is verder ontwikkeld naar corporate applicaties met meer uniforme inrichtingen en professioneel beheer. Het Onderwijslogistiek systeem, onderwijsplanning en roosteren is in 2017 ROC-breed met succes geïmplementeerd. Van het nieuwe student informatie systeem EOL is na een ingewikkeld proces in 2017 perceel 1 geïmplementeerd en wordt in 2018 perceel 2 geïmplementeerd. Dit complexe traject is moeizaam verlopen en heeft erg veel gevraagd van de medewerkers in de organisatie. Inmiddels zien we de resultaten die vertrouwen opleveren.

Daarnaast is in 2017 een aantal niet geplande applicaties bij IM aangeboden die dus niet in de roadmap staan. Bijvoorbeeld Stucom, Facet, Scansys, Digicontent Magister e.a.. Dit is door IM opgepakt om ondersteunend/begeleidend te zijn met onze dienstverlening;

- Management informatie is opgepakt in het project “Prio 10: MIS” waarin een dashboard ontwikkeld is met informatie over onderwijskwaliteit dat breed in de organisatie gebruikt wordt;
- Onderzoek naar de organisatie behoefte voor een digitale leeromgeving en een opzet voor het programma van eisen. Uiteindelijke aanbesteding is uitgesteld om de druk op de organisatie door grote systeem-implementaties niet te groot te laten worden;
- De ontwikkeling naar een moderne toekomst bestendige IT-omgeving in 2020, volledig cloud based is opgestart. De roadmap met uitgewerkte planning is gemaakt, de impact-analyse op inzet van mensen, techniek en kosten ligt in concept klaar;
- Doordat een aantal complexe projecten gedurende het jaar 2017 onevenredig veel aandacht heeft opgeëist, is de prioritering onvoldoende gericht geweest op aanpak van, door ons als voorlopig aanvaardbaar beoordeelde, risico's. Binnen de opdracht van ROC-IT en ROC-IM is dan ook pas in de tweede helft van 2017 ruimte ontstaan voor verbetering. Het is belangrijk deze context bij de bevindingen uiterst genuanceerd onder de aandacht te brengen;
- Vanuit de ITGC-audit en de accountants (PWC, Deloitte), Internal Audit (General IT Controls) als Finance & Control, is een integrale Top40 samengesteld met top prioriteiten in het domein Werkplek, Netwerk, Servers, Organisatie en Applicaties en is het zogenaamde Top40 risicomangement project opgestart;
- De audit toonde aan dat met name het urgentie en bewustzijnsniveau voor ICT dienstverlening en het belang van informatiebeveiliging binnen de gehele organisatie (ROC West-Brabant) laag is. Bevindingen van IT General Controls waarin onvoldoende elementaire beheersmaatregelen zijn geconstateerd hebben voornamelijk betrekking op IT risks. Deze zijn in de Top40 risicomangement aangepakt.

Centraal bij al deze ontwikkelingen staat de ondersteuning van het onderwijs, daarom wordt continu aandacht besteed aan business alignment.

De groeiende vraag naar IT ondersteuning in ons primaire proces in combinatie met de enorme technologische ontwikkelingen naar cloud-oplossingen die consumerization steeds meer mogelijk maken, maar daarmee ook de druk op security en privacy vraagstuk verhogen maken dat ondanks dat we in 2017 na de transitie al een aantal fundamenteen gelegd hebben voor deze toekomst. De uitdagingen voor 2018 zullen wederom heel groot zullen zijn vragen veel van informatiemanagement.

6.3 Financieel beleid

Het financieel beleid van ROC West-Brabant richt zich op de instandhouding van een financieel gezonde positie op de lange termijn.

6.3.1 Kaders en risicobeleid

Op ROC-niveau worden de kaders voor strategie, positionering en bedrijfsvoering opgesteld. Scholen en colleges bepalen binnen de gestelde kaders op welke wijze men het onderwijs wil organiseren en inrichten. Door het hanteren en handhaven van een financieel kader worden risico's beheerst terwijl er duidelijkheid en ruimte ontstaat voor ondernemerschap. Het huidige financiële beleid hanteert een interne streefnorm voor het saldo der baten en lasten welke - als basis - is vastgesteld op + 2% van de som der baten. De uiteindelijke normering is echter mede afhankelijk van het inzetten van middelen uit voorgaande jaren, ontwikkelingen leerlingenaantallen, investeringen in nieuwe opleidingen en initiatieven en geaccepteerde verliezen. Teneinde de interne norm te realiseren wordt bij de vaststelling van de bekostiging per college rekening gehouden met een afroaming voor centrale kosten. Basisuitgangspunt en item van sturing is dat met de uiteindelijk vastgestelde bekostiging per college een sluitende begroting moet kunnen worden gerealiseerd. De gerealiseerde resultaten van scholen en colleges blijven voor hen en daarmee voor het onderwijs, beschikbaar. Voorwaarde is dat deze resultaatmiddelen alleen besteed kunnen worden aan incidentele of projectmatige activiteiten.

Inmiddels is een nieuw financieel beleid opgesteld dat wordt ingevoerd met ingang van 2019.

Renterisico

Het renterisicobeleid heeft tot doel de renterisico's die voortkomen uit de financiering van ROC West-Brabant te beperken en daarmee tevens de netto-rentelasten te optimaliseren. Dit beleid heeft onder meer geleid tot het afsluiten van een relatief omvangrijke financiering ten behoeve van een gelijklopend (toekomstig) meerjarig investeringsprogramma onderwijshuisvesting. Er is een lening afgesloten van € 50 miljoen met een looptijd van 20 jaar tegen een variabele rente gebaseerd op het 3-maands Euribor plus een opslag van 0,20%. Op dat moment was de verwachting dat de rente historisch gezien relatief laag was en om zich in te dekken tegen de financiële gevolgen van mogelijk toekomstige rentestijgingen is toen eveneens een renteswap afgesloten met een looptijd van 15 jaar waardoor de rente tot juni 2025 min of meer gefixeerd is op 4,75%.

Voor de verwerking van de renteswap past ROC West-Brabant kostprijs-hedge-accounting toe. De kostprijs van de renteswap bedraagt nihil. De marktwaarde (reële waarde) van de renteswap bedraagt ultimo 2017 circa - € 7,4 miljoen. Indien de reële waarde van de renteswap behorende bij de langlopende schuld aan de ING bank negatief is, heeft ROC West-Brabant geen verplichting om een onderpand te storten.

Liquiditeitsrisico

ROC WB heeft nog een vijftal langlopende leningen lopen op balansdatum. Het totaal hiervan bedraagt circa € 40 miljoen waarvan één lening met een boekwaarde van € 29 miljoen relatief groot is. Voor het afdekken van het rente- en liquiditeitsrisico op deze schuld aan de ING bank heeft ROC West-Brabant de renteswap lopen om zo het risico van een variabele rente gedurende

de eerste 15 jaar af te dekken door een overeengekomen vast rentepercentage van 4,75%. Het liquiditeits- en renterisico is daardoor verlegd tot medio 2025.

Door extra vervroegd af te lossen is meer spreiding in de einde looptijd van de leningen ontstaan. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de toelichting op de balans als onderdeel (12) van de jaarrekening.

Voor de korte termijn financiering heeft ROC WB de beschikking over de beschikbare liquiditeiten welke ultimo 2017 € 42,4 miljoen bedragen.

6.3.2 Financieel resultaat 2017

Het begrote resultaat na belasting bedroeg circa - € 5,1 miljoen. Het gerealiseerde resultaat na belasting bedraagt circa € 0,5 miljoen. Van de ontwikkeling van het financiële resultaat is het volgende overzicht te geven:

	Begroting		Realisatie				
	2018	2017	2017	2016	2015	2014	2013
Baten	220.083	209.302	217.836	220.556	217.136	214.358	211.990
Lasten	216.421	212.055	216.187	216.082	209.554	208.447	212.584
Saldo baten en lasten	3.662	-2.753	1.649	4.474	7.582	5.911	-594
Financiële baten en lasten	-2.085	-2.237	-1.075	-2.302	-2.395	-2.376	-2.604
Resultaat	1.577	-4.990	574	2.172	5.187	3.535	-3.198
Belastingen	-81	-115	-52	-287	-139	-121	-207
Resultaat deelnemingen	0	0	0	0	0	0	-764
Minderheidsbelang derden	0	0	0	0	0	0	693
Resultaat na belastingen	1.496	-5.105	522	1.885	5.048	3.414	-3.476

Het resultaat na belastingen 2017 ligt ruim boven de begroting 2017. Het aandeel in het resultaat van maatschappijen waarin wordt deelgenomen blijft achter op de begroting. Dit komt voornamelijk door een slechter resultaat bij Corbeille als gevolg van een bijzondere waardevermindering van het pand dat in deze B.V. is ondergebracht. Het overig resultaat (resultaat van ROC West-Brabant zelf) ligt ruim boven de begroting. Dit komt voornamelijk door (aanvullende) ontvangsten vanuit het resultaatafhankelijk budget van de regeling kwaliteitsafspraken, het lager vaststellen van de RVU claim, een ontvangen rentevoordeel en het voorzichtig omgaan met de uitgaven binnen de overige lasten en huisvesting gegeven het begrote negatieve resultaat.

Het resultaat wordt verder toegelicht in de jaarrekening die onderdeel uit maakt van dit jaarverslag.

6.3.3 Toestand op balansdatum

Met betrekking tot de ontwikkeling van de balansposities in een meerjarenperspectief wordt het volgende overzicht gegeven:

	31-12-17	31-12-16	31-12-15	31-12-14	31-12-13
Activa					
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	21	38	56	107	65
Materiële vaste activa	169.132	168.241	172.602	179.944	171.357
Financiële vaste activa	0	57	72	86	100
Totaal vaste activa	169.153	168.336	172.730	180.137	171.522
Vlottende activa					
Vorraden	105	197	326	361	277
Vorderingen	7.703	7.786	9.463	9.465	9.437
Liquide middelen	42.398	48.772	43.204	27.973	45.713
Totaal vlottende activa	50.206	56.755	52.993	37.799	55.427
Totaal activa	219.359	225.091	225.723	217.936	226.949
Passiva					
Eigen vermogen	125.078	124.555	122.670	117.622	114.174
Voorzieningen	13.125	14.950	11.460	10.386	12.777
Langlopende schulden	39.682	45.680	49.381	53.089	56.795
Kortlopende schulden	41.474	39.906	42.212	36.839	43.203
Totaal passiva	219.359	225.091	225.723	217.936	226.949

De wijzigingen in de diverse balansposities worden bepaald door meerdere factoren. We noemen per balanspost de belangrijkste oorzaken:

- De toename van de vaste activa wordt met name veroorzaakt door de nieuwbouw voor het Vitalis College aan de Biesdonkweg te Breda. De investering in deze nieuwbouw is tevens de voornaamste oorzaak voor de afname van de liquide middelen;
- De post voorzieningen is ondanks een forse dotatie aan de voorziening voor duurzame inzetbaarheid gedaald. Dit komt voornamelijk door een grote vrijval binnen de voorziening voor sociaal beleid in verband met het vaststellen van de uiteindelijke RVU-claim. De uiteindelijke naheffing (ultimo 2017 opgenomen onder de kortlopende schulden) valt lager uit dan waarmee in voorgaande jaren rekening was gehouden;
- De langlopende schulden zijn ten opzichte van voorgaande jaren sneller teruggelopen door extra aflossingen op leningen;

- De stijging van de kortlopende schulden hangt met name samen met een stijging van de nog te betalen loonheffing als gevolg van een naheffing naar aanleiding van het boekenonderzoek loonheffingen.

De balans, toelichtingen en specificaties maken onderdeel uit van de jaarrekening. Daar zijn ook de uitgebreide toelichtingen en specificaties vermeld.

6.3.4 Kengetallen

Het financieel toezicht op het onderwijs berust bij de Inspectie van het Onderwijs. Een van de onderdelen van financieel toezicht is het zogenaamde toezicht op de financiële continuïteit. Dit toezicht vindt risicogericht plaats op grond van een analyse van de financiële gegevens uit onder meer de jaarrekening en de continuïteitsparagraaf. Bij de analyse hanteert de inspectie de volgende set kengetallen:

- Voor solvabiliteit (solvabiliteit 1) wordt een signaleringsgrens (ondergrens) van 30% aangehouden. De solvabiliteit van Stichting ROC West-Brabant blijft hier ruimschoots boven en ligt ook hoger dan de gemiddelde solvabiliteit van de ROC's;
- Voor liquiditeit (current ratio) wordt een signaleringsgrens (ondergrens) van 0,5 aangehouden. De liquiditeit van Stichting ROC West-Brabant blijft hier ruimschoots boven. De komende jaren zal de liquiditeit afnemen als gevolg van de nieuwbouw voor het Vitalis College hetgeen reeds in 2017 zichtbaar wordt, maar naar verwachting niet lager worden dan 0,7;
- Voor de rentabiliteit gelden de volgende grenzen:
 - 3-jarig < 0
 - 2-jarig < -0,05
 - 1-jarig < -0,10
 De rentabiliteit van Stichting ROC West-Brabant voldoet aan deze eisen;
- Voor de huisvestingsratio wordt een signaleringsgrens (bovengrens) van 0,15 aangehouden. De huisvestingsratio van Stichting ROC West-Brabant blijft hier onder.

Voor de ontwikkeling van de kengetallen in een meerjarenperspectief wordt het volgende overzicht gegeven:

kengetal	31-12-17	31-12-16	31-12-15	31-12-14	31-12-13
Solvabiliteit	0,57	0,55	0,54	0,54	0,50
Gem ROC's		0,52	0,51	0,47	0,47
Liquiditeit	1,21	1,42	1,26	1,03	1,28
Gem ROC's		1,29	1,15	1,03	1,03
Rentabiliteit	0,2%	0,9%	2,3%	1,6%	-1,6%
Gem ROC's		1,8%	3,8%	0,3%	2,2%
Huisvestingsratio	0,12	0,10	0,11	0,13	0,10
Gem ROC's		-	-	-	-
Kapitalisatiefactor	0,33	0,35	0,34	0,26	0,42
Gem ROC's		0,36	0,34	0,33	0,34

Jaarlijks worden, op basis van de jaarrekeningen, de financiële gegevens verstrekt voor alle ROC's. De meest recente "rapportage financiële gegevens BVE" die beschikbaar is, is die op basis van de jaarrekeningen 2012 tot en met 2016 (Brochure gegevensboek via site DUO). De huisvestingsratio wordt hierin niet vermeld.

Definities:

Solvabiliteit:	Eigen vermogen / totaal passiva
Liquiditeit:	Vlottende activa / kortlopende schulden
Rentabiliteit:	$(\text{Resultaat} / \text{Totale baten} + \text{rentebaten}) * 100\%$
Huisvestingsratio:	$(\text{Huisvestingslasten} + \text{afschrijvingen gebouwen en terreinen}) / \text{Totale lasten (Totale kapitaal +/- gebouwen en terreinen)} / \text{Totale baten} + \text{rentebaten}$
Kapitalisatiefactor:	De koopsom gedeeld door de huur

6.3.5 Treasury

Het kader, de doelstellingen alsmede de administratieve organisatie en interne controle rondom het treasurybeleid zijn vastgelegd in het 'Treasurystatuut Stichting ROC West-Brabant'.

Het statuut is gebaseerd op de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 en daarnaast op eigen financiële kaders. De hoofddoelstelling van het financieel beleid van Stichting ROC West-Brabant, afgeleid van het strategisch beleidsplan is het waarborgen van de financiële continuïteit op de korte en lange termijn door middel van beheersing van de ingaande en uitgaande geldstromen op zowel de korte als langere termijn.

De hiervan afgeleide **eigen** financiële kaders luiden:

- De solvabiliteit bedraagt minimaal 0,35
- De liquiditeit bedraagt minimaal 0,7

De liquiditeit mag kleiner zijn dan 1,0 mits groter dan de interne ondergrens van 0,7 indien dit vanuit het meerjarig financieringsplan slechts geldt voor een beperkt aantal jaren.

Ten aanzien van het beleggen van de financiële middelen wordt een terughoudend beleid gevoerd.

In de basis geschiedt dit via termijndeposito's, maar omdat de renteopbrengsten op termijndeposito's momenteel lager zijn dan die op reguliere, direct opvraagbare, bankrekeningen zijn de beschikbare gelden ultimo 2017 volledig uitgezet op direct opvraagbare bankrekeningen. Gelet op de spreiding van risico's staan de direct opvraagbare gelden uit bij verscheidene banken.

7. Medezeggenschap en dialoog

7.1 Centrale Studentenraad

ROC West-Brabant heeft een actieve Centrale Studentenraad. Daarnaast kent elke vmbo-school en elk mbo-college in principe een eigen leerlingen- of studentenraad. De Centrale Raad voert het overleg met de Raad van Bestuur en wordt gevormd door een afvaardiging van de raden in de scholen en colleges.

In 2016 is de relatie met de Leerlingen- en Studentenraad geïntensiveerd en geprofessionaliseerd. In 2017 is er extra inzet geweest op de facilitering van de Centrale Studentenraadsleden en is er vanuit de organisatie capaciteit beschikbaar gemaakt voor de ondersteuning van de Centrale Studentenraad. De raad is zes keer bijeen geweest in een overlegvergadering met een lid Raad van Bestuur. Onder andere de volgende onderwerpen stonden op de agenda:

- Vakantierooster studenten/leerlingen 2018;
- Klokkenluidersregeling;
- Tijdelijke tegemoetkoming leermiddelen;
- Onderwijskwaliteit;
- OOK en POK bij bedrijfsgroepen;
- MBO keuzegids;
- Informatie en Privacybeleid;
- Wet versterking bestuurskracht;
- ROC studentenraad nieuwe stijl;
- Hoofdpijnen begroting 2018;
- Reglement Cameratoezicht;
- Toelatingsrecht;
- Reglement gezamenlijke vergadering over hoofdpijnen van de begroting.

Daarnaast participeert de Centrale Studentenraad evenals de Ondernemingsraad en de Ouderraad in de gezamenlijke vergadering. Deze heeft het afgelopen jaar 3x plaatsgevonden.

7.2 Ouderraad

De Centrale ROC Ouderraad heeft in 2016 een verandering ondergaan. Bij aanvang van het jaar was de Ouderraad in principe samengesteld uit een afvaardiging van de ouderraden op de scholen en colleges. Bij mbo-colleges is een ouderraad niet verplicht, waardoor er in de praktijk geen enkel mbo-college was met een ouderraad. Dit wordt toegeschreven aan het mondiger worden van de studenten, waardoor ouders meer afstand nemen van de mbo-opleiding.

Een en ander heeft geleid tot het verzoek van de Ouderraad om het medezeggenschapstatuut te wijzigen. Daarvoor heeft op 9 juni 2016 een vergadering plaatsgevonden van de medezeggenschapsorganen: de Ondernemingsraad, de Leerlingen-en Studentenraad en de Ouderraad. Uitkomst daarvan was dat de door de ROC Ouderraad voorgestelde structuurwijziging kon plaatsvinden, wat met ingang van schooljaar 2016-2017 is geëffectueerd.

De Centrale Ouderraad bestaat vanaf dan uit afgevaardigden vanuit de ouderraden van de vmbo-scholen. De algemeen directeur vmbo-entiteit is door de Raad van Bestuur gevraagd voortaan het overleg te voeren. Dit is het afgelopen jaar dus ook gebeurd.

Onder andere deze onderwerpen stonden in 2017 op de agenda:

- IB&P ROC West-Brabant. Aan de ouderraad is instemming gevraagd over bijlage 5, reglement Verantwoord Netwerkgebruik deelnemers ROC WB en over bijlage 8, Privacy reglement deelnemers;
- Reglement cameratoezicht;
- Financiële situatie ROC WB;
- Dalend leerlingen aantal;
- Inspectiebezoeken ROC WB;
- Vorm van medezeggenschap;
- Inning ouderbijdrage;
- Magister;
- Begroting vmbo-entiteit;
- Koers van het ROC West Brabant;
- Wisseling voorzitter Centrale Ouderraad;
- Werving en wijze waarop nieuwe leden centrale ouderraad vmbo-entiteit ROC WB kunnen worden aangetrokken.

7.3 Ondernemingsraad

De medezeggenschap wordt bij ROC West-Brabant gevoerd door de Ondernemingsraad (OR) en tien onderdeelcommissies. De Ondernemingsraad die over ROC-brede onderwerpen spreekt met de Raad van Bestuur wordt apart gekozen. De onderdeelcommissies bij alle acht mbo-colleges, de vmbo-entiteit en de centrale ondersteuning spreken met hun directeur.

De Ondernemingsraad bestond in 2017 uit veertien leden en hiermee weten zowel het onderwijzend als het ondersteunend personeel zich vertegenwoordigd in de overleggesprekken. In het afgelopen jaar zijn er verkiezingen geweest en daarmee was de samenstelling van de Raad tot 1 augustus een andere dan na 1 augustus.

De Ondernemingsraad kent een viertal interne commissies: Financiën, Onderwijs en Professionaliteit, Arbo en Communicatie

De Ondernemingsraad heeft in 2017 advies gegeven over de volgende onderwerpen:

- Reorganisatieplan M&C;
- Ontbinding coöperatie – CIOS;
- Positionering HR binnen ROC WB;
- Bestuursreglement;
- Procedure werving derde lid RvB.

De Ondernemingsraad heeft ter Instemming in 2017, de volgende onderwerpen voorgelegd gekregen:

- Klokkenluidersregeling;
- Plan van aanpak personeelsonderzoek;
- Vakantierooster medewerkers 2018;
- Taakbeleid mbo;
- Informatiebeveiliging en privacybeleid;
- Functiebeschrijving generiek profiel directeur bestuurscentrum;
- Arbobeleid;
- Ziekteverzuimbeleid;
- Persoonlijk Ouderen Arrangement;
- Hoofdpijnen begroting 2018;
- Reglement Interne geschillencommissie personeelsbeleid;
- Herplaatsingsregeling en regeling vacaturestelling;
- Functieomschrijvingen Dienst Onderwijs en Kwaliteit;
- Reglement Cameratoezicht;
- Reglement gezamenlijke vergadering over hoofdpijnen van de begroting.

7.4 Dialoog

Naast het formele overleg met de medezeggenschaporganen probeert de Raad van Bestuur om in continue dialoog te zijn met alle geledingen binnen de instelling. In het afgelopen jaar zijn er een aantal brede managementbijeenkomsten (met ruim 100 deelnemers) geweest, waarbij gesproken is over de situatie waarin zich de organisatie bevindt (in het kader van het onderzoek bestuurlijk handelen), maar ook over de nieuwe koers.

Daarnaast gaat de Raad van Bestuur, soms in zijn geheel, soms individueel zeer regelmatig op bezoek op locatie (scholen, colleges, diensten) al dan niet op uitnodiging. Hierbij kan het zowel om gesprekken met docenten, onderwijsondersteuners, studenten als afdelingsmanagers of gemengde groepen gaan. De Raad van Bestuur heeft het aantal eigen vergaderingen gehalveerd om meer momenten te creëren om in contact met de eigen mensen te zijn. Daarnaast heeft ze ook themabijeenkomsten geïntroduceerd, waarbij er een discussie met de RvB wordt georganiseerd door een gemengde groep met expertise of verantwoordelijkheid over dat thema.

8. Continuïteit

8.1 Meerjarenperspectief

Dit hoofdstuk blikkt vooruit naar de ontwikkeling van ROC West-Brabant en de ontwikkelingen in haar omgeving. Het meerjarenperspectief resulteert in een overzicht waarbij twee jaar terug wordt gekeken en vijf jaar vooruit. Welke trends zijn waar te nemen en welke ontwikkelingen zien we binnen de regio West-Brabant die van invloed zijn op het ROC?

8.2 Verwachte ontwikkelingen

8.2.1 Meerjarenbegroting en balans

Meerjarenbegroting	realisatie	realisatie	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Baten							
(Rijks)bijdragen OCW	176.964	176.213	173.199	168.854	171.362	170.000	168.300
(Rijks)bijdragen EZ	22.389	21.039	19.328	18.948	18.473	17.500	16.800
Overige overheidsbijdragen	3.548	3.603	3.368	3.190	3.130	3.000	3.000
Cursus-, les en examengelden	351	587	631	682	717	500	500
Baten werk i.o.v. derden	9.497	8.725	8.580	7.787	6.945	7.000	7.500
Overige baten	7.807	7.669	14.977	14.540	14.365	14.000	14.000
Som der baten	220.556	217.836	220.083	214.001	214.992	212.000	210.100
Lasten							
Personeelslasten	166.411	165.024	164.341	159.490	160.731	159.000	157.500
Afschrijvingen	12.947	16.829	12.895	13.280	12.637	12.700	12.600
Huisvestingslasten	13.677	13.463	13.472	13.008	13.027	13.000	13.000
Overige lasten	23.047	20.871	25.713	24.502	23.701	23.500	23.500
Som der lasten	216.082	216.187	216.421	210.280	210.096	208.200	206.600
Saldo baten en lasten	4.474	1.649	3.662	3.721	4.896	3.800	3.500
Saldo financiële baten en lasten	-2.302	-1.075	-2.085	-1.912	-1.738	-1.300	-1.200
Resultaat voor belastingen	2.172	574	1.577	1.809	3.158	2.500	2.300
Belastingen	-287	-52	-81	-181	-181	-200	-200
Resultaat	1.885	522	1.496	1.628	2.977	2.300	2.100

Verdeeld naar deelnemingen en onderwijs geeft dit het volgende beeld:

	realisatie	realisatie	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
ROC West-Brabant	34	1.539	984	701	1.986	1.400	1.200
Deelnemingen	1.851	-1.017	512	927	991	900	900
Totaal	1.885	522	1.496	1.628	2.977	2.300	2.100

Na een drietal jaren met een positief resultaat was voor 2017 een resultaat van +/- € 5,1 miljoen begroot. Dat was eind 2016 een bewuste keuze in het belang van de student, om niet in te grijpen in een lopend studiejaar 2016/2017 waar dat om financiële redenen eigenlijk wel voor de hand had gelegen. Het financiële resultaat 2017 viel uiteindelijk positiever uit, mede door sturing en door incidentele en hoger uitvallende baten. Per saldo resteert een gering positief resultaat over 2017 van € 0,5 miljoen. 2017 is voor ROC West Brabant ook een bewogen jaar geweest met de aankondiging van een fundamentele koerswijziging in het najaar, die verder uitgewerkt en geïmplementeerd gaat worden in de komende jaren.

Ook 2018 zal daarom in het teken staan van enerzijds consolidatie (financieel en onderwijskwaliteit, maar ook vasthouden hernieuwd vertrouwen) en anderzijds stevige vernieuwing omdat de eerste stappen worden gezet in de herstructurering van het ROC met als grote lijnen:

- De focus ligt op beroepsonderwijs;
- De overgang naar sectorale sturing in het MBO, met behoud van de regionale spreiding/dekking, in plaats van als zelfstandig geprofileerde MBO-colleges;
- Extra investering in de relatie tussen het VMBO en MBO (doorlopende leerlijnen) en een stevigere verankering van VO kennis in de Raad van Bestuur en bij de verschillende ondersteunende eenheden;
- Het vormen van een START-college voor bijzondere doelgroepen, die extra aandacht voor het kunnen maken van een vervolgstap in hun school-/werkcarrière verdienen;
- Verdere uniformering en professionalisering van ondersteunende processen en blijvend investeren in de versterking van de relatie tussen de staf- en de lijnorganisatie.

Om dit te ondersteunen zal begin 2018 het programma “ROC klaar voor de toekomst” starten. Doel is de richting geheel vast te stellen en de eerste stappen te zetten in de inrichting van de nieuwe werkwijze. In 2018 zal de blauwdruk van de organisatie, de positie van het OVO, de merkstrategie en de naamgeving (branding) en de organisatie van het VMBO worden uitgewerkt en gecommuniceerd met de stakeholders. Het in 2017 gestarte cultuurprogramma in combinatie met het al langer lopende leiderschapsprogramma zullen in 2018 versterkt worden doorgezet als onderdeel van het bredere veranderprogramma.

Tegelijkertijd zal in het voorjaar 2018 het 4-jaarlijks onderzoek door de Onderwijsinspectie plaatshebben en zal de organisatie de ingeslagen weg van kwaliteitsborging en – verantwoordelijkheid verder verankeren en o.a. blijvend investeren in het 3 lines of Defense model.

De vastgestelde begrotingen voor 2018, 2019 en 2020 laten een positief resultaat zien, inclusief een positief resultaat deelnemingen. De concrete uitwerking hiervan vindt momenteel plaats per college/school/dienst en om dit positieve resultaat daadwerkelijk te realiseren moeten eenheden tot verschillende ingrepen besluiten.

In 2018

Voor 2018 is er urgentie en nadruk om de kosten in overeenstemming te brengen met de inkomsten door het toepassen van de volgende uitgangspunten:

- Breng het resultaat 2018 op ROC- en entiteitsniveau naar tenminste 0;
- Zorg dat alle eenheden tenminste een sluitende begroting kennen;
- Daar waar op deze termijn mogelijk, worden de kosten van de overhead structureel gereduceerd;
- Fundamentele wijzigingen in allocatie én financiering worden in 2018 nog niet doorgevoerd;
- Onderzocht wordt welke mogelijkheden er zijn tot concrete reductie binnen de facilitaire - en huisvestingskosten. Dit kan leiden tot bijstelling van het huidige strategische huisvestingsplan.

In 2019 en verder

Het jaar 2018 is te beschouwen als overgangsjaar, waarin bestendiging van financieel beleid de boventoon voert. Daarentegen wordt 2019 het verdiepingsjaar, waarin voortbouwend op het nieuwe financiële beleid zoals recent is vastgesteld voor 2019 e.v. een aantal maatregelen wordt geïmplementeerd dat niet alleen direct maar ook op de langere termijn effect sorteert. Al deze maatregelen hebben een duurzamere, transparantere, efficiëntere en eigentijdse financiële huishouding als doel.

De uitwerking hiervan is te combineren met een aantal langere-termijnvraagstukken. Doel is deze uit te werken voor de zomer van 2018. Het effect hiervan is meegenomen in de begroting 2019 en 2020.

Meerjarenbalans	31-12-16	31-12-17	31-12-18	31-12-19	31-12-20	31-12-21	31-12-22
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
ACTIVA							
Vaste activa							
Immateriële vaste activa	38	21	3	0	0	0	0
Materiële vaste activa	168.241	169.132	178.589	170.032	160.874	152.280	144.780
Financiële vaste activa	57	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	168.336	169.153	178.592	170.032	160.874	152.280	144.780
Viottende activa							
Voorraden	197	105	100	100	100	100	100
Vorderingen	7.786	8.216	7.800	7.800	7.800	7.800	7.800
Liquide middelen	48.772	42.398	26.503	32.848	40.866	47.934	53.711
Totaal viottende activa	56.755	50.719	34.403	40.748	48.766	55.834	61.611
Totaal activa	225.091	219.872	212.995	210.780	209.640	208.114	206.391
PASSIVA							
Algemene reserve	122.068	122.365	123.711	124.808	127.215	128.995	130.574
Bestemmingsreserve	194	700	1.130	1.941	2.791	3.591	4.392
Herwaarderingsreserve	2.293	2.013	1.733	1.453	1.173	893	613
Totaal eigen vermogen	124.555	125.078	126.574	128.202	131.179	133.479	135.579
Voorzieningen	14.950	13.125	12.439	12.296	11.879	11.753	11.630
Langlopende schulden	45.680	39.682	33.982	30.282	26.582	22.882	19.182
Kortlopende schulden	39.906	41.987	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Totaal passiva	225.091	219.872	212.995	210.780	209.640	208.114	206.391

De bestemmingsreserve betreft het private deel van het eigen vermogen.

De ontwikkeling in de algemene reserve en de bestemmingsreserve hangt samen met de verwachte resultaten in de jaren 2018 tot en met 2022. Ook de vrijval van de

herwaarderingsreserve, welke in 1997 is ontstaan als gevolg van de overname van gebouwen in het kader van de OKF, heeft een positief effect op de ontwikkeling van de algemene reserve.

De ontwikkeling in de voorzieningen hangt met name samen met de verwachte onttrekkingen aan de voorziening sociaal beleid.

8.2.2 Ontwikkelingen in financiële kengetallen

financiële kengetallen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Solvabiliteit 1	0,55	0,57	0,59	0,61	0,63	0,64	0,66
Solvabiliteit 2	0,62	0,63	0,65	0,67	0,68	0,70	0,71
Liquiditeit	1,42	1,21	0,86	1,02	1,22	1,40	1,54
Huisvestingsratio	0,10	0,12	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Weerstandsvermogen	0,56	0,57	0,58	0,60	0,61	0,63	0,65
Rentabiliteit	0,9%	0,2%	0,7%	0,8%	1,4%	1,1%	1,0%

Binnen ROC WB is zowel solvabiliteit 1 (EV/TV) als solvabiliteit 2 (EV + voorzieningen/ TV) op orde en ruim binnen de normen van het ministerie OCW en beweegt tussen 0,54 en 0,68. Het eigen vermogen dat op balansdatum 31 december 2017 ruim €125 miljoen bedraagt, is daarvoor een sterke en stabiele onderlegger.

De liquiditeit is goed te noemen. Voor de financiering van een nieuwbouwproject wordt vooralsnog geen lening aangetrokken. De liquiditeit daalt daardoor naar 0,86 in 2018 maar loopt daarna weer op naar 1,54 in 2022. De liquiditeit blijft daarmee ruim boven de signaleringswaarde van 0,5 (waarde gehanteerd door de inspectie).

Indien vanuit het meerjaren financieringsplan gedurende een beperkt aantal jaren naar verwachting sprake is van een liquiditeitsratio kleiner dan 1,0, maar groter dan de *interne* ondergrens van 0,70 vindt een afweging plaats of deze huisvestingsinvesteringen (deels) uit eigen middelen worden betaald dan wel dat geopteerd wordt voor externe financiering. Deze afweging wordt minimaal een keer per jaar gemaakt.

De huisvestingsratio schommelt rond de 0,10 en ligt hiermee onder de formele signaleringswaarde van 0,15. Een huisvestingsratio rond de 0,10 is echter in lijn met het beeld bij de meeste ROC's.

Het weerstandsvermogen is op orde en ruim boven de signaleringswaarde van 0,05.

De rentabiliteit laat een redelijk stabiel beeld zien. Alleen 2017 heeft door de hierboven geschetste keuzes en ontwikkelingen een lage(re) rentabiliteit welke reeds eerder was voorzien, overigens nog wel iets hoger dan vooraf ingeschat.

8.2.3 Ontwikkelingen in leerlingen- en studentenaantallen

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vo							
Leerling regulier	5.113	5.169	4.746	4.699	4.689	4.650	4.630
Leerling lwoo/pro	2.174	1.825	1.904	1.888	1.919	1.910	1.900
Totaal Vo	7.287	6.994	6.650	6.587	6.608	6.560	6.530
Totaal Vo gewogen	8.809	8.272	7.983	7.908	7.951	7.897	7.860
Educatie							
Vavo	436	437	420	400	400	400	400
Overige Educatie	533	581	605	550	550	550	550
Totaal Educatie	969	1.018	1.025	950	950	950	950
Mbo							
Studenten bol	11.268	10.979	11.405	11.505	11.546	11.400	11.400
Studenten bbl	4.406	4.344	4.455	4.426	4.408	4.350	4.300
Totaal mbo	15.674	15.323	15.860	15.931	15.954	15.750	15.700
Totaal mbo gewogen	13.030	12.717	13.187	13.275	13.310	13.140	13.120
Totaal	23.930	23.335	23.535	23.468	23.512	23.260	23.180
Totaal gewogen	22.808	22.007	22.195	22.134	22.211	21.987	21.930

Dit betreft de aantallen per 1 oktober. Voor 2016 zijn de definitieve aantallen conform het Assurance rapport van de accountant weergegeven. Voor 2017 betreft dit de voorlopige telling. Hierop vindt nog een accountantscontrole plaats.

ROC West-Brabant heeft al enkele jaren te maken met teruggang in leerlingen- en studentenaantallen. In 2016 liep dit terug naar iets minder dan 24.000. Volgens demografische ontwikkelingen zal dit aantal (op langer termijn) in geringe mate dalen. Voor het maken van prognoses wordt gebruik gemaakt van demografische cijfers van het CBS, gegevens van brancheorganisaties en van de ontwikkelingen die het ministerie van OCW aangeeft.

Binnen het vmbo dalen de leerlingaantallen nu ook. Daarnaast zien we verschuivingen binnen de sectoren en tussen de scholen. Ook is er een verschuiving van leerweg ondersteunend onderwijs naar regulier conform de landelijke trend.

Binnen het mbo is een verschuiving waarneembaar van BBL naar BOL. Hierdoor stijgt het gewogen aantal licht t/m 2020 en daalt het licht daarna. Het ROC zet zich in om deze aantallen te laten groeien.

8.2.4 Ontwikkelingen in formatie

In fte	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vast	1.736	1.717	1.671	1.655	1.652	1.592	1.570
Flexibel	265	266	239	196	194	208	220
Totaal in dienst	2.001	1.983	1.910	1.851	1.846	1.800	1.790
Inhuur	91	82	124	110	109	110	110
Totale formatie	2.092	2.065	2.034	1.961	1.955	1.910	1.900

In 2018 is sprake van een tijdelijke toename van het aantal fte inhuur derden. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan de extra kortdurende en tijdelijke (externe) inzet om de koersverandering ROC-breed te verankeren. Inperking van formatie past in de lijn van krimp en besparing. Het doelmatig(er) inzetten van de flexibele schil blijft gewenst. Naar verwachting daalt vanaf Q4 2018 de inzet in fte. Dit zet zich voort in 2019 en de jaren daarna.

Het personeel in dienst onderverdeeld naar functiecategorie geeft het volgende beeld:

In fte	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bestuur & management	34	35	34	33	33	32	32
Personeel primair proces	1.481	1.448	1.395	1.352	1.361	1.315	1.307
Ondersteunend personeel	486	499	481	466	470	453	451
Totale formatie	2.001	1.983	1.910	1.851	1.846	1.800	1.790

De uitdaging voor de komende jaren is het (relatief) vergroten van de flexibele schil. Als gevolg van de krimp in formatie is de flexibele schil sterk afgenomen. Het vergroten van de flexibele schil wordt iets vergemakkelijkt door het natuurlijk verloop in de komende jaren. De uitstroom als gevolg van natuurlijk verloop ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

Natuurlijk verloop	2018	2019	2020	2021	2022
fte	33	35	46	53	79

Vanaf schooljaar 2017-2018 zijn de bezuinigingsmaatregelen voor 2018 verwerkt in de formatie. Hierbij wordt uitgegaan van de verhouding vast/flexibel zoals die in de begroting van 2018 wordt gehanteerd en de minimale benodigde vermindering in formatie. Voorjaar 2018 wordt deze bezuiniging door de entiteiten naar soort formatie ingevuld.

Tevens is uitgegaan van ongewijzigde deelname aan de seniorenregeling, de verwachting is dat deelname aan deze regeling zal afnemen.

In de begroting 2018 is rekening gehouden met de gevolgen van de laatst vastgestelde cao's in het VO en MBO. Wel dient rekening gehouden te worden met oude verplichtingen. Vooral de LB/LC- problematiek zal nog jaren doorwerken in het resultaat.

Formatie versus leerlingen/ studenten		2016	2019	2022
Totale formatie 31-12	In fte	2.092	1.961	1.900
	Index	100	94	91
Leerling- en studentaantal 1-10 ongewogen	Aantal	23.930	23.468	23.180
	Index	100	98	97
Leerling- en studentaantal 1-10 gewogen	Aantal	22.808	22.134	21.930
	Index	100	97	96

8.2.5 Ontwikkelingen op gebied van huisvesting

Algemeen

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
aantal m2 bvo*	214.657	214.657	208.247	199.322	200.882	200.882	200.882
aantal locaties*	59	59	55	52	51	51	51
waarvan huur	16	16	14	12	12	12	12
investeringen (x €1.000)	4.245	13.856	12.750	7.000	2.000	2.000	2.000
desinvesteringen (x €1.000)	0	1.006	744	0	0	0	0

* eigendom en huur

De verdeling over eigendom en huur is als volgt:

	eigendom**		huur		totaal		** waarvan verhuurd
	m2 bvo	aantal	m2 bvo	aantal	m2 bvo	aantal	m2 bvo
2016	192.547	43	22.110	16	214.657	59	13.525
2017	192.547	43	22.110	16	214.657	59	14.225
2018	187.797	41	20.450	14	208.247	55	14.225
2019	182.372	40	16.950	12	199.322	52	12.600
2020	183.932	39	16.950	12	200.882	51	12.600
2021	183.932	39	16.950	12	200.882	51	12.600
2022	183.932	39	16.950	12	200.882	51	12.600

In 2018 beschikt het ROC WB over 55 locaties. Hiervan worden 14 locaties gehuurd. De overige locaties zijn in eigendom. De verhuur aan derden betreft (delen van) gebouwen in eigendom, die verhuurd worden aan derden.

Om een goed beeld te krijgen van de huisvesting worden intern drie groepen onderscheiden. Naast de huisvesting voor mbo en vo wordt de overige huisvesting inzichtelijk gemaakt. Onder overige huisvesting vallen onder meer het Trivium te Etten-Leur en de scholen van SKVOB, waarvoor ROC WB als eigenaar van de gebouwen, de huisvestingsverantwoordelijkheid heeft.

8.2.5.1 Huisvesting mbo

In 2016 is gestart met de nieuwbouw voor het Vitalis College. Hiermee is een investering gemoeid van € 20 miljoen. De financiering hiervan geschiedt geheel uit eigen middelen. In 2018 verhuizen de opleidingen welzijnszorg, pedagogie en gezondheidszorg van het Vitalis College naar de nieuwbouw. Hierdoor vervalt een huurlocatie in Breda. Ten behoeve van de opleiding Sport & Bewegen is met de gemeente Breda een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor de ontwikkeling van een Talentencentrum. Dit centrum, dat gehuurd gaat worden van de gemeente, voorziet in de behoefte aan een sportaccommodatie in 2020.

8.2.5.2 Huisvesting vo

Binnen het vo blijft het aantal locaties de komende jaren rond de 14. Als gevolg van de toename van het aantal ISK-leerlingen in Bergen op Zoom en Breda zijn in 2016 twee extra locaties in gebruik genomen.

Vanwege dalende leerlingaantallen in het vmbo wordt onderzocht welke locaties in de toekomst kunnen vervallen.

8.2.5.3 Overige huisvesting

ROC WB heeft vanuit afspraken omtrent de doordecentralisatie van de huisvesting van de vo en vmbo scholen in Breda, drie locaties in eigendom die worden gebruikt door SKVOB-scholen. In 2019 zullen twee van deze locaties (Christoffel en Kompas) samengevoegd worden op één locatie op voorwaarde dat met de betrokken scholen overeenstemming wordt bereikt over de investering en toekomstige exploitatie.

8.2.6 Conclusie

De afgelopen jaren is steeds een positief financieel resultaat gerealiseerd. Ook het afgelopen boekjaar kan succesvol worden genoemd. Dat geldt ook voor de aankomende jaren. De solvabiliteit en de liquiditeit zijn uitstekend en dat perspectief lijkt zich te bestendigen.

8.3 Risicomanagement

Strategisch en tactisch risicomanagement is structureel ingebed in onze beleids- en beheerscyclus. De inventarisatie van risico's is in 2017 doorgezet en aangevuld met het implementeren van beheersmaatregelen. Samen met fiscale strategie en de noodzakelijke verbeteringen aan het beheerssysteem is hiermee in 2017 het gekozen 'three lines of defense' model verder doorgevoerd.

8.3.1 Belangrijke risico's en onzekerheden

In aansluiting op de handreiking risicobeheersing worden 5 hoofd risico's onderscheiden:

1. Onderwijs en onderzoek
2. Bedrijfsvoering
3. Personeel
4. Compliance
5. Externe omgeving

Deze risico's zijn meer van strategische aard en deze worden in dit hoofdstuk nader geduid. Daarnaast onderkent ROC WB tactische en operationele risico's. De tactische risico's zijn in de loop van 2017 gestructureerd in beeld gebracht en eventueel voorzien van nadere mitigerende maatregelen. Voor veel van die risico's zijn verzekeringen afgesloten om in ieder geval de financiële schade te dekken mocht het risico zich daadwerkelijk manifesteren.

Onderwijs en onderzoek

Bij het 4JO in april 2018 door de Onderwijsinspectie naar de Staat van het ROC wordt geconcludeerd dat ROC WB grote stappen heeft gezet op het gebied van onderwijskwaliteit. Daartoe is op talrijke issues de kwaliteit integraal in beeld gebracht en zijn ook de zwakkere plekken geduid.

Bedrijfsvoering/huisvesting

RSA 1 moet vruchten af gaan werpen via gestandaardiseerde, efficiënt ingerichte processen die adequaat ondersteund worden middels automatisering. Vanwege RSA is de administratieve organisatie in beweging. De juiste, kwalitatief goede sturingsinformatie is echter cruciaal voor het management op ieder niveau van de organisatie en daarin worden stappen gezet o.a. middels dashboards. Tijdens de verbouwing blijft de winkel open en dat bepaalt het tempo mede.

Op het terrein van huisvesting bestaat het risico op onderbezetting van de gebouwen door terugloop van studenten- en leerlingaantallen waardoor de kosten relatief gaan stijgen. De huidige staat van de vastgoedmarkt biedt weinig mogelijkheden om panden tegen een redelijke prijs af te stoten of tijdelijk te verhuren.

Financiën en verantwoording

De gefaseerde aanpak van projectbeheersing leidde ook in 2017 tot een steeds meer volwassen projectorganisatie op het gebied van projectbeheersing, -control en -administratie. Daarmee worden de kansen die projectmanagement biedt, beter ondersteund en benut. Tegelijkertijd worden de financiële risico's rond subsidies geminimaliseerd. Toch zijn daarin nog verdere stappen te zetten in 2018.

De intensieve aandacht voor ons beheersysteem ging in 2017 door. De implementatie van 'the three lines of defense' moet zijn voltooiing kunnen krijgen in 2018 nu aan de formatiekant eerste maar belangrijke stappen zijn gezet; vervolgstappen zijn nodig. De capaciteit bleek onvoldoende en vandaar moest de impuls versterkt en verlengd worden.

Studenten en leerlingen

Er is steeds meer inzicht nodig in de studentontwikkeling voor de komende jaren. Voor de totaalaantallen in de regio mogen we gelukkig uitgaan van redelijke voorspellingen; de leerlingen zijn immers al in beeld. Lastiger zijn de bewegingen over de regiogrenzen heen, tussen de sectoren en daarbinnen tussen afdelingen; deze hebben grote impact op de exploitatie per eenheid. Verder is de verdeling tussen BOL en BBL een belangrijke variabele.

In 2018 wordt gekeken naar de mogelijkheden om de studentenontwikkeling, de betrokken effecten en de beleidsscenario's nog beter in kaart te brengen. Daarbij blijft een belangrijk aandachtspunt onze relatieve positie op de studentenmarkt te bestendigen of uit te bouwen. Goede scores op het gebied van studenttevredenheid zijn daarbij essentieel.

Daarnaast moeten we het als een risico opvatten dat het aantal stageplaatsen voor studenten op niveau 2 steeds beperkter lijkt, in tal van branches althans. Het is nog niet goed duidelijk wat dit voor ons kan gaan betekenen.

Personeel en formatie

Op langere termijn wordt een lichte terugloop van studenten- en leerlingenaantallen voorzien met daartegenover massale uitstroom van oudere personeelsleden vanwege pensionering. Uitdaging is om het personeelsbestand vooral kwalitatief op peil te houden.

Verantwoordelijkheid voor het onderwijs ligt laag in de organisatie, namelijk bij de resultaatverantwoordelijk teams. Nog niet alle teams hebben al een voldoende niveau van taakvolwassenheid.

Compliance

ROC WB heeft de ambitie en de opdracht volledig te voldoen aan wet- en regelgeving. Daarin slagen wij ook voor een heel belangrijk deel. Wijzigingen en onduidelijkheden in wet- en regelgeving worden door de wetgever steeds rigoureuzer geïnterpreteerd. Hierdoor veranderen de spelregels soms tijdens het spel. Aanscherping van de regelgeving betreffende de scheiding publiek-privaat leidt tot discussie over in het verleden genomen besluiten.

Externe omgeving

De grotere invloed van het bedrijfsleven op onze opleidingen leidt tot de vraag naar meer flexibiliteit. Voldoen aan deze vraag aan wet- en regelgeving staat soms met elkaar op gespannen voet.

Hierboven zijn de meer strategische risico's besproken. Daarnaast onderkent ROC WB tactische en operationele risico's. De operationele risico's zijn in de loop van 2017 gestructureerd in beeld gebracht en eventueel voorzien van nadere mitigerende maatregelen. Voor veel van die risico's zijn verzekeringen afgesloten om in ieder geval de financiële schade te dekken mocht het risico zich daadwerkelijk manifesteren.

De meer tactische risico's worden bij de kwartaalrapportages in beeld gebracht en geëvalueerd. Hiervan kan het volgende beeld worden gegeven, onder vermelding van de trendbewegingen die wij zien:

Trends, diverse externe risico's en onder handen beheersmaatregelen

Demografische ontwikkeling in West-Brabant en veranderingen in studiekeuzes zorgen voor dalende en onvoorspelbare instroom van leerlingen. Doordat de overheid steeds meer prestatiegericht stuurt zal de inkomstenstroom nog onvoorspelbaarder worden;

<u>Beheersmaatregelen</u>
Herijken van ons opleidingenportfolio (welk onderwijs bieden we waar aan?)
Laten groeien van de flexibele personele schil
Vergroten van de flexibiliteit in de vastgoedportefeuille
Versterken van strategische personeelsplanning (SPP)
Vergroten van de kwaliteit van de meerjarenprognoses o.b.v. nieuwe financiële beleid vanaf 2019

Trend: grotere afhankelijkheid van ICT-systemen

De wens van studenten en docenten om meer te automatiseren en digitaliseren groeit. De stabiliteit van onze systemen en infrastructuur wordt bedreigd door cybercrime, te zware belasting van de huidige infrastructuur en noodzaak tot vernieuwing van oude systemen. Wetgeving rond privacy en datalekken kent hoge boetes bij overtreding.

<u>Beheersmaatregelen</u>
De informatie-architectuur en het strategische ICT-beleid zijn belegd, incl de verantwoordelijkheid voor het IT beveiligingsbeleid en -beheer.
De essentiële onderwijssystemen (bijvoorbeeld deelnemersinformatiesysteem vmbo en mbo) worden binnen twee jaar vervangen
In samenwerking met IT-Workz wordt extra aandacht gegeven aan ICT-beveiliging

Trend: toenemende compliance- en inspectie-eisen

De compliance-eisen nemen toe en dat stelt hoge eisen aan ons verandervermogen en onze flexibiliteit met allerlei effecten (terugvordering bekostiging en reputatie).

<u>Beheersmaatregelen</u>
Investeren in de kwaliteit van de ondersteuning via centralisatie (RSA1). Daardoor kan onder andere de AO/IC centraal gecoördineerd worden en goed beschreven incl. AO/IB maatregelen.
Op het gebied van onderwijskwaliteit is de implementatie van het kwaliteitszorgsysteem een voorbeeld van een tegenmaatregel en het invoegen ervan in de P&C cyclus.
Het starten van een kwaliteitsprogramma moet ervoor gaan zorgen dat het borgen van de onderwijs- en examenkwaliteit als vanzelfsprekend onderdeel zijn van onze processen wordt.
Voldoen aan wetten zoals archiefwet, en het actualiseren van formele regelingen zoals statuten, klachtenregeling ca.

Trend: risico van fraude

In een organisatie van onze omvang bestaat het risico dat medewerkers fraude plegen door zich inventaris of geld oneigenlijk toe te eigenen. Bij fraude(preventie) zijn drie elementen cruciaal, namelijk druk (bijvoorbeeld door persoonlijke financiële verplichtingen), gelegenheid (bijvoorbeeld door tekortschietende interne beheersmaatregelen) en rationalisatie (bijvoorbeeld als het management er niet in slaagt om tekortkomingen in de interne beheersing te corrigeren). In Q4 2018 wordt een onderzoek gedaan naar integriteitsvraagstukken.

Beheersmaatregelen
Inseinen leidinggevende bij loonbeslag medewerker
Op non-actief stellen en blokkeren. IM werkt momenteel aan een procedure om toegangsrechten in systemen actief stop te zetten bij vertrek (er is nu alleen een procedure voor deactiveren van het account van IT-autorisaties bij arbeidsconflict).
Alleen uitgifte mobiele (smart)phones, laptops en tablets wanneer relevant voor functievervulling met daarbij een goede procedure voor uitgifte, inname en registratie. De procedure en registratie verschilt per onderdeel en de verbetering naar een uniform en werkend proces (inclusief fiscale consequenties en juiste administratie) is gedeprioriteerd tot 2018.
Beperken kasverkeer

8.3.2 Conclusie

De opgaande lijn van voorgaande jaren werd ook in 2017 doorgezet. Zoals qua bedrijfsvoering incl. financiën, onderwijskwaliteit en interne beheersing is gekozen om te investeren in kwaliteit en daarmee een aantal verwachtingen bij te stellen. De externe en interne ontwikkelingen zijn via de strategie 2020 en ons risicomanagement goed in beeld gebracht en het is nu zaak om in 2018 met urgentie de risicomanagement nog verder op te pakken om te kunnen voldoen aan de eisen die onze stakeholders aan ons stellen, maar belangrijker nog om goed geborgd onderwijs aan onze leerlingen en studenten te kunnen blijven bieden. Dat is overigens niet enkel een aandachtspunt voor 2018 maar zal een continu aandachtspunt blijven in de huidige maatschappelijke opvattingen.

Bijlage 1 - Onderzoeken door de inspectie van het onderwijs

Onderstaand een overzicht van alle onderzoeken die in 2017 bij het ROC West-Brabant zijn uitgevoerd door de Inspectie van het Onderwijs.

Afkorting	Omschrijving
OKV	Onderzoek naar Kwaliteitsverbetering
SO	Specifiek Onderzoek
V	Voldoende
O	Onvoldoende
GO	Geen Oordeel

Nummer	Datum onderzoek	Instituut	Onderzoek	Crebo	Opleidingen	Leerweg	Niveau	Beoordeling
1	Febr - nov	RC	Bedrijfsgerichte trajecten	91830	Chauffeur Goederenvervoer - Defensie	BBL	2	V
				91830	Chauffeur Goederenvervoer - HTM	BBL	2	V
				95321	ICT Beheerder - Defensie	BBL	4	V
				93810	Technicus Landbouwmechanisatie	BBL	4	V
		VC		25407	Beveiliging	BOL/BBL	2	V
2	9 mrt	MC	Voortgangsgesprek OKV Kwaliteitsborging	91830	Chauffeur Goederenvervoer	BBL	2	V
3	9 en 10 mrt	ROC	Heronderzoek SO Besturing van de instelling					O
4	8 en 9 nov		Vervolgonderzoek SO Bestuurlijk Handelen					V
5	23 nov	PC	Themaonderzoek Financiële positie en ontwikkeling van het groene onderwijs					GO

Van de genoemde onderzoeken, worden per onderzoek de resultaten hierna toegelicht. Bij het voortgezet onderwijs (vo) hebben in 2017 geen onderzoeken plaatsgevonden.

1. Maatwerk/Bedrijfsgerichte trajecten RC/VC

Naar aanleiding van een melding van een klokkenluider, is de inspectie op 22 september 2016 een vooronderzoek gestart naar de kwaliteit van de maatwerk- en bedrijfsgerichte trajecten binnen ROC WB.

In het najaar van 2016 heeft er bij een tiental opleiding van het Radius College, een Specifiek onderzoek naar maatwerk- en bedrijfsgerichte trajecten plaatsgevonden. Uit dit onderzoek werd de conclusie getrokken dat het bestuur van ROC WB onvoldoende zicht heeft op de kwaliteit, de uitvoering en de gang van zaken van de maatwerk- en bedrijfsgerichte trajecten. Tevens kwam er in oktober 2016 een signaal bij de inspectie binnen dat de (verkorte) bekostigde opleiding Beveiliging van het Vitalis College, niet aan de wettelijke vereisten zou voldoen. Na het gesprek dat de RvB op 2 december met de inspectie heeft gehad, is door de inspectie aangegeven dat ook deze opleiding meegenomen moet worden in het interne onderzoek van maatwerktrajecten.

Op 16 en 23 november 2017 heeft de inspectie een review uitgevoerd op het door ROC WB intern uitgevoerde onderzoek. De review richtte zich op de rechtmatigheid naar de juistheid van de bekostiging van deelnemers aan bedrijfsgerichte trajecten. In deze review concludeert de inspectie dat er teveel aan bekostiging door ROC WB is verkregen op basis van deelname aan en diplomering op deze trajecten. Het teveel aan ontvangen bekostiging zal door ROC WB terugbetaald worden.

2. Voortgangsgesprek OKV Kwaliteitsborging Chauffeur Goederenvervoer

Tijdens eerdere onderzoeken naar kwaliteitsverbetering in november 2013 en juni 2015, waarin geconstateerd werd dat er sprake was van niet-naleving van de wet op het gebied van kwaliteitsborging heeft de inspectie op 9 maart de kwaliteitsborging van de opleiding Chauffeur Goederenvervoer opnieuw onderzocht. Om een beeld te vormen van de kwaliteitsverbetering heeft de inspectie voorafgaande aan het onderzoek informatie over de instelling en de opleiding geanalyseerd. Daarnaast is gesproken met het management van het Markiezaat College en met de Raad van Bestuur. De inspectie concludeert na deze gesprekken, dat bij de opleiding Chauffeur goederenvervoer van het Markiezaat College het kwaliteitsgebied kwaliteitsborging voldoende is.

3. Heronderzoek Specifiek Onderzoek Besturing van de instelling – maart 2017

De Inspectie van het Onderwijs voerde in januari en maart 2016 een specifiek onderzoek uit naar de sturing binnen ROC West-Brabant. De aanleiding voor dit onderzoek was o.a. dat de kwaliteitszorg van ROC West-Brabant al jaren niet op orde is en ook de eerder geconstateerde onvoldoendes bij diverse bedrijfsgerichte trajecten, waarbij de instelling zelf onvoldoende zicht had op de kwaliteit van deze opleidingen.

De inspectie constateert na dit onderzoek dat de eerste stappen naar een betere sturing en controle op kwaliteitsborging en onderwijskwaliteit bij ROC West-Brabant zijn ingezet, dat deze omslag ook structureel lijkt maar dat het nog te vroeg is om definitieve conclusies te trekken.

Na het vervolggesprek in januari 2017, is de status van het onderzoek opgehoogd van Besturing van de instelling naar Bestuurlijk handelen. De conclusie van dit onderzoek is dat de begin 2016 ingezette veranderingen en de sturing daarop in onvoldoende mate hebben geleid tot constateerbare resultaten op met name het bestuurlijk en centraal niveau in de organisatie. Dit ondanks de positieve ontwikkelingen die wij zien op het niveau van de colleges. Bij ROC WB/AOC is sterkere sturing nodig vanuit de Raad van Bestuur teneinde de gewenste ontwikkelingen binnen de hele organisatie te realiseren en duurzaam te borgen. De inspectie heeft onvoldoende

vertrouwen in de wijze waarop de raad van bestuur hier op dit moment invulling aan geeft. Het bestuur dient beter zorg te dragen voor de continuïteit van de organisatie en de kwaliteit en de borging van de kwaliteit van het onderwijs. Deze conclusie leidt tot een vervolgonderzoek in november 2017.

4. Vervolgonderzoek Specifiek Onderzoek Bestuurlijk handelen – november 2017

Op 8 en 9 november heeft de inspectie gesproken met de RvB, de RvT en een groot aantal managers, directeuren en coördinatoren van de colleges en staf. Deze gesprekspartners waren thematisch ingedeeld aan de hand van de verbeteragenda en de prioriteiten die het ROC heeft opgesteld.

Voorafgaand aan het vervolg heeft de inspectie op 27 oktober onverwachte bezoeken gebracht aan vijf locaties (3 mbo-locaties, 1 vo-locatie en het Trivium) om zich op de hoogte te stellen van de cultuur en effecten op de werkvloer in relatie tot de sturing door de RvB.

De conclusie van dit vervolgonderzoek Bestuurlijk handelen is dat de inspectie voldoende vertrouwen heeft in de richting waarin de twee instellingen (ROC West Brabant en AOC Prinsentuin) zich verbeteren en de wijze waarop er door de RvB wordt gestuurd op deze verbeteringen. Gelet op deze positieve ontwikkelingen beëindigd de inspectie het traject bestuurlijk handelen bij ROC West-Brabant en AOC Prinsentuin en gaat de instelling door in het reguliere toezicht.

Themaonderzoek financiële positie en ontwikkeling van het groene onderwijs

Naar aanleiding van de bezuinigingen vanuit het regeerakkoord 2012 op de onderwijsinstellingen van het groen onderwijs heeft de AOC Raad dit jaar signalen afgegeven over de toekomstige financiële continuïteit. Daarnaast wordt een belangrijk deel van het groen onderwijs naar verwachting de komende jaren geconfronteerd met de gevolgen van demografische krimp. Daartegenover staat een nieuw regeerakkoord. Daarin wordt: - relevant voor het groen onderwijs - voor de komende jaren een gedeelte van de bezuinigingen van de afgelopen jaren teruggedraaid.

N.a.v. deze constatering en de signalen over financiële ontwikkelingen van en vanuit de sector heeft de inspectie besloten een themaonderzoek te verrichten naar de financiële positie en ontwikkelingen van het groene onderwijs (vo en mbo) en de mogelijke effecten daarvan op de kwaliteit van het onderwijs. Naast deskresearch op beschikbare brondocumenten heeft de inspectie op 23 november 2017 met Emmy Bakker (directeur PC/CC) een gesprek gevoerd over de huidige en verwachte financiële ontwikkelingen.

Het conceptrapport van dit themaonderzoek wordt aan de AOC Raad ter reactie/wederhoor voorgelegd. Eventuele tekst passages daarin, waaraan specifieke ROC WB/PC te herkennen zijn worden voorgelegd aan ROC WB. Tot op heden is er nog geen rapportage hiervan aangeleverd.

Bijlage 2 - Jaarverslag examinering mbo 2017 ROC WB

- 1 Verantwoording**
- 2 Terugblik organisatieaspecten examinering ROC West-Brabant**
 - 2.1 Examenorganisatie ROC West-Brabant
 - 2.2 Samenstelling Adviesraad Examinering mbo
 - 2.3 Deskundigheid Adviesraad Examinering mbo
 - 2.4 Functioneren van de Adviesraad Examinering mbo
 - 2.5 Werkzaamheden van de Adviesraad Examinering mbo
 - 2.6 Werkzaamheden van de kenniskring examinering
 - 2.7 Werkzaamheden van de Raad van Bestuur
 - 2.8 Traject herijking examenorganisatie ROC West-Brabant
- 3 Terugblik versterken kwaliteitsborging op instellings- en collegeniveau**
 - 3.1 Conclusies ten aanzien van kwaliteitsdoelen 2016-2017
 - 3.2 Conclusies ten aanzien van kwaliteitsborging examinering
 - 3.3 Verbetervoorstellen voor de kwaliteitsborging op instellings- en collegeniveau
- 4 Bijlage examenorganisatie ROC West-Brabant**

1. Verantwoording

Op grond van WEB artikel 1.3.6. Kwaliteitszorg wordt er jaarlijks een verslag openbaar gemaakt over examinering.

De Raad van Bestuur van ROC West-Brabant heeft op 19 december 2017 de formats voor het jaarverslag examinering op college- en instellingsniveau vastgesteld. Deze formats zijn door de Adviesraad Examinering mbo van ROC West-Brabant bijgesteld op basis van de ervaringen met het format voor het jaarverslag voor 2016 en de voortschrijdende inzichten over jaarverslagen die binnen ROC West-Brabant en landelijk zijn opgedaan.

De Raad van Bestuur heeft op 9 januari 2018 de Adviesraad Examinering mbo verzocht om het instellingsbrede jaarverslag examinering over 2017 op te stellen en voor 1 april aan te leveren. De examencommissies van de colleges hebben het verzoek gekregen om voor 1 maart het jaarverslag examinering 2017 aan te leveren.

De jaarverslagen examinering van de colleges vormen met de jaarplannen examinering het middel waarmee de Raad van Bestuur als bevoegd gezag in halfjaarlijkse gesprekken met elke collegedirecteur invulling kan geven aan:

- de rol als eindverantwoordelijke voor de kwaliteit van examinering;
- het borgen van deskundig en onafhankelijk functioneren van alle examencommissies.

De RvB laat zich hierbij adviseren door de Adviesraad Examinering mbo die elk voorjaar in gesprek gaat met de examencommissies om de kwaliteitsborging examinering op collegeniveau te monitoren. De uitkomsten van de gespreksronde van maart/april 2017 en het advies aan de RvB aangaande kwaliteitsborging examinering op college- en instellingsniveau zijn verwerkt in dit verslag.

De Adviesraad Examinering mbo heeft ter voorbereiding op het instellingsbrede jaarverslag examinering in haar vergadering van 26 februari 2018 gereflecteerd op de realisatie van de kwaliteitsdoelen zoals opgenomen in het jaarplan examinering voor 2016-2017. Ook heeft ze haar eigen functioneren geëvalueerd. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in dit jaarverslag.

2. Terugblik organisatieaspecten examinering ROC WB

2.1 Examenorganisatie ROC West-Brabant

In 2016 heeft de Adviesraad Examinering mbo gewerkt aan het voorbereiden van de instellingsbrede beleidskaders examinering mbo. In februari 2017 heeft de Raad van Bestuur deze beleidskaders vastgesteld. Hiermee heeft ROC West-Brabant vastgelegd hoe de examenorganisatie op instellings- en collegeniveau ingericht dient te zijn vanaf augustus 2017.

Op instellingsniveau is de Adviesraad examinering mbo ROC West-Brabant ingesteld die als adviserend orgaan voor de RvB optreedt.

Elk college heeft een examencommissie die bestaat uit minimaal 3 subcommissies:

- Subcommissie kaderstelling en kwaliteitsborging;
- Subcommissie vaststelling diplomabesluiten;
- Subcommissie uitvoering examentaken.

Het college heeft de mogelijkheid gekregen om meerdere subcommissies vaststelling diplomabesluiten en uitvoering examentaken in te stellen (bijvoorbeeld per groep van crebo's of afdeling). Een college kan ervoor kiezen om de subcommissie kaderstelling en kwaliteitsborging te combineren met de subcommissie uitvoering examentaken tot één subcommissie. Het college draagt er zorg voor dat de kaderstellende en borgende taken enerzijds en de uitvoerende taken anderzijds in lijn met de vastgestelde kaders worden uitgevoerd.

In de jaarverslagen examinering van de colleges is de examenorganisatie per college opgenomen waarbij onderscheid is gemaakt in de situatie vóór en na augustus 2017.

De Raad van Bestuur heeft de leden van de Adviesraad Examinering mbo en de examencommissies van de colleges benoemd zoals die in augustus 2017 zijn ingesteld.

De examenorganisatie van ROC WB is in de bijlage (par. 4) opgenomen.

2.2 Samenstelling Adviesraad Examinering mbo

De Adviesraad Examinering mbo heeft de volgende samenstelling:

Samenstelling tot augustus 2017:

Naam	Functie
Alie Kamphuis	Voorzitter ad interim
Lisan van Beurden	Directeur Radius College
Jeroen van den Oord	Directeur Markiezaat College
Anita Santiago	Coördinator kwaliteitszorg Kellebeek College
Ad Veraart	Coördinator kwaliteitszorg en examinering Radius College
Guido Annaert	Coördinator kwaliteitszorg en examinering Vitalis College
Kathy Rogmans	Directeur Dienst Onderwijs en Kwaliteit
Andrea Kaim-Lamers	Toehoorder namens Raad van Bestuur
Paul Vijfvinkel (tot mei 2017)	Ambtelijk secretaris ad interim
Marina Oomen (vanaf mei 2017)	Ambtelijk secretaris

In de zomer van 2017 zijn wisselingen opgetreden in de samenstelling van de Adviesraad. Jeroen van den Oord heeft aangegeven te willen stoppen als lid en de Kwaliteitsraad heeft Petra Selten als zijn vervanger voorgedragen. Guido Annaert is in de zomer van 2017 met pensioen gegaan en Ad Veraart is in de zomer gestopt als lid. De Kwaliteitsraad heeft Judith Leemker voorgedragen als lid vanaf de zomer van 2017. De invulling van de tweede vacature is aan het einde van 2017 gerealiseerd door de toezegging van Nels Bouman, docent en lid van de examencommissie van Florijn College. Hij maakt vanaf begin 2018 deel uit van de Adviesraad Examinering mbo.

Samenstelling vanaf augustus 2017:

Naam	Functie
Alie Kamphuis	Voorzitter ad interim
Lisan van Beurden	Directeur Radius College
Petra Selten-Bos	Directeur Zoomvliet College
Anita Santiago	Coördinator kwaliteitszorg Kellebeek College
Vacature	Coördinator kwaliteitszorg en examinering
Judith Leemker	Coördinator kwaliteitszorg en examinering Vitalis College
Kathy Rogmans	Directeur Dienst Onderwijs en Kwaliteit
Andrea Kaim-Lamers	Toehoorder namens Raad van Bestuur
Marina Oomen	Ambtelijk secretaris
Lilian Meesters	Notulist (geen lid)

Vanaf 2018 zal Andrea Kaim-Lamers niet meer als toehoorder de vergaderingen van de Adviesraad bijwonen. Hiervoor in de plaats komt een periodiek overlegmoment tussen de Adviesraad en de RvB voor het bespreken van de voortgang van kwaliteitsborging examinering op college- en instellingsniveau.

2.3 Deskundigheid Adviesraad Examinering mbo

De leden van de Adviesraad zijn door de Raad van Bestuur benoemd op basis van hun deskundigheid en ervaring op het thema kwaliteitsborging examinering.

2.4 Functioneren van de Adviesraad Examinering mbo

De Adviesraad Examinering mbo heeft begin 2018 haar eigen functioneren geëvalueerd. De leden hebben de punten die goed gaan en die beter kunnen en moeten in het functioneren van de Adviesraad met elkaar uitgewisseld. De uitkomsten zijn voorgelegd aan de oud-leden en zij onderschrijven de onderstaande uitkomsten.

De leden zijn positief over de diversiteit binnen de Adviesraad en de inhoudelijke expertise van de leden. De discussies kennen een hoog inhoudelijk niveau. De leden zien de meerwaarde van de dialoog met de examencommissies van de colleges.

De leden hebben de volgende punten benoemd die beter kunnen en moeten:

- De positie van de Adviesraad ten opzichte van de andere onderdelen van de (examen)organisatie dient verhelderd te worden. Het gaat daarbij vooral om het aanscherpen van de rol van de kenniskring examinering en DOK in relatie tot de rol van de Adviesraad Examinering mbo;
- De lijn naar kwaliteitsborging op instellings-, college- en teamniveau dient verder versterkt te worden. De samenhang van kwaliteitsborging examinering met het systeem van kwaliteitszorg en audits en de bijbehorende expertise in de organisatie behoeft aanscherping;
- De leden hechten belang aan een betere afspiegeling vanuit de colleges in de Adviesraad. Op dit moment zijn Markiezaat College en Prinsentuin College/ Cingel College niet vertegenwoordigd in de Adviesraad Examinering mbo.
- De leden hechten belang aan het verkleinen van de afstand van de Adviesraad tot de colleges en vice versa. Het voorgaande punt is een van de oplossingen om dit te bewerkstelligen;
- De leden willen meer gaan voldoen aan de behoefte vanuit de organisatie. Dit punt hangt samen met de aanscherping van de onderlinge rolverdeling tussen Adviesraad, kenniskring examinering en DOK;
- Bij wisseling van leden dient de continuïteit in de uitvoering van de taken als Adviesraad gewaarborgd te zijn. Dit vormt een punt van aandacht bij de voorziene wijziging in de samenstelling in de zomer van 2018;
- De leden geven aan dat het van belang is om een goed evenwicht te bewaren tussen de benodigde inzet in middelen en menskracht in (het versterken van) kwaliteitsborging examinering en de impact op de kwaliteit van examinering op de colleges.

2.5 Werkzaamheden van de Adviesraad Examinering mbo

De Adviesraad Examinering mbo is in 2017 11 keer bijeen gekomen op de volgende momenten:

- 30 januari;
- 20 februari;
- 13 maart;
- 8 mei;
- 22 mei;
- 19 juni;
- 10 juli;
- 18 september;
- 30 oktober;
- 20 november;
- 18 december.

In de vergaderingen is gewerkt aan de realisatie van de kwaliteitsdoelen zoals opgenomen in het jaarplan examinering 2016-2017. Gekoppeld aan het kwaliteitsdoel “kwaliteitsborging examinering op instellingsniveau voorbereiden en borgen” zijn de volgende onderwerpen geagendeerd:

- Voorbereiden aanbidding instelling brede beleidskaders examinering mbo aan RvB (vastgesteld in februari 2017);
- Voorbereiden en uitvoeren voorlichtingsbijeenkomst over instelling brede beleidskaders (februari 2017);
- Voorbereiden beleidskaders examinering studenten met een beperking (februari 2017);
- Bespreken traject implementatie externe validering en vaststellen basisuitspraken t.b.v. opstellen plan van aanpak externe validering (juni en september 2017);
- Voorbereiden evaluatie vastgestelde beleidskaders examinering keuzedelen (mei 2017);
- Opstellen advies t.b.v. vaststellen beleid aangaande examinering ROC generieke keuzedelen (december 2017);
- Bespreken voorstel beleidskader ondertekening diploma's (december 2017);
- Voorbereiden handreikingen t.b.v. implementatie instelling brede beleidskaders en bespreking voortgang realisatie oplevering (februari tot en met juli);
- Vaststellen profielbeschrijvingen examenorganisatie (juli 2017);
- Voorstel professionalisering examencommissie ROC West-Brabant (oktober 2017);
- Vaststellen traject herijking examenorganisatie ROC West-Brabant (september en oktober 2017).

Gekoppeld aan het kwaliteitsdoel “risicogericht voeren van reviewgesprekken en overige activiteiten in het kader van risicomanagement door RvB is voorbereid” zijn de volgende onderwerpen geagendeerd:

- Voorbereiden en uitvoeren monitoringgesprekken Adviesraad- examencommissie en opstellen advies aan RvB (januari tot en met juni 2017);
- Bespreken verzoek aan Adviesraad m.b.t. examinering van instellingsexamens taal (mei 2017);
- Bespreken voortgang implementatie DIS/EOL inclusief gesignaleerde risico's vanuit kenniskring examinering (mei 2017).

Gekoppeld aan het kwaliteitsdoel “bijstellen werkwijze examinering en kwaliteitsborging examinering op basis van ervaringen en evaluatie ter voorbereiding op 2018” zijn de volgende onderwerpen geagendeerd:

- Voorbereiding monitoring kwaliteitsborging examinering (december 2017);
- Opstellen procedure wijziging samenstelling Adviesraad mbo (februari 2017);
- Bespreken voorstel voor communicatie vanuit Adviesraad (juli 2017);
- Opstellen jaarverslag examinering 2016 (mei 2017);
- Uitvoeren tussentijdse evaluatie jaarplan Adviesraad examinering mbo 2016-2017 (juli 2017);
- Uitvoeren tussentijdse evaluatie rol Adviesraad in monitoring kwaliteitsborging examinering ROC West-Brabant (juli 2017);

- Voorbereiden format jaarverslag 2017 en jaarplan 2018 (oktober en november 2017, vastgesteld in december 2017);
- Bespreken concept jaarplan Adviesraad Examinering mbo 2018 (december 2017, vastgesteld in januari 2018).

De voorzitter en de secretaris hebben de agenda en bijbehorende stukken voorbereid. Vanaf de zomer vervult de toegevoegde notulist hierin een ondersteunende rol. In de inhoudelijke voorbereiding van de stukken hebben de beleidsmedewerkers in de adviesraad hun bijdrage geleverd.

2.6 Werkzaamheden van de kenniskring examinering

De kenniskring examinering is in 2017 6 keer bijeengekomen op de volgende momenten:

- 16 februari;
- 13 april;
- 14 september;
- 12 oktober;
- 13 november;
- 14 december.

In de vergaderingen zijn onderstaande onderwerpen behandeld:

16 februari

- Bespreken voorstel wijziging regeling onderteken diploma's;
- Formuleren voorstel wel/niet verlenen van vrijstelling voor loopbaan & burgerschap;
- Bespreken Servicedocument 'risicobeheersing bij examinering in de beroepscontext' Vitalis college;
- Bepreken status overzichtsl lijst op te stellen handreikingen voor procedures en instrumenten;
- Bespreken kaders aanpassingen onderwijs, BPV en examinering voor studenten met een beperking;
- Bespreken compleet maken van examendossier;
- Bespreken vraagstukken m.b.t. beroepsspecifieke examinering;
- Inventariseren voortgang vaststellen ROC generieke keuzedelen.

13 april

- Bespreken document Analyse examenresultaten (Adviesraad Examinering);
- Bespreken concept profielbeschrijvingen examenfunctionarissen (Adviesraad Examinering);
- Informeren inrichting metadata Mijn Portaal.

14 september

- Bespreken concept aangepaste profielbeschrijvingen examenfunctionarissen (Adviesraad Examinering);
- Bespreken concept plan van aanpak validering ROC WB;
- Bespreken evaluatie procedures inkoop, constructie en vaststelling ROC generieke keuzedelen;

- Bespreken voorstel ICE-instellingsexamens spreken, gesprekken voeren Nederlands;
- Bespreken afronding examenresultaten Nederlands (met 2 decimalen achter de komma).

12 oktober

- Mededelingen vanuit de Adviesraad examinering: benoemingsprocedure examencommissie;
- Informeren landelijke kaders validering;
- Formuleren advies voor ROC visiedocument loopbaan & burgerschap;
- Bespreken vraagstukken m.b.t. keuzedelen.

13 november

- Mededelingen vanuit de Adviesraad examinering: stavaza herijkingstraject Adviesraad examinering en examenorganisatie;
- Advies concept ROC format examenplan cohort 2018;
- Presentatie aan elkaar, inrichting examencommissies colleges vanaf augustus 2017, bespreken hulpvragen.

14 december

- Informeren jaarplan DOK 2018;
- Mededelingen vanuit de Adviesraad examinering: voltalligheid Adviesraad, fomats jaarverslag, jaarplan, voorbereiding monitorgesprekken examencommissies en commissie van beroep examens;
- Bespreken voorstel ROC generieke keuzedelencommissie.

2.7 Werkzaamheden van de Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijke voor de kwaliteit van examinering binnen ROC West-Brabant. Zij ziet toe op het deskundig en onafhankelijk functioneren van de 8 examencommissies van ROC West-Brabant en laat zich hierbij adviseren door de Adviesraad Examinering mbo. De Raad van Bestuur heeft in 2017 de vergaderingen van de Adviesraad Examinering mbo bijgewoond als toehoorder.

De Raad van Bestuur heeft in februari 2017 de instellingsbrede beleidskaders examinering mbo vastgesteld. In deze kaders zijn onder andere afspraken vastgelegd over de wijze waarop de examencommissies invulling geven aan het deskundig en onafhankelijk functioneren als examencommissie.

In 2017 is een vervolg gegeven aan het programma kwaliteit dat begin 2016 is gestart naar aanleiding van de inspectieonderzoeken in 2015. De analyse van de staat van de instelling en de waarschuwing van de inspectie heeft geresulteerd in het opstellen van verbeterpunten op het thema examinering op 4 colleges. De RvB heeft in de managementgesprekken met de collegedirecteuren de voortgang hiervan gemonitord. Waar daartoe aanleiding is geweest, is de RvB op de hoogte gesteld van risico's en de uitgevoerde acties door examencommissies hierop (zoals bijvoorbeeld het tijdelijk stilleggen van de examinering en diplomering bij de opleiding motorvoertuigtechniek omdat de kwaliteit bij herhaling niet het vereiste niveau haalde).

In de jaarverslagen van de examencommissies zijn de resultaten van de uitgevoerde verbeteracties opgenomen.

De Adviesraad heeft in juni het advies aangaande kwaliteitsborging examinering op instellings- en collegeniveau aangeleverd aan de RvB. Dit advies is niet meegenomen in het vaststellen van de agenda voor de halfjaargesprekken tussen de RvB en de collegedirecteuren. De reden hiervoor ligt in de vastgestelde werkwijze voor het vaststellen van de agenda waarin het betrekken van het advies van de Adviesraad nog niet is meegenomen. Voor 2018 is de werkwijze inmiddels aangepast.

De RvB heeft in december 2017 het format jaarverslag en jaarplan op instellings- en collegeniveau vastgesteld en de examencommissies en de Adviesraad verzocht om het jaarverslag en jaarplan op te leveren begin 2018.

2.8 Traject herijking examenorganisatie ROC West-Brabant

In 2016 is gewerkt aan het voorbereiden van beleidskaders voor de inrichting van de examenorganisatie. Hierin zijn de wensen vanuit de organisatie en de aanscherping van de wettelijke eisen aan examencommissies per augustus 2017 als basis genomen. De beleidskaders zijn in februari 2017 vastgesteld door de RvB. In de loop van 2017 kwamen signalen binnen bij zowel de RvB als de Adviesraad Examinering mbo over de vastgestelde beleidskaders voor de inrichting van de examenorganisatie op instellings- en collegeniveau. Deze signalen kwamen voort uit de eerste ervaringen vanuit de colleges en voortschrijdend inzicht over de inrichting van de examenorganisatie vanuit collega-instellingen en het Servicepunt Examinering (nu Kennispunt Onderwijs en Examinering).

De Adviesraad is in september 2017 gestart met het voorbereiden van het traject gericht op de herijking van de examenorganisatie. Dit heeft geresulteerd in een voorstel aan de RvB waarbij met inzet van externe experts en interne betrokkenen een advies wordt voorbereid over de herijking van de examenorganisatie die vanaf augustus 2018 zijn beslag dient te krijgen.

Met de aangekondigde koerswijziging van ROC West-Brabant in oktober 2017 is dit voorstel on hold gezet. Eerst dient duidelijkheid te komen over de uitwerking van het traject met betrekking tot de koerswijziging voordat verder invulling gegeven kan worden aan het traject voor de herijking van de examenorganisatie. De Raad van Bestuur wil de herijking van de examenorganisatie laten aansluiten bij het traject voor de koerswijziging die per augustus 2019 zijn beslag dient te krijgen. In het voorjaar van 2018 zal nagegaan worden hoe beide trajecten op elkaar kunnen aansluiten en wat dit betekent voor de herijking van de examenorganisatie voor het schooljaar 2018-2018 en daarna.

3. Terugblik versterken kwaliteitsborging op instellings- en collegeniveau

3.1 Conclusies ten aanzien van kwaliteitsdoelen 2016-2017

De Adviesraad Examinering mbo heeft in 2016 haar jaarplan voor de periode zomer 2016 tot aan het einde van 2017 opgeleverd. Hierin zijn 3 kwaliteitsdoelen opgenomen waaraan de Adviesraad in de afgelopen periode heeft gewerkt. In deze paragraaf zijn de conclusies met betrekking tot de realisatie van de kwaliteitsdoelen opgenomen.

Kwaliteitsdoel	In hoeverre behaald?	Waar blijkt dit uit?
1. Kwaliteitsborging examinering op instellingsniveau voorbereiden en borgen.	Behaald: instellen Adviesraad Examinering mbo	Leden van de CEC mbo/ Adviesraad Examinering mbo zijn officieel benoemd per juni 2016 en ook de nieuw aangestelde leden zijn benoemd. Het besluit tot instelling is gecommuniceerd naar de directie en examencommissies van de colleges per juni 2016. Er is een vastgesteld huishoudelijk reglement per juli 2016.
	Behaald: vastgestelde visie op kwaliteit en kwaliteitsborging examinering en diplomering	Vastgesteld visiedocument op kwaliteit en kwaliteitsborging examinering en diplomering per september 2016. Communicatie en publicatie visiedocument via "oude" portal.
	Behaald: vastgestelde beleidskaders voor de examenorganisatie op instellings- en collegeniveau	Vastgestelde beschrijving examenorganisatie door RvB per september 2016. Communicatie en publicatie vastgestelde examenorganisatie via "oude" portal.
	Behaald: vastgestelde beleidskaders voor de procesgebieden examinering	Kaders voor kwaliteit en kwaliteitsborging van de procesgebieden kaders stellen, construeren en vaststellen, afname en beoordeling, diplomering en kwaliteitsboring zijn in februari 2017 vastgesteld door de RvB. Aanvullend ook beleidskaders voor examinering van studenten met een beperking, basisuitspraken voor opstellen plan van aanpak externe validering en evaluatie vastgestelde beleidskaders examinering keuzedelen vastgesteld en is het advies t.b.v. vaststellen beleid aangaande examinering ROC generieke keuzedelen en een voorstel voor het beleidskader voor de ondertekening van diploma's opgesteld. Communicatie en publicatie kaders via "oude" portal. Het beleidsdocument examinering op instellingsniveau met visie, kwaliteitsdoelen en huishoudelijk reglement CEC mbo is februari 2017 vastgesteld door de RvB. Formats voor jaarplan examencommissie, jaarverslag examencommissie en examendossier zijn vastgesteld door de

Kwaliteitsdoel	In hoeverre behaald?	Waar blijkt dit uit?
		RvB. Communicatie en publicatie beleidsdocumenten en formats via "oude" portal.
	Deels behaald: Vastgestelde procedures en instrumenten per procesgebied	De Adviesraad heeft een overzicht van op te leveren handreikingen t.b.v. de implementatie van de beleidskaders opgeleverd. Ook zijn profielbeschrijvingen van de examenfunctionarissen opgeleverd, checklists voor het screenen van het jaarverslag en jaarplan examinering, een voorstel voor de professionalisering van de examencommissies en de nulmeting voor de deskundigheid van examencommissie. Voortschrijdend is de opdracht voor het ontwikkelen van procedures en instrumenten belegd bij DOK en de kenniskring examinering; de Adviesraad vervult hierin bewust een beperktere rol dan voorzien in het oorspronkelijke jaarplan voor 2016-2017.
2.	Risicogericht voeren van reviewgesprekken en overige activiteiten in kader risicomanagement door RvB is voorbereid.	Grotendeels behaald: Er is een reviewsystematiek opgesteld maar die is niet afgestemd op de herijkte auditsystematiek
3.	Bijstellen werkwijze examinering en kwaliteitsborging examinering op basis van ervaringen en evaluatie ter voorbereiding op 2018	Deels behaald: Jaarplan en evaluatie reviewsystematiek is behaald. Evaluatie uitgesteld. Jaarplan CEC mbo 2016-2017 is vastgesteld door de RvB. Eind 2017 heeft de evaluatie van de reviewsystematiek plaatsgevonden. Voortschrijdend is het tijdpad te krap geweest. De ambities lagen te hoog en dit vergde meer tijd dan voorzien. Er is bewust getemporeerd. Formats standaardevaluatie examinering en zelfevaluatie CEC mbo en examencommissies moeten nog uitgewerkt worden; hierbij is niet de Adviesraad maar DOK i.s.m. de kenniskring het aangewezen gremium.

3.2 Conclusies ten aanzien van kwaliteitsborging examinering

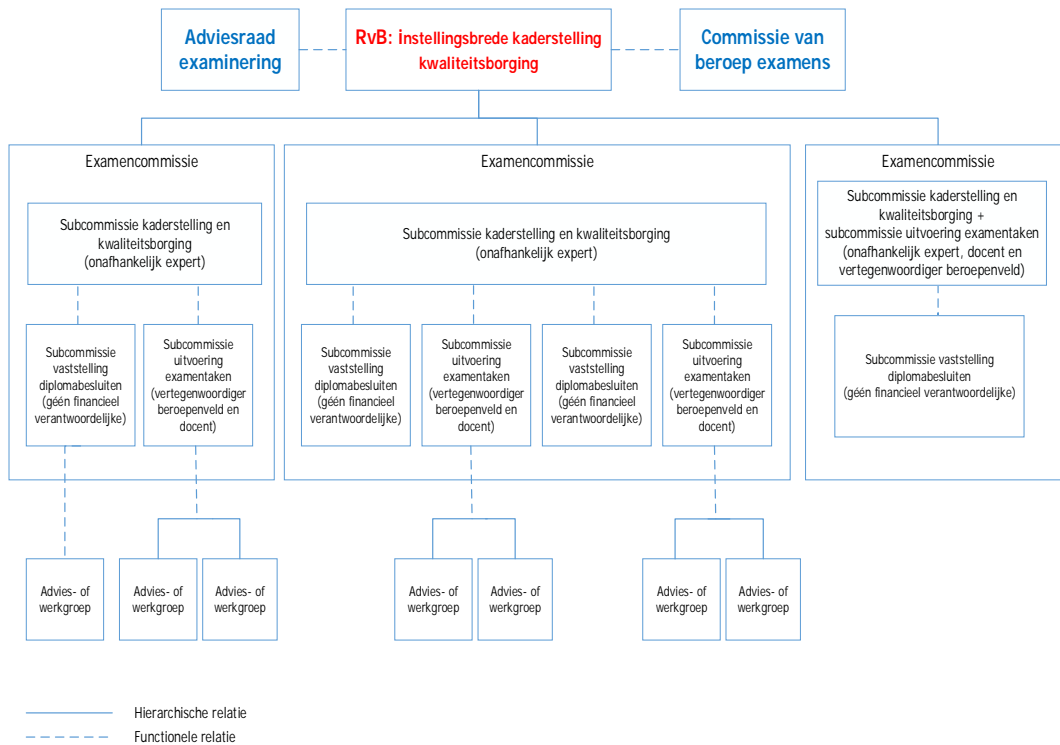
In de jaarverslagen van de examencommissies zijn de conclusies ten aanzien van de kwaliteit van examinering in 2017 opgenomen. De Adviesraad Examinering mbo is in het voorjaar van 2017 voor de eerste keer in gesprek gegaan met de examencommissies om de kwaliteitsborging op de colleges te monitoren. De Adviesraad heeft hiermee nog onvoldoende zicht gekregen op de wijze waarop de examencommissies de kwaliteit van de examenprocessen borgen. Wel heeft ze zicht gekregen op de voorgestelde inrichting van de examenorganisatie op collegeniveau per augustus 2017 om zo na te gaan of de examencommissie in lijn met de aangescherpte wettelijke eisen en de vastgestelde beleidskaders van ROC West-Brabant wordt ingericht. Voor 3 colleges heeft de Adviesraad voorgesteld aan de RvB om expliciet in te gaan op de inrichting van de examenorganisatie omdat de Adviesraad daar afwijkingen voorzag. De Adviesraad heeft aan de RvB geadviseerd om in de gesprekken met de collegedirecteuren te focussen op de wijze waarop het college acteert op het versterken van de kwaliteitsborging van de beoordeling in de beroepscontext en de professionalisering van examenfunctionarissen. In de jaarverslagen van de examencommissies over 2017 is te zien dat deze punten hoog op de agenda staan van de examencommissies.

3.3 Verbetervoorstellen voor de kwaliteitsborging op instellings- en collegeniveau

De Adviesraad heeft de volgende verbetervoorstellen voor kwaliteitsborging op instellings- en collegeniveau opgesteld:

- Gespreksronde en advisering naar RvB evalueren en bijstellen waardoor advies beter onderbouwd kan worden en met examencommissies inhoudelijk constructiever gesprek over kwaliteitsborging examinering kan worden gevoerd;
- Traject voor herijking examenorganisatie uitvoeren: wat is voor schooljaar 2018-2019 nodig om cyclus beter te laten verlopen (vooruitlopend op aangepaste organisatiestructuur in verband met de koerswijziging van ROC West-Brabant per aug 2019);
- De cycli van kwaliteitsborging en kwaliteitsborging examinering dienen op zowel instellings- als collegeniveau meer gekoppeld te worden, ook in relatie met de Q-rapportages;
- Deskundigheidsbevordering op gebied van kwaliteitsborging examinering op college- en instellingsniveau dient verder versterkt te worden;
- Aanscherping van de taakverdeling tussen adviesraad, kenniskringen, DOK, ROC-academie en P&C ten behoeve van de versterking van de positie van de RvB en de examencommissies in het borgen van de kwaliteit van examinering op college- en instellingsniveau;
- Inregelen van de periodieke monitoringsgesprekken tussen RvB en Adviesraad inclusief tijdige verwerking van de adviezen aan RvB in de agendasetting voor de halfjaargesprekken tussen RvB en collegedirecteuren;
- Bij wisseling van de samenstelling van de Adviesraad proberen de continuïteit te waarborgen en een betere afspiegeling vanuit de colleges te realiseren.

4. Verbetervoorstellen voor de kwaliteitsborging op instellings- en collegeniveau

Bijlage 3 – Helderheid

Thema: Uitbesteding

Dit betreft het uitbesteden van bekostigd onderwijs aan een andere al dan niet bekostigde instelling of organisatie tegen betaling voor de geleverde prestaties (niet zijnde contract-onderwijs).

Aan de volgende instellingen / organisaties is in 2017 door ROC West-Brabant bekostigd onderwijs uitbesteed:

x € 1.000	
Ausecours Nederland	23
Bouwmensen	191
Bouwschool Breda	82
Centerview	9
CK Active	5
DEK opleiding en training	13
Edges-Solutions	5
eX:plain	41
IBKI	53
Ingenieursbureau Zondag	30
Ipro Safety	16
IVS Opleidingen	17
KPC Onderwijs en Innovatie Centrum	10
Nieuwe Veste	11
Proas advies en scholing in de GWW	6
SVPB	66
Vacansoleil	55
Verkeersschool Blom	5
VOC	6
Wagemakers Grond- en Transportbedrijf B.V.	16
Totaal	668

Thema: Investeren van publieke middelen in private activiteiten (= position paper Publiek en Privaat, Ferry van Dorst 12 april 2018)

Beleidslijn publiek en privaat

ROC WB is nagenoeg uitsluitend georiënteerd op haar publieke taak i.c. het verzorgen van beroepsonderwijs in de regio West Brabant. ROC West-Brabant is in principe tegen het investeren van publieke middelen in private activiteiten en is daar ook qua uitvoering uiterst kien op. Indien er toch activiteiten met een deels privaat karakter plaatsvinden hebben die altijd toch een overwegende en directe relatie met het realiseren van de onderwijs doelstelling van ROC WB. Puur private activiteiten worden in beginsel dan ook alleen uitgevoerd in één van de afzonderlijke rechtspersonen (BV's; 100% dochter) om zo de scheiding tussen publiek en privaat ook daadwerkelijk in de praktijk te brengen.

Uitwerking private activiteiten, grote lijnen

Daar waar private activiteiten in afzonderlijke rechtspersonen kunnen plaatsvinden zijn qua aansturing de normale governance beginselen van toepassing. Zo houdt de Raad van Bestuur ieder kwartaal voortgangsgesprekken en iedere maand maandgesprekken. Belangrijke besluiten waaronder investeringen, begrotingen en jaarrekeningen hebben goedkeuring van de RvT nodig. Indien van toepassing (IT Workz) vindt accountantscontrole plaats door een externe accountant, op de andere BV's vindt risicogerichte control door de 2nd line of Defense plaats.

Momenteel zijn er twee rechtspersonen waarbinnen private activiteiten plaatsvinden, te weten: ATG BV inclusief haar 100% dochter AM&TS BV en IT-Workz BV inclusief haar 100% dochter BriljantNet. Daarnaast zit er nog privaat eigen vermogen binnen de stichting ROC WB.

Het totale private vermogen bedraagt geconsolideerd per ultimo 2017 € 699.000 positief en is als volgt opgebouwd (bedragen x €1.000):

• ROC West-Brabant	€ 968
• ATG Groep	-€ 2.981
• IT-Workz, incl. BriljantNet	<u>€ 2.712</u>
Totaal	€ 699

ROC West-Brabant

Tot het private vermogen wordt ook een bedrag van € 968.000 gerekend als onderdeel van het eigen vermogen van de stichting ROC WB. Dat is al jaren eenzelfde bedrag en is destijds (<2006) ontstaan als gevolg van het opheffen van de stichtingen met contractactiviteiten van de rechtsvoorgangers van ROC WB.

ATG Groep i.c. ATG BV en AM&TS BV

ATG BV ontplooit zelf geen activiteiten anders dan als holding.

AM&TS BV houdt zich sinds 2014 bezig met de ontwikkeling en landelijke verkoop van PART 147 examens en lesmateriaal en het wereldwijd aanbieden van zogenoemde typetrainingen. Dit zijn activiteiten welke liggen in het verlengde van de bekostigde publieke activiteiten op dit vlak binnen ROC West-Brabant en daarvoor meerwaarde hebben.

Achtergrond/ historie

In het verleden zijn met name bij de opleidingen voor luchtvaartonderhoudstechniek initiatieven ontplooid die hebben geleid tot verliezen waardoor er op ATG groepsniveau nog sprake is van een negatief privaat vermogen, maar dat is dalend vanuit de winsten die na de herstructurering jaarlijks gemaakt worden.

Als gevolg van de economische crisis, waarbij de luchtvaartsector in Nederland onevenredig zwaar is geraakt, werd ook de ATG groep geconfronteerd met een dalende behoefte aan nieuwe instroom van medewerkers bij de luchtvaartbedrijven en het vervallen van de minimale eis dat de onderhoudsmedewerkers allemaal Part erkend moeten zijn. Daarnaast heeft het politiek besluit om de aanschaf van de JSF's op te schorten rechtstreeks effect gehad op de activiteiten in WCAA

BV (voorheen ook een dochter van ATG BV). Het ontbreken van financiële bijdragen van bedrijven en andere ROC's en de tegenvallende aantallen deelnemers in de reguliere en commerciële opleidingen, heeft voor de ATG Groep geleid tot een oplopend negatief eigen vermogen.

In 2014 is daarom door de Raad van Bestuur besloten tot een herstructurering van de ATG Groep waarbij de reguliere opleidingen evenals het daarvoor noodzakelijke opleidingsgebouw zijn overgedragen aan ROC West-Brabant en waarbij het huidige construct van 100% dochter ATG en 100% kleindochter AM&TS is ontstaan. ATG fungeert als holding. In de AM&TS resteerden de ontwikkeling en landelijke verkoop van PART 147 examens en lesmateriaal en het wereldwijd aanbieden van de zogenoemde typetrainingen.

De onderwijsinspectie is in deze transitie volledig meegenomen en heeft daaraan haar akkoord gegeven.

AM&TS biedt dus commercieel beroepsonderwijs aan voor luchtvaartonderhoudstechniek. Dat vindt plaats in het verlengde van regulier onderwijs en past uitstekend binnen de maatschappelijke opgave van ROC WB en de regionale context (o.a. vliegveld Woensdrecht). De opzet is mede gebaseerd op marktonderzoeken waaruit blijkt dat er potentie zit in de luchtvaartindustrie. De basis hiervoor wordt gevonden in haar unieke en landelijke positie gebaseerd op de licenties Part 66 en 147 examinering en het lesmateriaal dat zij daarvoor ontwikkeld heeft.

De herstructurering in 2014 heeft reeds in 2015 geleid tot een positief resultaat binnen de ATG groep. Die tendentie heeft zich in 2016 en 2017 voortgezet en de verwachting is dat dat ook voor 2018 e.v. het geval zal zijn. Het resultaat van de ATG groep over 2017 bedroeg € 320.000 positief. Ter vergelijking:

- Resultaat 2016 ATG groep: € 45.000
- Resultaat 2015 ATG groep: € 63.000

De liquiditeitsstroom vanuit deze positieve resultaten wordt ingezet om de lening tussen AM&TS en ATG en tussen ATG en ROC WB af te lossen volgens het vooraf afgesproken aflossingsschema. In 2017 is daarnaast 152.000 euro extra afgelost en naar verwachting gebeurt dat ook in 2018 omdat het de intentie is tot eigenstandige balansverhoudingen te komen en de noodzakelijke onderlinge vorderingen en schulden zo snel mogelijk te saneren.

Van de onderlinge verhoudingen is het volgende overzicht te geven per 31 december 2017:

• Vordering wegens voorfinanciering ROC WB = schuld van ATG:	€ 963.000
• Vordering wegens voorfinanciering ATG= schuld van AM&TS:	€ 175.000
• Eigen vermogen ATG:	€ - 89.000
• Eigen vermogen AM&TS enkelvoudig:	€ 653.000
• Compensabel verlies ATG t.b.v. vpb:	
▪ t/m 2019	€ 360.099
▪ t/m 2020	€ 2.183.049
▪ t/m 2021	€ 1.198.398
▪ t/m 2022	<u>€ 1.201.041</u>
	€ 4.942.587

IT Workz BV incl. haar 100% dochter BriljantNet

IT-Workz BV is gestart als de verzelfstandigde ICT dienst van ROC West-Brabant. Hiervoor is indertijd gekozen omdat het vakgebied ICT heel erg in ontwikkeling was en trouwens nog steeds is. Dit vraagt een ander type medewerker dan de gemiddelde medewerker van een onderwijsorganisatie. Het uitgangspunt was daarnaast om expertise en innovaties breder dan voor alleen ROC West-Brabant in te zetten (maar wel met de focus op onderwijsorganisaties) en te ontwikkelen. Door ook diensten te verlenen aan andere onderwijsorganisaties ontstaat een optimalere schaalgrootte voor het ontwikkelen van innovaties. IT-Workz is succesvol gebleken in het uitbreiden van haar klantenkring met externe partijen. Met ingang van 2017 zijn de IT diensten voor ROC WB zelf weer voor een belangrijk deel overgeheveld naar de eigen organisatie om een nog duidelijkere splitsing aan te brengen tussen publieke en private activiteiten. Ook voor IT-Workz geldt dat in de meerjarenbegroting een voortzetting van het in 2016 en 2017 behaalde resultaat wordt voorzien. Het voornemen bestaat de geldmiddelen en het vermogen dat destijds in de BV's is gestort ook weer z.s.m. te laten terugvloeien naar de Stichting ROC WB.

Het in 2017 behaalde resultaat ad € 185.000 is toe te rekenen aan activiteiten voor derden. Het resultaat 2017 is toegevoegd aan het private vermogen. Daarnaast heeft IT Workz in 2017 €600.000 dividend uitgekeerd. Het resultaat van 100% dochter Briljant Breda BV maakt onderdeel uit van het genoemde resultaat van IT-Workz.

Overige min of meer private activiteiten

In het kader van de opgave van publieke en private activiteiten kunnen de RIF projecten natuurlijk niet ontbreken. Dit zijn PPS-achtige projecten die gestimuleerd en deels niet-regulier bekostigd worden vanuit de rijksoverheid.

Vanuit het streven naar maximale transparantie wordt nog vermeld dat naast deze private activiteiten er op heel beperkte schaal hybride samenwerkingsvormen plaatsvinden binnen ROC WB. Steeds staat daarbij het verzorgen van goed beroepsonderwijs op de voorgrond want dat onderwijs kan in onze optiek immers het beste plaatsvinden samen met het bedrijfsleven om zo tot een maximaal rendement bij de ontwikkeling van competenties van studenten en leerlingen te komen. Het geld wat daarvoor in rekening wordt gebracht komt ook steeds ten goede van het beroepsonderwijs. Zoals gesteld: de omvang ervan is uiterst beperkt (<1%).

ROC Corbeille BV is juridisch en economisch eigenaar van het pand Trivium te Etten-Leur en is een 100% dochter van ROC WB. Bij de aankoop was het de intentie en verwachting het gebouw te gebruiken voor onderwijsactiviteiten. Door centralisatie van onderwijs (vooral in Roosendaal) en onderwijs ondersteunende diensten (vooral te Etten-Leur) is de aanvankelijke huisvestingssituatie in de loop van de tijd gewijzigd. De dienst Rekenschap van de Onderwijsinspectie heeft in haar brief van 28 januari 2016 aangegeven dat ROC Corbeille BV uiteindelijk niet als private activiteit kwalificeert. Bekend is dat een deel van het pand om bedrijfseconomische redenen wordt verhuurd i.c. om zo de vaste kosten van dit gebouw voor ROC WB zo laag mogelijk te houden zolang zich geen goede alternatieve bestemming aandient.

Thema: Het verlenen van vrijstellingen

In enkele gevallen worden bij ROC West-Brabant vrijstellingen gegeven voor het volgen van lessen. De betreffende studenten ontvangen een aangepast onderwijsprogramma volgens de bekostigingsvoorwaarden en worden ingeschreven voor de duur van hun opleiding.

Thema: Les- en cursusgeld niet betaald door de deelnemer zelf

ROC West-Brabant betaalt geen cursusgeld voor deelnemers en binnen ROC West-Brabant is geen sprake van een eigen fonds voor les- en cursusgeld. Indien sprake is van betaling van het cursusgeld door een derde dan is een zogenoemde derdeverklaring van de student aanwezig.

Thema: In- en uitschrijving en inschrijving van deelnemers in meer dan één opleiding tegelijk

ROC West-Brabant hanteert interne regels voor in- en uitschrijven conform de bekostigingsvoorwaarden die door OCW zijn opgesteld. Dit geldt uitsluitend voor dubbele inschrijvingen binnen ROC West-Brabant. Dubbele inschrijvingen met andere scholen worden alleen na melding door DUO (signaallijst BRON) inzichtelijk.

Een overzicht van de deelnemers die relatief snel na 1 oktober de instelling verlaten

In de periode van 1 oktober 2017 t/m 31 december 2017 zijn 382 leerlingen uitgeschreven met de volgende redenen:

Met diploma beëindigd (uitsluitend mbo)	103
<u>Ongediplomeerde uitstroom (waarvan 13 vavo)</u>	<u>279</u>
Totaal	382

NB: Het aantal deelnemers dat in dezelfde periode (van 1 oktober 2017 t/m 31 december 2017) aan een opleiding begonnen is, bedraagt (uitsluitend mbo): 74

Inzicht in de geïntegreerde trajecten educatie-beroepsonderwijs.

Het betreft hier deelnemers waarvoor educatiegelden (Rijksbijdrage WEB of WIN uit productovereenkomsten met gemeenten) ontvangen worden en die ook een formele inschrijving in het beroepsonderwijs hebben, waar andermaal bekostiging voor wordt ontvangen.

Geen studenten hebben op teldatum 1 oktober 2017 zowel een inschrijving educatie als een inschrijving bij de vavo-afdeling.

Thema: De deelnemer volgt een andere opleiding dan waarvoor hij is ingeschreven

Uitgangspunt van ROC West-Brabant is dat studenten worden ingeschreven op een adequate/passende opleiding. Jaarlijks is er een aantal studenten dat na enige tijd overstapt op een andere opleiding of variant. Er zijn leerlingen die specifieke trajecten volgen, onder andere voor een betere aansluiting tussen vo en mbo. Onder de regeling VO-BVE volgt een aantal leerlingen van vo-scholen (deels) een traject bij vavo, mbo of een andere vo-school.

Aan sommige studenten worden meerdere diploma's uitgereikt, onder de voorwaarde dat in het betreffende kalenderjaar slechts één diploma voor bekostiging in aanmerking wordt gebracht.

Een overzicht van de deelnemers die tijdens het schooljaar van opleiding / leerweg / intensiteit veranderd zijn binnen de instelling

In de periode van 1 oktober 2017 t/m 31 december 2017 is sprake van de volgende aantallen:

van opleiding veranderd	33
van leerweg veranderd	1
van intensiteit veranderd (van voltijd naar extraneus)	0
van opleiding en leerweg veranderd	7
van opleiding en intensiteit veranderd	0

Regeling VO-BVE:

In het schooljaar 2017/2018 volgen 162 leerlingen onderwijs bij een vavo-afdeling terwijl zij zijn ingeschreven bij vo-scholen. Tien leerlingen komen van vo-scholen binnen het ROC, waarvan drie leerlingen onderwijs volgen bij een vavo-afdeling van een ander ROC. 159 leerlingen volgen onderwijs bij de vavo-afdeling van ROC West-Brabant.

Horizontale, in de tijd verspreide, stapeling van diploma's

In het jaar 2017 heeft ROC West-Brabant aan 148 studenten meer dan 1 diploma uitgereikt. Aan deze studenten zijn in totaal 307 diploma's uitgereikt.

125 van deze diploma's zijn voor bekostiging in aanmerking gebracht, 182 diploma's zijn niet bekostigd.

Thema : Bedrijfsgerichte trajecten (inclusief maatwerk)

Per type traject zijn betrokken partijen genoemd (sommige partijen staan zowel bij bedrijfsgroep als contractactiviteiten, dit komt omdat we daar meerdere trajecten uitvoeren):

BBL Bedrijfsgroep (bekostigd)

- Weener XL;
- Belvertshoeve;
- Wupperman Staal Nederland;
- Ministerie van Defensie;
- Nationale Politie;
- Saint Gobain Isover;
- Ingenieursbureau Zondag;
- Abemec.

Regulier (bekostigd)

- Vacansoleil;
- Roompot Vakanties.

Contractactiviteit (commercieel)

- TWB, thuiszorg met aandacht;
- Gemeente Rucphen;
- Gemeente Etten-Leur;
- Gemeente Zundert;
- WVS Roosendaal;
- VOS Capelle;
- TRI;
- Kober groep;
- Dikkerboom Betonboringen;
- Wupperman Staal Nederland;
- Tante Louise.

Thema: Afwijken urennorm

Ten aanzien van afwijken urennorm is in 2017 gehandeld en gewerkt conform het in 2014 vastgestelde document Onderwijstijd MBO. In het najaar van 2017 is dit proces geëvalueerd. Uit de evaluatie kwam naar voren dat er conform de eisen wordt gehandeld, het loopt evenals het tussentijds evalueren van het effect van afwijken goed. Omdat er vanuit andere trajecten ook een vergelijkbare handelswijze is vereist, vooral bij bedrijfsopleidingen, komt er een ROC-brede nieuwe commissie in 2018 genaamd “onderwijs en rechtmatigheid”. Deze commissie zal in 2018 dan ook de aanvragen afwijken urennorm behandelen.

Opleidingen die aangevraagd zijn bij de “commissie afwijken urennorm” afwijken van de urennorm in 2017:

Vitalis College

Niveau 2 beveiliging BBL: de afwijking urennorm wordt op dit moment niet meer geëffectueerd omdat deze opleiding on hold staat i.v.m. reparatie maatwerk. Na deze reparatie zal duidelijk worden of er nog behoefte is aan de uitzondering urennorm.

Niveau 4 Verpleegkunde: hier is de afwijking urennorm nog steeds van toepassing i.v.m. de toepassing van de wet BIG in combinatie met de WEB.

Kellebeek College:

Niveau 4 Verpleegkunde: hier is de afwijking urennorm nog steeds van toepassing i.v.m. de toepassing van de wet BIG in combinatie met de WEB.

Entree: ROC brede opleiding

Cingel College:

Niveau 2 Horeca

Niveau 2 Brood & Banket

Niveau 2 Toerisme

Zoomvliet College:

Niveau 2 Detailhandel
Niveau 3 Detailhandel
Niveau 4 Detailhandel/FM
Niveau 2 Administratief medewerker
Niveau 3 en 4 Johan Cruijff College

Prinsentuin College:

Niveau 2 Bloem en design
Niveau 2 Dierverzorging/paraveterinair
Niveau 2 Plantenteelt Breda
Niveau 2 Tuin park en landschap

Markiezaat College en Florijn College wijken niet af.

Thema: keuzedelen

Om zittende en toekomstige studenten te informeren staat het opleidingsaanbod van de keuzedelen van alle colleges per cohort op de website van ROC West-Brabant gepubliceerd. Meer gedetailleerde informatie krijgt de student in zijn opleiding alvorens een definitieve keuze te maken. De Studieloopbaanbegeleider speelt een grote rol in de begeleiding bij het maken van een definitieve keuze. Nadat de student zijn definitieve keuze voor een keuzedeel/keuzedelen heeft gemaakt, schrijft deze zich in.

In de Onderwijs- en Examenovereenkomst (OER) van de opleiding staat standaard een tekst om studenten over keuzedelen te informeren.

Op het bestuurscentrum zijn de diensten Informatiemanagement en Onderwijs & Kwaliteit actief om het logistieke proces met betrekking tot de inschrijving van de keuzedelen door de student te standaardiseren. In het najaar van 2017 zijn de wensen opgehaald bij Deelnemersadministratie en de colleges om het proces zo optimaal mogelijk in te richten. De diensten zijn een onderzoek gestart welke mogelijkheden Education Online biedt om het logistiek proces te digitaliseren en te vereenvoudigen. Het streven is om bij aanvang van studiejaar 2018-2019 dit proces in werking te stellen.

Sinds de invoering van de keuzedelen per augustus 2016 groeit het aantal keuzedelen dat opleidingen van ROC West-Brabant aanbieden. Inmiddels biedt ROC West-Brabant 156 keuzedelen aan binnen de BOL-opleidingen en 97 keuzedelen binnen de BBL-opleidingen (Bron deelnemersadministratie, stand van zaken, mei 2017).

In 2017 is de examinering van keuzedelen nog beperkt gebleven tot examinering van de eenjarige opleidingen en een aantal meerjarige opleidingen die in het eerste jaar een keuzedeel aan hebben geboden. In 2017 bleek er landelijk nog maar een klein aanbod van in te kopen examens te zijn, op de colleges zijn er relatief gezien meer examens zelf geconstrueerd. De examinering legt in toenemende mate druk op de werkzaamheden van de examencommissies en de examenbureaus.

Bijlage 4 – OVO Breda

Inleiding

Onder de Stichting ROC WB ressorteren 4 OVO-scholen (Gemeente Breda): De Ronde, Prinsentuin van Cooth, Stedelijk Gymnasium en Graaf Engelbrecht. Onderstaand treft uitgesplitst de gegevens van deze vier scholen gelijk als in het jaarverslag/jaarrekening.

Onderwijsprestaties

Slagingspercentages vo/vmbo per leerweg										
	VMBO b		VMBO K		VMBO (gt)		HAVO		VWO	
	15-16	16-17	15-16	16-17	15-16	16-17	15-16	16-17	15-16	16-17
<i>Landelijk gemiddelde</i>	95%	98%	95%	96%	96%	93%	86%	86%	91%	91%
Prinsentuin van Cooth	100%	98%	100%	96%	86%	91%				
De Ronde	100%	100%	100%	100%	100%	100%				
Stedelijk Gymnasium									98%	93%
Graaf Engelbrecht					89%	94%	86%	88%	70%	82%

Leerlingaantallen (M/V)				2017		2016	
Scholen	M	V	Totaal	%M	%V	%M	%V
Prinsentuin van Cooth	303	422	725	42%	58%	41%	59%
De Ronde	284	100	384	74%	26%	75%	25%
Stedelijk Gymnasium	528	478	1006	52%	48%	53%	47%
Graaf Engelbrecht	493	302	795	62%	38%	61%	39%
Totaal	3690	3304	6994	47%	53%	53%	47%

De Ronde

Ontwikkelingen in 2017

De Ronde heeft het beroepsgericht programma voor de vernieuwde bovenbouw van het vmbo aangepast. Het oude programma met de titel Sport, Dienstverlening en Veiligheid is opgehouden te bestaan. Gezien de brede uitstroomkeuzes van leerlingen heeft De Ronde daarom gekozen voor het nieuwe programma Dienstverlening en Producten.

Voor dit programma bestond nog geen materiaal en ook geen opleidingsmogelijkheden voor docenten. Het jaar 2017 heeft daarom in het teken gestaan van het onderzoeken hoe lesmaterialen gebruikt konden worden en welke opleiding mogelijk is om docenten de juiste basis aan te laten bieden. In beide onderwerpen zijn we geslaagd. Ook de voorbereidingen op het examenjaar zijn in 2017 geslaagd. De Ronde is een samenwerking gestart met het mbo van ROC WB. De keuzevakken in het examenprogramma van het vmbo worden verzorgd door personeel van en in gebouwen van het mbo.

Ontwikkeling op leerlingaantallen

De Rotonde kent een stabiele instroomcapaciteit. De school heeft jaarlijks ongeveer gelijke aantallen inschrijvingen. Per leerjaar schommelt het aantal tussen de 75 en 80 leerlingen. De school streeft er nadrukkelijk niet naar om verder te groeien. De doelstelling van De Rotonde is onderwijs bieden aan leerlingen met een gerichte ondersteuningsvraag op didactisch en sociaal-emotioneel gebied. Het betreft leerlingen die onvoldoende succes zullen hebben in het regulier vmbo-onderwijs en waarbij de ondersteuningsstructuur van het Voortgezet Speciaal Onderwijs als te zwaar wordt bevonden.

Resultaten

De Rotonde is erg succesvol in het behalen van resultaten. In de afgelopen 11 jaar heeft De Rotonde 10 keer 100% geslaagd behaald. Sinds de wijzigingen in het toezichtskader van de inspectie is de onderbouwsnelheid op De Rotonde onderwerp van gesprek: Door het extra leerjaar op De Rotonde doen de leerlingen 5 jaar over het vmbo i.p.v. de standaard 4 jaar.

Inspectiearrangement

De Rotonde kent sinds 2012 een basisarrangement bij de inspectie.

Visie op de kernwaarden

Als openbare school staan we open voor alle leerlingen die zich aanmelden op De Rotonde. Omdat we specifiek vmbo zijn, is er bij toelating wel een toets of de leerling tot de doelgroep van De Rotonde behoort. Deze toets toont aan dat de leerling op sociaal-emotioneel en didactisch gebied een ondersteuningsvraag heeft. De Rotonde staat ook open voor personeel waarin alle diversiteit voorkomt. Zij wil zo een afspiegeling van de maatschappij zijn. Respect en normen en waarden maken deel uit van de regels die de school hanteert en samen met de leerlingen formuleert. Ons motto is "Samen een eigen wijze weg vinden". Dat is zichtbaar in al het werk dat we samen met de leerlingen en ouders verrichten. De school kent een ouderraad, een leerlingenraad en een ondernemingsraad. Elk gremium wordt betrokken bij de besluitvorming rondom de onderwerpen van de Wet Medezeggenschap VO. Godsdienstonderwijs staat niet op het rooster van de leerjaren. Levensovertuigingen, levensbeschouwelijke vorming en gidsdiensten komen wel uitgebreid aan de orde in de lessen Mens & Maatschappij, maatschappijleer en burgerschap.

Prinsentuin van Cooth

Ontwikkeling

We zien dat het aantal leerlingen landelijk terug loopt. Prinsentuin van Cooth kent deze terugloop ook. Zeker de afgelopen twee jaar is het leerlingen aantal fors gedaald. Dit had mede te maken met het feit dat kort na het samengaan van de twee scholen, Prinsentuin (vmbo) en van Cooth, veel energie gestoken heeft in de groei. Deze top zit nu in het laatste leerjaar.

Als gevolg van deze forse groei hebben we de afgelopen jaren te maken gehad met ernstig ruimtegebrek en werd ingezet op krimp.

Niet te voorzien was de trend van de opwaartse druk. Hierdoor bleef de instroom achter op de prognose. Dit in combinatie met de beperkte inzet op werving, PR en voorlichting geeft een sterk dalend leerling aantal te zien.

- **Wat gaat er goed?**
We hebben de profilering van Prinsentuin sterker weg kunnen zetten . Hiermee is de positie en marktwaarde versterkt en zijn we op zoek naar een evenwichtige en constante instroom.
- **Wat zijn de risico's?**
De opwaartse druk en de forse zij-instroom. Deze laatste levert extra werk op. De groep zij-instromers vraagt vanuit de negatieve ervaringen van het afstromen en aansluitingsproblematiek veel aandacht. We zien dat de zij-instromers minder goed presteren dan de leerlingen die in klas 1 gestart zijn op Prinsentuin van Cooth. Ook missen zij onze aanpak van het loopbaanleren. Dit aanbod in klas 1 en 2 binnen het vak TOP helpt hen bij het maken van de juiste keuzes
- **Wat wordt er aan gedaan?**
 - PR en voorlichting intensiveren;
 - vergroten van ouderbetrokkenheid;
 - opbouwen van bedrijven netwerk;
 - relaties met het PO versterken;
 - onderzoek naar de VM2 trajecten.

Slagingspercentages

Wij zien dat het slagingspercentage de afgelopen jaren vrij stabiel is.

Zeker de basis- en kader beroepsgerichte leerweg laat een constant beeld zien.

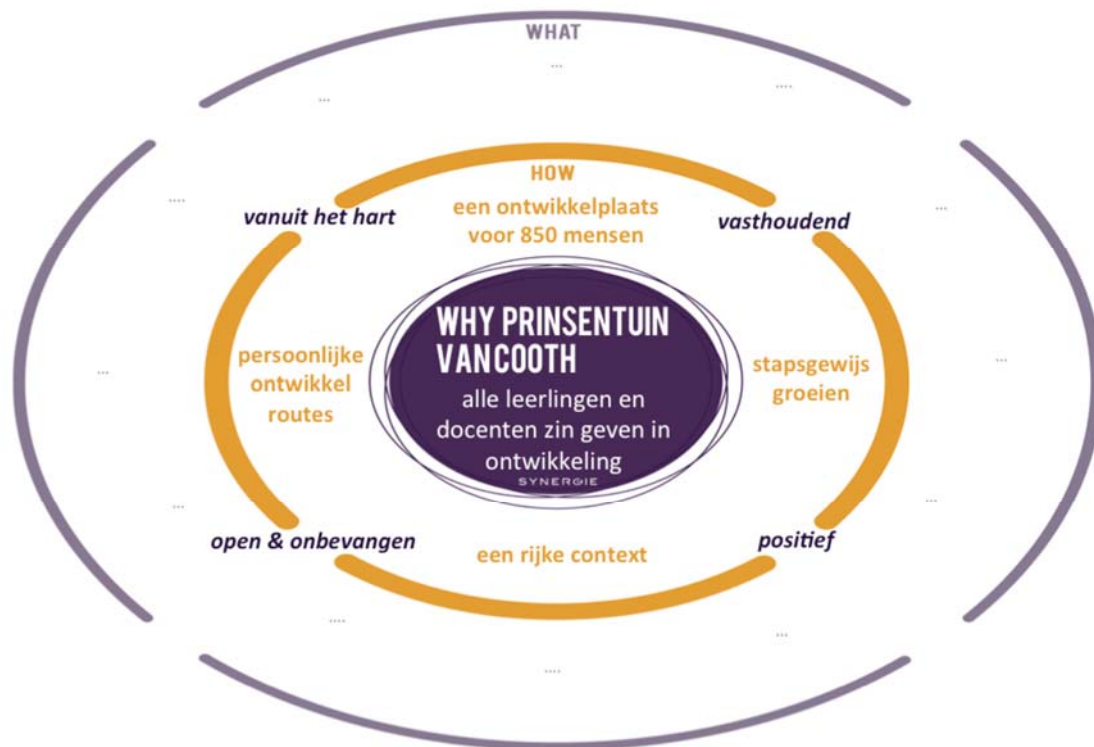
De gemengde leerweg daarentegen blijft in zijn opbrengsten iets achter. Nog wel binnen de norm maar kwetsbaar.

Inspectie-arrangementen

Prinsentuin van Cooth heeft een basis arrangement. Hiermee scoort het op alle gebieden boven de normen met een oordeel voldoende. De examenresultaten van de gemengde leerweg hebben onze speciale aandacht.

Visie op de 6 kernwaarden van het “openbaar onderwijs”

De zoektocht naar het hart van Prinsentuin van Cooth, de bijbehorende cultuur, het juiste organisatiemodel, facilitering, profilering, positionering binnen onderwijs Breda, innovatie, en onze missie en visie bepaalden afgelopen jaren onze agenda. Prinsentuin van Cooth ontwikkelt zich tot een sterk merk .

Omschreven ambities; waar willen we naar toe als school?

In 2015 hebben we de koers uitgezet voor de komende jaren. Het is de vraag of de toen geformuleerde doelen en richting in een sterk veranderende wereld nog wel de kaders zijn die de beste voorbereiding van onze leerlingen zijn om hen de zin te geven zich voortdurend te ontwikkelen en het geloof dat zij kunnen groeien. Prinsentuin van Cooth is van mening dat met het formuleren van de missie en visie de juiste koers is ingezet en dat de vraagstukken die in 2015 op tafel kwamen goed doordacht zijn en hun tijd vooruit waren en nog aansluiten bij de huidige doelstellingen deze wereld te creëren.

Centrale thema's zijn:

- a. Identiteit;
- b. Teamontwikkeling;
- c. Samenwerking;
- d. Zin in ontwikkelen en Innovatie;
- e. Onderwijsconcept;
- f. Doorlopende leerlijn.

Na recentelijke analyse teruggebracht tot prioriteiten die in de jaaragenda vormen.

Voor het meerjarenplan 2018-2022 zijn reeds de eerste stappen gezet. Met het team gaan we wederom aan de slag om onze ambities en doelen te formuleren voor de komende 4 jaar.

Stedelijk Gymnasium

Kernwaarden openbaar onderwijs

Het Stedelijk Gymnasium Breda is een school voor Openbaar Voortgezet Onderwijs. Dat betekent dat alle leerlingen welkom zijn, ongeacht de levensovertuiging, geaardheid of afkomst, mits ze het niveau van het Gymnasium aankunnen. De school betreft actief leerlingen, ouders en andere betrokkenen bij de school. Zo hebben ze meegewerkt aan het tot stand komen van het nieuwe schoolplan. Leerlingen hebben zich in 2017 ingezet voor de samenleving door tijdens de maatschappelijke dag activiteiten te verrichten voor een groot scala aan instellingen en organisaties in Breda.

De school blijkt aantrekkelijk voor zowel leerlingen als medewerkers. In verband met de grootte van het gebouw, kunnen niet alle leerlingen aangenomen worden die zich aanmelden. In Breda wordt daarom door alle scholen voor voortgezet onderwijs het systeem van de loting gehanteerd. De school kent een laag verloop van medewerkers en ontvangt regelmatig open sollicitaties.

2017 was het jaar waarin ons Gymnasium haar 130-jarig bestaan vierde. Helaas werden we door een bedreiging genoodzaakt om de geplande reünie voor onbepaalde tijd uit te stellen.

Resultaten

In 2017 kreeg het Stedelijk Gymnasium in het landelijk onderzoek van Elseviers Weekblad het predicaat "Beste VWO school van Noord-Brabant". Het slagingspercentage VWO 2016/2017 was 93%.

Ontwikkelingen

De Raad van Bestuur van het ROC West-Brabant heeft in oktober een nieuwe koers voor de organisatie aangekondigd. De colleges onder het ROC gaan zich concentreren op beroepsonderwijs en versteviging van de beroepskolom. Daarom wordt voor ons Gymnasium én voor Graaf Engelbrecht naar een andere bestuurlijke inrichting gezocht. Het ROC heeft in overleg met de rectoren van Stedelijk Gymnasium en Graaf Engelbrecht gekozen voor een zorgvuldig proces en gedegen onderzoek naar de toekomstmogelijkheden. Dat proces van ontkoppeling kan daardoor enkele jaren duren en zal in de komende periode veel tijd en energie gaan vragen.

Graaf Engelbrecht

Ontwikkelingen

In augustus 2017 is de school gestart met een nieuwe organisatiestructuur om de kwaliteit van onderwijs en leerlingbegeleiding verder te versterken. De bestaande profielen High School Sport en High School Media zijn uitgebreid met de nieuwe stroom High School Pionier om onderzoekvaardigheden te versterken.

De prognose van het RPO geeft een lagere instroom (719) van het aantal leerlingen aan voor het huidige schooljaar (798). De aantallen die volgens het RPO verwacht worden, lopen verder terug tot 627 in 2026-2027.

Dat levert een kwetsbaar toekomstbeeld op. De instroom van leerlingen in leerjaar 1 voor schooljaar 2017-2018 is ongeveer 140. Met een dergelijke instroom tot aan 2026-2027 loopt het aantal leerlingen terug naar 722. Dat zijn, met de drie verschillende opleidingen die Graaf

Engelbrecht aanbiedt, te weinig leerlingen voor een solide bedrijfsvoering. De school is inmiddels gestart met onderzoek naar de mogelijkheden om het marktaandeel te vergroten.

Resultaten

Het slagingspercentage in 2017 laat voor de drie opleidingen een stijgende lijn zien:

- mavo: 94%,
- havo: 88%,
- atheneum: 82%.

Streven is voor alle afdelingen in 2018 een percentage boven de 90% te behalen.

Op basis van het inspectiebezoek van november 2016 en de onderwijsopbrengsten hebben alle afdelingen een basisarrangement gekregen ondanks de verwachting dat het driejaarlijkse gemiddelde voor het bovenbouwsucces op het atheneum in 2017 onvoldoende zal zijn. De stijgende lijn zal naar verwachting niet voldoende zijn om het driejaarlijkse gemiddelde in 2018 boven de norm te tillen.

Voor Graaf Engelbrecht komt het openbare karakter met name in de vierde en vijfde kernwaarde tot uitdrukking. Graaf Engelbrecht is een ontmoetingsschool bij uitstek, met ruimte en waardering voor verschillen. De culturele diversiteit van de leerlingenpopulatie biedt ruimte om met elkaar in contact te komen en waardering te ontwikkelen voor verschillen. Met de keuze voor heterogene cultuurreizen en sportieve reizen (mavo, havo- en atheneumleerlingen gaan samen op reis) probeert de school die ruimte te vergroten. De school streeft er ook naar van en voor de samenleving te zijn. Graaf Engelbrecht doet dit door de maatschappelijke stage op te nemen in het curriculum van de leerlingen uit het derde leerjaar. Jaarlijks zorgen leerlingen voor een financiële bijdrage aan Join4Energy, een stichting die zich inzet voor de bestrijding van een stofwisselingsziekte. Een enthousiast team van leerlingen en docenten beklimt in dit verband de Mont Ventoux. Onze leerlingen uit de bovenbouw ondersteunen sportdagen op basisscholen in de wijk. Tijdens voorlichtings- en kennismakingsbijeenkomsten wordt expliciet aandacht besteed aan het openbare karakter. Daarnaast is het al jaren een goed gebruik om het schoolgebouw in het weekend en tijdens avonduren ter beschikking stellen van verschillende organisaties uit de wijk.

Jaarrekening OVO Breda

OVO scholen

Staat van baten en lasten

	2017	Begroting 2017	2016
Baten			
Rijksbijdragen	25.054	24.780	24.244
Overige overheidsbijdragen	599	604	543
Cursus-, les en examengelden	143	150	138
Baten werk i.o.v. derden	0	7	7
Overige baten	1.175	1.215	1.100
Totaal baten	26.971	26.756	26.032
Lasten			
Personele lasten	21.930	21.320	21.539
Afschrijvingen	1.181	1.230	1.105
Huisvestingslasten	1.332	1.168	1.131
Overige instellingslasten	3.063	3.198	3.063
Totaal lasten	27.506	26.916	26.838
Saldo baten en lasten	-535	-160	-806
Financiële baten en lasten	-4	35	72
Resultaat	-539	-125	-734

Het resultaat is als volgt verdeeld over de OVO scholen

	2017	Begroting 2017	2016
Stedelijk gymnasium	122	-19	-19
Graaf Engelbrecht	31	-136	-275
Prinsentuin van Cooth	-313	-8	-231
De Rotonde	-379	38	-209
	-539	-125	-734

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de 2 AVO scholen (Stedelijk Gymnasium en Graaf Engelbrecht) bedraagt:

	2017	2016
Stedelijk Gymnasium	14%	13%
Graaf Engelbrecht	19%	20%

Het eigen vermogen van Prinsentuin van Cooth en de Rotonde is onderdeel van het totale eigen vermogen van de VMBO entiteit binnen Stichting ROC West-Brabant.

JAARREKENING

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(na verwerking resultaatbestemming en x € 1.000)

	Ref.	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Activa			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	4	21	38
Materiële vaste activa	5	169.132	168.241
Financiële vaste activa	6	<u>0</u>	<u>57</u>
Totaal vaste activa		169.153	168.336
Vlottende activa			
Vorraden	7	105	197
Vorderingen	8	8.216	7.786
Liquide middelen	9	<u>42.398</u>	<u>48.772</u>
Totaal vlottende activa		50.719	56.755
Totaal activa		<u>219.872</u>	<u>225.091</u>
Passiva			
Groepsvermogen	10	125.078	124.555
Voorzieningen	11	13.125	14.950
Langlopende schulden	12	39.682	45.680
Kortlopende schulden	13	41.987	39.906
Totaal passiva		<u>219.872</u>	<u>225.091</u>

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

(x € 1.000)

	Ref.	<u>2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>2016</u>
Baten				
Rijksbijdragen	15	197.252	189.594	199.353
Overige overheidsbijdragen	16	3.603	2.855	3.548
Cursus-, les en examengelden	17	587	508	351
Baten werk i.o.v. derden	18	8.725	9.291	9.497
Overige baten	19	<u>7.669</u>	<u>8.038</u>	<u>7.807</u>
Totaal baten		217.836	210.286	220.556
Lasten				
Personeelslasten	20	165.024	163.121	166.411
Afschrijvingen	22	16.828	13.165	12.947
Huisvestingslasten	23	13.463	14.290	13.677
Overige lasten	24	<u>20.871</u>	<u>22.463</u>	<u>23.047</u>
Totaal lasten		216.186	213.039	216.082
Saldo baten en lasten		<u>1.650</u>	<u>-2.753</u>	<u>4.474</u>
Financiële baten en lasten	26	-1.075	-2.237	-2.302
Resultaat		<u>575</u>	<u>-4.990</u>	<u>2.172</u>
Belastingen	27	-52	-115	-287
Resultaat na belastingen		<u><u>523</u></u>	<u><u>-5.105</u></u>	<u><u>1.885</u></u>

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017

(x € 1.000)

	Ref.	2017	2016
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Saldo baten en lasten		1.650	4.474
<i>Aanpassingen voor:</i>			
Afschrijvingen (excl. boekresultaat)		16.834	13.016
Mutaties voorzieningen		-1.825	3.490
		15.009	16.506
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>			
Vorraden		92	129
Vorderingen		-454	1.617
Schulden		2.129	-2.265
		1.767	-519
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		18.426	20.461
Ontvangen interest		53	130
Vennootschapsbelasting		-52	-287
Betaalde interest		-1.152	-2.413
		-1.151	-2.570
Kasstroom uit operationele activiteiten		17.275	17.891
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investeringen in materiële vaste activa	5	-17.779	-8.881
Mutaties leningen u/g	6	57	15
Desinvesteringen in materiële vaste activa	5	71	244
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-17.651	-8.622
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Aflossing langlopende schulden	12	-5.998	-3.701
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-5.998	-3.701
Mutatie liquide middelen		-6.374	5.568
<u>Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:</u>			
		2017	2016
Stand per 1 januari		48.772	43.204
Mutatie boekjaar		-6.374	5.568
Stand per 31 december		42.398	48.772

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1 Algemeen

Activiteiten

De activiteiten van de Stichting ROC West-Brabant, statutair gevestigd te Breda maar feitelijk gevestigd op Trivium 74 te Etten-Leur en ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 14105340, en haar groepsmaatschappijen bestaan nagenoeg uitsluitend uit dienstverlening op het gebied van onderwijs.

Schattingen en schattingswijzigingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van Stichting ROC West-Brabant zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Stichting ROC West-Brabant zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende rechtspersonen waarop, op grond van de feitelijke situatie, een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd.

De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling vastgesteld.

De in de consolidatie begrepen groepsmaatschappijen zijn:

<u>Groepsmaatschappij</u>	<u>Activiteiten (zie eveneens referentie 34)</u>
ROC Corbeille B.V. (100%)	Verzorgen van huisvesting voor onderwijsdoeleinden
ROC Personeel B.V. (100%)	Werven en ter beschikking stellen van personeel
IT Workz B.V. (100%)	Beheer ICT-infrastructuur en computerfaciliteiten
Brijlant B.V. (100% dochter van IT Workz B.V.)	Creëren van samenwerkingsverbanden en projecten
ATG B.V. (100%)	Aanbieden hoogwaardige luchtvaarttechnische opleidingen
AM&TS B.V. (100% dochter van ATG B.V.)	Verzorgen van opleiding en examens luchtvaarttechniek

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen worden volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties.

Stichting ROC West-Brabant kan daarnaast de financiële en operationele activiteiten van de Stichting tot Steun aan het Baronie College beheersen en zij heeft de overheersende zeggenschap over de activiteiten van Stichting Talentenfonds ROC West-Brabant. Deze rechtspersonen zijn echter afzonderlijk en gezamenlijk van te verwaarlozen financiële betekenis. Derhalve is ook in 2017 afgezien van consolidatie van deze rechtspersonen (art. 2:407 lid 1 sub a BW).

De resultaten van nieuw verworven groepsonderdelen en andere in de consolidatie meegenomen rechtspersonen worden geconsolideerd vanaf de overnamedatum. Op die datum worden de activa, voorzieningen en schulden gewaardeerd tegen de reële waarden. Betaalde goodwill wordt geactiveerd en afgeschreven over de economische levensduur. De resultaten van afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie verwerkt tot het tijdstip waarop de groepsband wordt verbroken.

Aangezien de staat van baten en lasten over 2017 van Stichting ROC West-Brabant in de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt, is in de enkelvoudige jaarrekening volstaan met weergave van een beknopte staat van baten en lasten in overeenstemming met art. 2: 402 BW.

Verbonden partijen

Alle groepsonderdelen, zoals hiervoor opgenomen in de paragraaf 'grondslagen voor de consolidatie, zijn aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de (geconsolideerde) jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is Richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften opgenomen.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen van de disconteringsvoet voor de voorzieningen (verder toegelicht in de desbetreffende paragrafen).

Rapporteringsvaluta

De bedragen in de tabellen worden gepresenteerd in duizenden euro's. Als gevolg van afrondingen zijn in sommige gevallen geringe verschillen ontstaan. Deze verschillen tasten het getrouwe beeld van de jaarrekening niet aan en zijn geen belemmering voor het verkrijgen van het vereiste inzicht.

Continuïteit van de activiteiten

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Operational lease

Bij de Stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de Stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten

Algemeen

Stichting ROC West-Brabant maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de Stichting blootstellen aan renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

Stichting ROC West-Brabant handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken.

Stichting ROC West-Brabant past kostprijshedge-accounting toe voor de renteswap die ervoor heeft gezorgd dat de variabel rentende schuld aan de ING is omgezet in een vast rentende lening. Het effectieve deel, wordt tegen kostprijs gewaardeerd. Op iedere balansdatum wordt bepaald of er een indicatie is voor ineffectiviteit door de kritische kenmerken van het hedge-instrument te vergelijken met de kritische kenmerken van de afgedekte positie. In het geval dat de kritische kenmerken van het hedge-instrument en de kritische kenmerken van de afgedekte positie niet aan elkaar gelijk zijn wordt een kwantitatieve ineffectiviteitsmeting uitgevoerd. Ineffectiviteit wordt in de staat van baten en lasten verwerkt indien en voor zover uit de kwantitatieve ineffectiviteitsmeting (cumulatief) een verlies blijkt. In 2017 is er geen sprake van een ineffectief deel.

Renterisico en kasstroomrisico

Bij de overige leningen met een vast rentepercentage over de gehele looptijd is het renterisico beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen.

Bij de variabel rentende leningen heeft het kasstroomrisico betrekking op eventuele veranderingen in het rentepercentage van deze leningen.

Bij de Rabobank leningen met een stand ultimo boekjaar van € 1,3 respectievelijk € 7,0 miljoen is sprake van een variabel rentepercentage.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten. De economische levensduur en de afschrijvingsmethoden worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Goodwill wordt geactiveerd en lineair afgeschreven gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur.

Het volgende afschrijvingspercentage is gehanteerd:

Goodwill	20% van de aanschafwaarde
----------	---------------------------

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De aangewende investeringssubsidies worden zichtbaar in mindering gebracht op de boekwaarde van de materiële vaste activa.

Kosten voor periodiek groot onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen.

Het systeem van afschrijvingen is als volgt:

Gebouwen	3,33% van de aanschafwaarde
Verbouwingen	5-10% van de aanschafwaarde
Terreinvoorzieningen	10% van de aanschafwaarde
Terreinen	0% van de aanschafwaarde
Hard- en software	25-33,3% van de aanschafwaarde
Meubilair	6,67% van de aanschafwaarde
Overig inventaris	5-10% van de aanschafwaarde
Vervoermiddelen	15-25% van de aanschafwaarde

Bij gebouwen wordt rekening gehouden met een restwaarde van 10%.

Bij vervoermiddelen wordt rekening gehouden met een restwaarde van 10-25%.

De activering grens voor overige activa bedraagt € 5.000.

Bijzondere waardevermindering

Op iedere balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij een disconteringsvoet wordt gehanteerd van 5% (2016 eveneens 5%). De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Financiële vaste activa

De leningen u/g worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de gemortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte

voorzieningen.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze netto-opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten en wordt bepaald door individuele beoordelingen van de voorraden.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Deze voorzieningen worden bepaald op basis van beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en staan, tenzij anders vermeld, ter vrije beschikking.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten. De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. De contante waardebepaling heeft plaatsgevonden op basis van een discontering tegen 2% (dit was 4%). Voor de effecten van deze schattingswijziging wordt verwezen naar de toelichting op de voorzieningen. De periodieke toename die samenhangt met de contante waardebepaling is onderdeel van de dotatie aan de voorziening.

Pensioenen

ROC West-Brabant heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiend loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij ROC West-Brabant.

De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstak-pensioenfonds ABP. ROC west-Brabant betaalt hiervoor premies waarvan circa 70 procent door de werkgever wordt betaald en circa 30 procent door de werknemer.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. De dekkingsgraad ultimo 2017 ligt ruim boven de kritische grens waarbij pensioenen verlaagd zouden moeten worden. Op 28 februari 2018 is de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds 102,7% (bron: website www.abp.nl, d.d. 4-4-2018). Omdat de financiële situatie op 31 december 2016 nog steeds onvoldoende was moest ABP begin 2017 een nieuw herstelplan indienen bij de toezichthouder gebaseerd op de financiële positie van ABP eind 2016. Dit herstelplan is goedgekeurd door de toezichthouder.

ROC West-Brabant heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. ROC West-Brabant heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

Sinds augustus 2014 heeft de werknemer die valt onder de cao-VO, in het kader van het levensfase bewust

personeelsbeleid, jaarlijks de beschikking over een basisbudget van 50 uur om die naar eigen inzicht in te zetten voor keuzes die passen binnen de levensfase en de persoonlijke situatie. Naast het basisbudget krijgen werknemers van 57 jaar en ouder het recht op een aanvullend budget van maximaal 120 uur per jaar. Dit is niet gekoppeld aan dienstjaren.

De werknemer die valt onder de cao-BVE heeft, in het kader van het levensfase bewust personeelsbeleid, recht op seniorenverlof als hij 57 jaar of ouder is en direct voorafgaand aan de ingangsdatum van het verlof gedurende ten minste 5 jaren aaneengesloten in dienst is bij een werkgever die valt onder de werkingssfeer van deze cao. Hier is dus sprake van opbouw van recht.

De voorziening duurzame inzetbaarheid is gevormd voor de uren die door de werknemers die vallen onder de cao-VO zijn gespaard, het aanvullend budget waarvan door de werknemers die vallen onder de cao-VO gebruik wordt gemaakt en het recht op seniorenverlof waarvan de werknemers die vallen onder de cao-BVE gebruik maken dan wel, door de opbouw van rechten, gebruik kunnen gaan maken.

Voorziening wachtgelden

De voorziening wachtgelden is gevormd voor toekomstige wachtgelduitkeringen aan ex-werknemers die ultimo boekjaar aanspraak maken op een wachtgelduitkering, voor zover deze ten laste komen van ROC West-Brabant.

Voorziening sociaal beleid

De voorziening sociaal beleid heeft betrekking op kosten in verband met de reorganisatie van activiteiten en wordt gevormd indien voor de groep een feitelijke of juridische verplichting is ontstaan. De hoogte van de voorziening wordt jaarlijks vastgesteld aan de hand van verwachte (ontslag) uitkeringen en reorganisatiekosten. Met mogelijke RVU gevolgen is rekening gehouden.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen voor de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening arbeidsongeschiktheid (langdurig zieken)

Voor de op balansdatum bestaande verplichtingen tot doorbetaling van de lonen en salarissen (inclusief werkgeverslasten) van het per balansdatum naar verwachting voor langere tijd arbeidsongeschikte personeel, is een voorziening gevormd ter grootte van het naar verwachting in de toekomst verschuldigde bedrag.

Aan arbeidsongeschikt personeel betaalde bedragen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. De langlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Het aflossingsbedrag voor het komende jaar is verantwoord onder de kortlopende schulden.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar.

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Bij de bepaling van het exploitatieresultaat geldt het volgende beginsel: lasten en baten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Rijksbijdragen

De ontvangen normatieve rijksbijdrage wordt in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

De niet-geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden eveneens volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten in het (school)jaar waarop de toekenningen betrekking hebben, tenzij het niet-geoormerkte OCW-subsidies met een grote omvang betreft waarvoor een (herzien) bestedingsplan beschikbaar is. In dat geval wordt de subsidie als bate in de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de activiteiten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen of opbrengsten zijn gederfd, of waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Baten werk in opdracht van derden

Verlenen van diensten

De verantwoording van opbrengsten uit het verlenen van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Deelnemersbijdragen

De deelnemersbijdragen, die bij aanvang van het cursusjaar in rekening worden gebracht, worden tijdsevenredig als baten in het betreffende boekjaar verantwoord.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

Stichting ROC West-Brabant heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Afschrijvingen

Immateriële vaste activa en materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikname lineair afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen evenals afboekingen in verband met een duurzame waardevermindering.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting rechtstreeks in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel op verslagdatum is besloten en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Voor latente belastingen wordt een voorziening getroffen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarden van die posten.

Er wordt uitsluitend een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend. Latente belastingvorderingen worden op iedere verslagdatum beoordeeld en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Segmentatie

De segmentatie van de staat van baten en lasten is gebaseerd op de diverse onderwijstypen binnen Stichting ROC West-Brabant. Er worden 3 onderwijstypen onderscheiden. Het AOC, het VO en de BVE.

Het AOC omvat het volledige vanuit het ministerie van EZ bekostigde (groene onderwijs - MBO en VO - binnen Stichting ROC West-Brabant. Het VO omvat alle overige V(MB)O scholen binnen Stichting ROC West-Brabant. De BVE omvat alle MBO scholen binnen Stichting ROC West-Brabant met uitzondering van de MBO school voor groen onderwijs. Ook de activiteiten van de diverse BV's worden meegenomen binnen de sector BVE.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerde kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

Winstbelastingen, ontvangen interest en betaalde interest worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

De verkrijgingsprijs van verworven groepsmaatschappijen wordt opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geldmiddelen heeft plaatsgevonden. Hierbij worden geldmiddelen aanwezig in deze groepsmaatschappijen afgetrokken van de aankoopprijs.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

4 Immateriële vaste activa

<u>De mutaties in de immateriële vaste activa worden als volgt weergegeven:</u>		<u>Goodwill</u>
Stand per 1 januari 2017		
Verkrijgingsprijs		246
Cumulatieve afschrijvingen		-208
		<hr/>
Boekwaarden		38
Mutaties		
Afschrijvingen		-17
		<hr/>
Saldo		-17
Stand per 31 december 2017		
Verkrijgingsprijs		246
Cumulatieve afschrijvingen		-225
		<hr/>
Boekwaarden		<u>21</u>

5 Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa worden als volgt weergegeven:

	Gebouwen en terreinen	In uitvoering	Inventaris en apparatuur	Overig	Investe- ringssub- sidies	Totaal
Stand per 1 januari 2017						
Verkrijgingsprijs	264.002	2.309	54.574	1.375	-7.008	315.252
Cumulatieve afschrijvingen	-116.518	0	-34.051	-743	4.301	-147.011
						<hr/>
Boekwaarden	147.484	2.309	20.523	632	-2.707	168.241
Mutaties						
Investeringen	2.171	11.137	4.473	106	-108	17.779
Desinvesteringen	-3.607	0	-8.827	-227	154	-12.507
Afschrijvingen	-7.304	0	-5.195	-139	228	-12.410
Afschrijving op desinvesteringen	3.607	0	8.827	156	-154	12.436
Bijzondere waardevermindering	-4.407	0	0	0	0	-4.407
						<hr/>
Saldo	-9.540	11.137	-722	-104	120	891
Stand per 31 december 2017						
Verkrijgingsprijs	262.514	13.446	50.287	1.254	-6.962	320.539
Cumulatieve afschrijvingen	-124.570	0	-30.486	-726	4.375	-151.407
						<hr/>
Boekwaarden	<u>137.944</u>	<u>13.446</u>	<u>19.801</u>	<u>528</u>	<u>-2.587</u>	<u>169.132</u>

De investeringen in gebouwen en terreinen betreffen de volgende nieuwbouwprojecten en verbouwingen:

Biesdonkweg 33, Breda	11.137
<i>Nieuwbouw</i>	11.137
Trivium 74, Etten-Leur	294
Nobellaan 50, Bergen op Zoom	630
Tuinzigtlaan 10, Breda	230
Overige < € 150.000	1.017
<i>Verbouwingen</i>	2.171
	<u>13.308</u>

De stand ultimo 2017 inzake gebouwen in uitvoering betreft de nieuwbouw aan de Biesdonkweg 33, te Breda. Naar verwachting wordt de nieuwbouw in 2018 opgeleverd en met ingang van het schooljaar 2018/2019 in gebruik genomen.

De investeringen in inventaris en apparatuur zijn als volgt opgebouwd:

Meubilair	675
Hard- en software	2.560
Overig inventaris	1.238
	<u>4.473</u>

Bijzondere waardevermindering

Op iedere balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Er is sprake van onderbezetting op de lokatie Steenspil in Halsteren. De realiseerbare waarde is vastgesteld op de door een derde vastgestelde marktwaarde (opbrengstwaarde) van € 4,5 miljoen. Deze marktwaarde is onderbouwd op basis van het markthuurkapitalisatiemodel en de discounted cashflow methode. De marktwaarde ligt hoger dan de berekende bedrijfswaarde. De realiseerbare waarde ligt lager dan de boekwaarde. Er heeft een bijzondere waardevermindering plaatsgevonden van € 2,5 miljoen tot de lagere realiseerbare waarde.

De realiseerbare waarde van het pand te Etten-Leur is vastgesteld op € 13,5 miljoen. Bij de berekening van de realiseerbare waarde is uitgegaan van een markthuur gebaseerd op de meest recente huurovereenkomsten, een reëel geachte bezettingsgraad en een BAR gebaseerd op een recent (in 2017) afgegeven indicatie. De realiseerbare waarde ligt lager dan de boekwaarde. Er heeft een bijzondere waardevermindering plaatsgevonden van € 1,8 miljoen tot de lagere realiseerbare waarde.

Er heeft ook een aanvullende bijzondere waardevermindering plaatsgevonden op de grond aan de Wouwsestraatweg te Bergen op Zoom tot de verlaagde realiseerbare waarde. Bij de berekening van de realiseerbare waarde is uitgegaan van de huidige grondprijs in de betreffende gemeente en de oppervlakte van het perceel. De aanvullende bijzondere waardevermindering bedraagt € 0,1 miljoen.

6 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

	<u>Leningen u/g</u>
Stand per 1 januari 2017	57
Aflossingen	-57
Stand per 31 december 2017	<u>0</u>

Leningen u/g

In 2012 is een lening verstrekt aan de English Education Group. Deze BV zet met ingang van 1 januari 2013 de activiteiten voort van Anglia. Tot 31 december 2012 een entiteit binnen ROC West-Brabant. De lening is ultimo 2017 vervroegd afgelost.

7 Voorraden

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Voorraden	<u>105</u>	<u>197</u>

8 Vorderingen

<u>Deze post is als volgt te specificeren:</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Debiteuren algemeen	3.984	4.287
Gemeenten	2.794	1.880
Personeel	6	7
Studenten/ leerlingen	2.019	1.809
Overige overheden	56	321
Overige vorderingen	44	37
Belastingen en premies sociale verzekeringen	80	74
Vooruitbetaalde kosten	1.747	1.851
Te ontvangen interest	10	34
Overlopende activa overige	1.106	934
Voorziening oninbaarheid	-3.630	-3.448
Totaal vorderingen	<u>8.216</u>	<u>7.786</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

<u>Gemeenten</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Verkoop pand Gemeente Tholen	933	1.868
Ov.gemeentelijke subsidies boekjaar	1.861	9
	<u>2.794</u>	<u>1.877</u>
Nog te ontvangen m.b.t. voorgaande jaren	0	3
	<u>2.794</u>	<u>1.880</u>

<i>De verdeling over de gemeenten is als volgt:</i>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Breda	1.812	7
Tholen	933	1.868
Bergen op Zoom	24	0
Drimmelen	0	4
Etten-Leur	6	0
Moerdijk	0	1
Rucphen	6	0
Overige gemeenten	13	0
	<u>2.794</u>	<u>1.880</u>

Overige overheden

De vordering op overige overheden betreft een vordering op het Ministerie van Defensie.

<u>Overige vorderingen</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Borgsommen	44	37
	<u>44</u>	<u>37</u>

<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Vennootschapsbelasting	79	74
Dividendbelasting	1	0
	<u>80</u>	<u>74</u>

De post vennootschapsbelasting betreft voornamelijk de actieve belastinglatentie van IT Workz B.V.

<u>Vooruitbetaalde kosten</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Huisvesting	587	427
Automatisering	571	849
Kosten leerlingen	210	285
Beheer- en administratie	194	44
Personeel	64	152
Projecten	13	67
Overige kosten	108	27
	<u>1.747</u>	<u>1.851</u>

<u>Overlopende activa</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Leerlingkosten	16	62
Samenwerking VO-BVE	269	292
Samenwerkingsverbanden	245	45
Huisvesting	162	107
Lopende projecten	160	90
Personeelskosten	70	116
Advieskosten	70	18
Automatiseringskosten	0	156
Overige	114	48
	<hr/>	<hr/>
Totaal overlopende activa	<u>1.106</u>	<u>934</u>

<u>Voorziening wegens oninbaarheid</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Stand per 1 januari	-3.448	-3.464
af: onttrekking	215	98
bij: dotatie	-397	-82
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<u>-3.630</u>	<u>-3.448</u>

Het saldo op 31 december bevat, evenals het saldo op 1 januari een aantal vorderingen op failliete partijen. Na het definitief afwikkelen van een faillissement worden de vordering en de voorziening pas afgeboekt.

9 Liquide middelen	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Kasmiddelen	65	73
Tegoeden op bankrekeningen	42.333	48.699
	<hr/>	<hr/>
Totaal liquide middelen	<u>42.398</u>	<u>48.772</u>

De gelden staan volledig ter vrije beschikking.

10 Groepsvermogen

Het groepsvermogen wordt in de toelichting bij de (enkelvoudige) balans nader onderbouwd onder referentie 38.

11 Voorzieningen

	31-12-2017	31-12-2016
<u>Personele voorzieningen</u>		
Duurzame inzetbaarheid	5.098	2.910
Wachtgelden	3.720	3.460
Sociaal beleid	1.859	5.724
Jubilea	1.543	1.319
Langdurig zieken	616	1.248
	12.836	14.661
<u>Overige voorzieningen</u>		
Sloopkosten	289	289
	289	289
Totaal voorzieningen	13.125	14.950

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	Duurzame Inzetbaar- heid	Wacht- gelden	Sociaal beleid	Jubilea	Langdurig zieken	Overige voorzie- ningen	Totaal
Stand per 1 januari 2017	2.910	3.460	5.724	1.319	1.248	289	14.950
Dotaties	2.293	1.803	28	248	0	0	4.372
Onttrekkingen	0	-1.543	-1.616	0	0	0	-3.159
Vrijval	-105	0	-2.277	-24	-632	0	-3.038
Stand per 31 december 2017	5.098	3.720	1.859	1.543	616	289	13.125
Kortlopend deel < 1 jaar	716	1.203	816	100	616	0	3.451
Langlopend deel > 1 jaar	4.382	2.517	1.043	1.443	0	289	9.674

Personele voorzieningen

Alle personele voorzieningen zijn berekend op basis van de contante waarde.

De contante waardebepaling heeft plaatsgevonden tegen een disconteringsvoet van 2% (was 4%). Door de verlaging van de disconteringsvoet is de dotatie aan de voorzieningen ca. € 0,7 miljoen hoger uitgevallen.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid is opgenomen voor de uren die gespaard zijn door werknemers die vallen onder de cao-VO en gebruik maken van de mogelijkheid om 50 klokuren te sparen danwel gebruik maken van het aanvullende verlofbudget in het kader van het levensfasebewust personeelsbeleid.

Daarnaast is de voorziening duurzame inzetbaarheid opgenomen voor het recht op seniorenverlof waarvan de werknemers die vallen onder de cao-BVE gebruik maken of, door de opbouw van rechten, gebruik kunnen gaan maken.

Voorziening wachtgelden

De voorziening is opgenomen voor de verwachte wachtgelduitkeringen van lopende wachtgeldaanspraken.

Voorziening sociaal beleid

De onttrekkingen betreffen de betalingen die in 2017 hebben plaatsgevonden aan medewerkers die in het kader van eerdere reorganisaties van bedrijfssonderdelen zijn vertrokken en het overbrengen van de RVU naheffing onder de kortlopende schulden.

De vrijval vloeit voor een aanzienlijk deel voort uit het lager vaststellen van de RVU naheffing dan waarmee rekening was gehouden. Bij de dotatie aan de voorziening, voor een mogelijke RVU naheffing, was in voorgaande jaren uitgegaan van de maximaal mogelijke positie op dat moment.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea is opgenomen voor verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband van de werknemers. De voorziening wordt op persoonsniveau berekend en er wordt per categorie van aantal dienstjaren rekening gehouden met een blijfkans.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is opgenomen voor de verwachte verplichting die op balansdatum bestaat tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Overige voorzieningen

Voorziening sloopkosten

De voorziening voor sloopkosten vloeit voort uit de besluiten ten aanzien van de nieuwbouw van het Vitalis College. De huidige locatie zal deels worden verlaten. Het deel dat wordt verlaten zal na verlaten worden gesloopt.

12 Langlopende schulden

<u>Kredietinstellingen</u>	<u>Stand per</u> 1-1-2017	<u>Exta</u> <u>aflossing</u> 2017	<u>Aflos-</u> <u>singen</u> 2018	<u>Stand per</u> 31-12- 2017	<u>looptijd</u> > 1 jaar	<u>looptijd</u> > 5 jaar	<u>Rentevoet</u> (%)
Deutsche Bank	1.491	-154	-103	1.234	411	823	6,23
ING	31.875	0	-2.500	29.375	10.000	19.375	variabel
Rabobank *	1.254	0	-74	1.180	299	881	variabel
Rabobank *	1.502	-1.502	0	0	0	0	-
Rabobank *	2.558	-748	-250	1.560	998	562	5,72
Rabobank	7.000	0	-667	6.333	2.667	3.666	variabel
Totaal langlopende schulden	45.680	-2.404	-3.594	39.682	14.375	25.307	

Aflossingsverplichtingen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar zijn opgenomen onder de kortlopende schulden.

<u>Kredietinstellingen (vervolg)</u>	<u>Effectieve</u> <u>rente (%)</u>	<u>Rentevast</u> <u>tot en met</u>	<u>Einddatum</u> <u>lening</u>	<u>Aflossing</u> <u>per</u>	<u>Huidige</u> <u>opslag (%)</u>	<u>Herzieningsmogelijkheid</u> <u>opslag</u>
Deutsche Bank	6,38	1-9-2023	31-12-2030	kwartaal	-	-
ING	-	-	1-7-2030	kwartaal	0,20	einde rentevaste periode
Rabobank *	-	-	1-10-2034	maand	0,75	altijd
Rabobank *	-	-	-	-	-	-
Rabobank *	5,87	1-4-2028	1-4-2025	maand	-	-
Rabobank	-	-	1-1-2033	jaarlijks	1,50	altijd

Deutsche Bank

Als zekerheid voor de door Deutsche Bank verstrekte kredietfaciliteiten is verstrekt:
- hypothecaire inschrijving ad € 4,5 miljoen op onroerend goed te Breda (Markendaalseweg).

ING

Als zekerheid voor de door de ING verstrekte kredietfaciliteiten is verstrekt:
- hypothecaire inschrijving ad € 81,5 miljoen op onroerend goed van Stichting ROC West-Brabant.
De kredietfaciliteit bestaat uit een geldlening. Op de lening is een renteswap afgesloten. Deze renteswap heeft een looptijd tot en met juni 2025. De renteswap zet de variabele rente op de lening (gebaseerd op 3 maands-Euribor) om

in een vaste rente van 4,75%. De marktwaarde van de renteswap bedraagt ultimo boekjaar - € 7,4 miljoen. Er zit geen margin-call op deze renteswap hetgeen betekent dat Stichting ROC West-Brabant geen bijstortverplichting heeft. Op basis van individuele documentatie is vastgesteld dat de hedge effectief is.

Rabobank

Als zekerheid voor de door de Rabobank verstrekte geldleningen en kredietfaciliteiten is verstrekt:

- hypothecaire inschrijving ad € 25 miljoen op het onroerend goed te Etten-Leur
- borgtocht ad € 3,1 miljoen door St. Waarborgfonds MBO op de leningen aangeduid met een *
- verpanding huurpenningen en afstanddoening huurrechten
- negative pledge/ pari-passu verklaring en cross-default.

De variabele rente van de lening ultimo 2017 € 1,3 miljoen groot, is opgebouwd op basis van het 1-maands Euribor met een opslag van 0,75%-punt. De variabele rente van de lening ultimo 2017 € 7,0 miljoen groot, is opgebouwd op basis van het 12-maands Euribor met een opslag van 1,5%-punt.

13 Kortlopende schulden

<u>Deze post is als volgt te specificeren:</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Kredietinstellingen	3.594	3.701
Ministerie OCW	50	181
Crediteuren	6.153	6.467
Overige overheden	434	0
Belastingen en premies soc. verz.	8.793	7.644
Schulden terzake van pensioenen	1.766	1.640
Overige kortlopende schulden	152	173
Vooruitontvangen wettelijk cursusgeld	216	117
Vooruitontvangen subsidies OCW	5.855	5.782
Vooruitontvangen subsidies EZ	722	1.249
Vooruitontvangen bedragen	2.275	1.755
Vakantiegeld- en vakantiedagen	5.857	5.503
Te betalen interest	430	478
Overige overlopende passiva	5.690	5.216
Totaal kortlopende schulden	<u>41.987</u>	<u>39.906</u>

De kortlopende schulden hebben allen een resterende looptijd van korter dan een jaar.

Ministerie OCW

Dit betreft aan het Ministerie van OCW terug te betalen middelen die verstrekt zijn in het kader van de voorziening leermiddelen voor minimagezinnen voor het schooljaar 2016/2017, zoals opgenomen in de verantwoording subsidies OCW met verrrekeningsclausule, onderdeel aflopend per ultimo 2017.

	<u>Jaar en kenmerk</u>	<u>in EUR</u>
Voorziening leermiddelen minimagezinnen 2016/2017	2016-786455	<u>50.477</u>

Overige overheden

De schuld aan overige overheden hangt samen met een ESF project waarover nog geprocedeerd wordt.

<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Loonheffing (incl. sociale premies)	6.822	7.311
Naheffing loonheffing (boekenonderzoek)	1.597	0
Omzetbelasting	363	333
Vennootschapsbelasting	11	0
	<hr/>	<hr/>
Totaal belastingen en premies	<u>8.793</u>	<u>7.644</u>

De belastingen ultimo boekjaar betreffen met name afdrachten over de maand december en de 13e maand en een naheffing naar aanleiding van het boekenonderzoek loonheffingen.

<u>Schulden terzake van pensioenen</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Premie ouderdoms-/nabestaandenpensioen	1.487	1.300
Premie FPU	235	206
Premie invaliditeits/arbeidsongeschiktheidspensioen	44	44
Naheffing	0	90
	<hr/>	<hr/>
Totaal schulden terzake pensioenen	<u>1.766</u>	<u>1.640</u>

De schulden ultimo boekjaar betreffen de afdrachten over de maand december en de 13e maand.

<u>Overige kortlopende schulden</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Borgsommen	98	123
Personeelsvereniging	24	28
Schulden aan personeel	24	16
Ouderraad/ leerlingraad	3	2
Overigen	3	4
	<hr/>	<hr/>
Totaal overige kortlopende schulden	<u>152</u>	<u>173</u>

De schulden aan personeel betreffen nabetalingen van netto lonen over 2017.

Vooruitontvangen wettelijk cursusgeld

Het verloop van de post vooruitontvangen wettelijk cursusgeld luidt als volgt:

Jaar	<u>Te innen cursusgeld</u>	<u>Inhouding cursusgeld</u>	<u>Saldo 1-1-2017</u>	<u>Te innen cursusgeld 2017</u>	<u>Inhouding cursusgeld 2017</u>	<u>Verlies tlv exploitatie 2017</u>	<u>Vrijval tgv exploitatie 2017</u>	<u>Saldo 31-12-2017</u>
2015	2.591	-2.579	12	0	0	0	-12	0
2016	2.121	-2.016	105	0	0	0	0	105
2017	0	0	0	1.747	-1.693	57	0	111
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal	<u>4.712</u>	<u>-4.595</u>	<u>117</u>	<u>1.747</u>	<u>-1.693</u>	<u>57</u>	<u>-12</u>	<u>216</u>

Het te innen cursusgeld betreft het cursusgeld dat verschuldigd is door deelnemers die gedurende het kalenderjaar gestart zijn aan een opleiding. De inhouding cursusgeld betreft de inhouding inzake wettelijk cursusgeld vanuit CFI. Deze inhouding is gebaseerd op de deelnemers per 1 oktober in het jaar t-2. Een eventueel overschot wordt niet

meteen ten gunste van het resultaat gebracht, omdat deze gelden alsnog (grotendeels) in het jaar t+2 afgedragen zullen moeten worden. De post bevat dan ook maximaal twee jaarlagen. Een eventueel tekort (verlies) wordt wel meteen ten laste van het resultaat gebracht.

<u>Vooruitontvangen subsidies OCW</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Geoormerkte subsidies OCW - zonder verrekening	552	334
Geoormerkte subsidies OCW - met verrekening	2.917	2.809
Niet-geoormerkte subsidies OCW	2.386	2.639
	<hr/>	<hr/>
Totaal vooruitontvangen subsidies OCW	<u>5.855</u>	<u>5.782</u>

<u>Vooruitontvangen subsidies EZ</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Geoormerkte subsidies EZ - zonder verrekening	389	950
Geoormerkte subsidies EZ - met verrekening	0	12
Niet-geoormerkte subsidies EZ	333	287
	<hr/>	<hr/>
Totaal vooruitontvangen subsidies OCW	<u>722</u>	<u>1.249</u>

<u>Vooruitontvangen bedragen</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Ouderbijdragen	595	546
Bijdragen studenten	1.024	854
Bijdragen bedrijven	488	192
Overig	168	163
	<hr/>	<hr/>
Totaal vooruitontvangen bedragen	<u>2.275</u>	<u>1.755</u>

<u>Overlopende passiva</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Lopende projecten	1.374	1.120
Nieuwbouw nota's	1.253	650
Maatwerk	1.173	345
Overige personeelskosten	494	563
Energie	226	229
Bindingstoelage	292	337
Eindejaarsuitkering	155	223
Restitutie samenwerkingsverbanden	165	0
Leerlingkosten	168	254
Ledenbijdrage part66	57	0
Huisvesting	28	82
Accountants- en advieskosten	80	185
Detachering/uitzendkrachten	48	385
Prestatieverplichting	0	470
Kopieerkosten	22	22
Automatisering	39	343
Overige	116	8
	<hr/>	<hr/>
Totaal overlopende passiva	<u>5.690</u>	<u>5.216</u>

Model G: verantwoording subsidies OCW en EZ

G1 Subsidies OCW zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Jaar en kenmerk	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m 2017	Prestatie afgerond
Zij-instroom	2015 - 704473	320	320	ja
Zij-instroom	2016 - 772618	340	340	ja
Zij-instroom	2016 - 53223	40	40	nee
Lerarenbeurs	2016 - 772069	124	124	ja
Lerarenbeurs	2016 - 55254	15	15	ja
Lerarenbeurs	2016 - 776960	60	60	ja
Lerarenbeurs	2016 - 777371	22	22	ja
Lerarenbeurs BVE 25LX	2017 - 841606	3	3	ja
Zij-instroom 19XV	2017 - 847617	20	20	nee
Voorz. leermiddelen minima	2017 - 849813	296	296	nee
Lerarenbeurs VO 02HI	2017 - 851958	31	31	nee
Lerarenbeurs VO 19XV	2017 - 853231	42	42	nee
Lerarenbeurs VO 25LX	2017 - 854030	48	48	nee
Lerarenbeurs BVE 25LX	2017 - 854036	120	120	nee
Lerarenbeurs VO 19XV	2017 - 855328	-3	-3	nee
Lerarenbeurs BVE 25LX	2017 - 855353	-12	-12	nee
Lerarenbeurs VO 19XV	2017 - 856913	2	2	nee
Lerarenbeurs VO 25LX	2017 - 856940	2	2	nee
Zij-instroom	2017 - 865516	300	300	nee
Korte opleidingstrajecten VMBO	2017 - KOVL17026	30	30	ja
Korte opleidingstrajecten VMBO	2017 - KOVL17166	40	40	ja
Beta-techniekwerken	TNTIB - 17020	47	47	nee
Lerarenbeurs studieverlof	2017 - 851889	28	28	nee
Totaal		1.915	1.915	

Subsidies EZ zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Jaar en kenmerk	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m 2017	Prestatie afgerond
Lerarenbeurs	2016 - 743654	25	25	ja
Lerarenbeurs	2016 - 776845	27	27	ja
MIP gelden	2014 - 573694	209	209	ja
Praktijkleren	2015 - 655775	480	480	nee
MIP gelden	2015 - 655775	437	437	nee
Studieverlof lerarenbeurs VO	2017 - 853685	11	11	nee
Voorz. leermiddelen minima	2017 - 849873	21	21	nee
Totaal		1.210	1.210	

G2 Subsidies OCW met verrekeningsclausule

G2A *Aflopend per ultimo verslagjaar*

Omschrijving	Jaar en kenmerk	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m 2017	Totale kosten	Te verrekenen
Schoolmaatschappelijk werk	2016 - 31028	494	494	-494	0
Voorziening leermiddelen	2016 - 32070	149	149	-99	50
Totaal		643	643	-593	50

De te verrekenen (terug te betalen) subsidies zijn opgenomen onder de schulden aan het ministerie.

G2B *Doorlopend tot in een volgend verslagjaar*

Omschrijving	Jaar en kenmerk	Bedrag toewijzing	Saldo 01-01-2017	Ontvangen 2017	Lasten 2017	Totale kosten	Saldo 31-12-2017
Investeringsfonds Zorgboulevard	2014 - 27697	1.125	343	225	-198	-586	370
Investeringsfonds	2015 - 29206	1.957	815	391	-334	-595	872
Investeringsfonds	2016 - 22743	499	125	99	-21	-21	203
Investeringsfonds	2016 - 22893	783	196	157	-105	-105	248
Regionale aanpak VSV	2016-804708	2.841	710	710	-710	-710	710
Schoolmaatschappelijk werk	2017-804564	514	0	514	0	0	514
Totaal		7.719	2.189	2.096	-1.368	-2.017	2.917
Doorbetaald aan derden					200		
Naar exploitatie					-1.168		

G2 Subsidies EZ met verrekeningsclausule

G2B *Doorlopend tot in een volgend verslagjaar*

Omschrijving	Jaar en kenmerk	Bedrag toewijzing	Saldo 01-01-2017	Ontvangen 2017	Lasten 2017	Totale kosten	Saldo 31-12-2017
Schoolmaatschappelijk werk	2017-804638	31	0	31	-31	-31	0
Totaal		31	0	31	-31	-31	0

G3 Subsidies EZ niet geoormerkt

2016-783879

	Jaar en kenmerk	Bedrag toewijzing	Saldo 01-01-2017	Ontvangen 2017	Lasten 2017	Totale kosten 31-12-2017	Saldo 31-12-2017
Kwaliteitsgelden - excellentie	2016-741993	56	56	0	-56	-56	0
Voorziening leermiddelen	2016-786392	12	12	0	-12	-12	0
VSV variabel 2015 MBO	2015-720124	125	93	0	-27	-59	66
VSV variabel 2016 MBO	2016-785262	100	100	0	0	0	100
VSV vast 2016 VO	2015-711279	20	16	0	-16	-20	0
VSV vast 2017 VO	2016-783921	12	12	0	0	0	12
VSV variabel 2016 VO	2016-783879	10	10	0	0	0	10
VSV prestatiesubsidie vast 2018	2017-860127	12	0	12	0	0	12
VSV Prestatiesubs variabel 2017	2017-863791	8	0	8	0	0	8
VSV prestatiesubs 2017 MBO vai	2017-865583	125	0	125	0	0	125
Prestatiebox 2017	2017-811672	315	0	315	-315	-315	0
Resultaataafh. Budget 2017 (studie	2017-858838	192	0	192	-192	-192	0
Resultaataafh. Budget 2017 (BPV)	2017-858630	122	0	122	-122	-122	0
Kwaliteitsgelden MBO 21CY 2011	2017-785830	344	0	344	-344	-344	0
Kwaliteitsgelden Excellentie MBO	2017-786122	52	0	52	-52	-52	0
Totaal niet-geoormerkte subsidies		1.505	299	1.170	-1.136	-1.172	333

Het saldo per 31-12-2017 zal naar verwachting in 2018 besteed worden.

14 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Stichting Waarborgfonds MBO

Door de OKF-operatie zijn de gebouwen economisch eigendom geworden van ROC West-Brabant. Voorwaarde voor de overdracht is dat alle ROC's zich aansluiten bij de Stichting Waarborgfonds MBO. Als deelnemer van het Waarborgfonds heeft ROC West-Brabant de verplichting in geval van toekomstige calamiteiten met betrekking tot gebouwen van aangesloten deelnemers een bijdrage te voldoen aan deze Stichting indien het kapitaal van genoemde Stichting onder het stichtingsvermogen van € 10 miljoen komt. De bijdrage voor ROC West-Brabant bedraagt maximaal 2% van de aan de instelling rechtstreeks verstrekte Rijksbijdrage. Het mogelijk maximale risico bij calamiteiten bedraagt, op basis van de cijfers 2017, een bedrag van € 2,2 miljoen.

Meerjarige financiële verplichtingen

Het totaal van de verplichtingen met een looptijd langer dan 1 jaar bedraagt berekend over de totale looptijd, naar verwachting circa € 24,5 miljoen. Dit is als volgt opgebouwd.

	Totale omvang	looptijd > 1 jaar	looptijd > 5 jaar
Schoonmaakbedrijven	12.810	10.160	1.830
Energie	3.040	1.640	60
Onderhoud	860	510	0
Schoolboeken	2.420	1.210	0
Accountantsdiensten	1.090	910	180
Kopieerkosten	360	240	0
Telefonie	350	100	0
Kantoorartikelen	410	320	0
Arbodienst	1.090	910	180
Afval	170	80	0
Beveiliging	180	120	0
Bedrijfshulpverlening	120	40	0
Drukwerk	290	190	0
Schoolmaatschappelijk werk	280	110	0
Gebruiksrechten	1.080	500	0
Totaal meerjarige financiële verplichtingen	<u>24.550</u>	<u>17.040</u>	<u>2.250</u>

Huurverplichtingen

Het totaal van de huurverplichtingen inzake onroerend goed met een looptijd langer dan 1 jaar bedraagt, berekend over de totale looptijd, circa € 7,0 miljoen. Circa € 5,5 miljoen heeft een looptijd > 1 jaar en circa € 1,6 miljoen heeft een looptijd > 5 jaar.

Verplichtingen inzake investeringen bouwprojecten

Voor het lopende nieuwbouwproject van het Vitalis College is ultimo 2017 nog sprake van ca. € 8,0 miljoen aan verplichtingen die reeds aangegaan zijn. Deze verplichtingen zullen in 2018 leiden tot uitgaven.

Fiscale eenheden

Voor de omzetbelasting is sprake van een fiscale eenheid tussen ROC West-Brabant en haar deelnemingen IT Workz B.V., Aviation Training Group B.V., Aircraft Maintenance & Training School B.V. en Briljant Breda B.V.. Alle entiteiten betrokken in de fiscale eenheid zijn hoofdelijk aansprakelijk voor schulden aan de belastingdienst inzake de omzetbelasting.

Voor de vennootschapsbelasting is sprake van een fiscale eenheid tussen Aviation Training group B.V. en haar deelneming Aircraft Maintenance & Training School B.V. en een fiscale eenheid tussen IT Workz B.V. en haar deelneming Briljant Breda B.V.. Alle entiteiten betrokken in de fiscale eenheid zijn hoofdelijk aansprakelijk voor schulden aan de belastingdienst inzake de vennootschapsbelasting.

Wet vermindering afdracht (WVA)

In maart 2012 is een convenant ondertekend tussen het Ministerie van OCW en het directoraat-generaal Belastingdienst van het Ministerie van financiën. Dit convenant is op 19 december 2013 verlengd. Het convenant stelt de Belastingdienst in staat om gemakkelijker in bezit te komen van inspectierapporten van de Onderwijsinspectie. Op basis van dergelijke inspectierapporten kan de Belastingdienst gemakkelijker een oordeel vormen over de vraag of door leerwerkbedrijven de WVA correct is toegepast. Middels de WVA ontvangt een werkgever een compensatie

voor gemiste arbeidstijd wanneer werknemers een (BBL) opleiding volgen. Er is een verschil in benadering bij beide organisaties bij de constatering van omissies.

Wanneer de Onderwijsinspectie tekortkomingen in onderwijskwaliteit of kwaliteitsborging constateert, wordt er een hersteltermijn gehanteerd. De Belastingdienst daarentegen kan een organisatie bij het constateren van een afwijking van de belastingwetten, een naheffingsaanslag opleggen voor de afgelopen vijf jaar. Dat leidt dus in de praktijk tot situaties die lastig te hanteren zijn.

Door organisaties die met ROC West-Brabant een praktijkleerovereenkomst zijn aangegaan werd veelvuldig een beroep gedaan op de WVA. Bij een aantal van deze bedrijven/organisaties heeft de Belastingdienst een controle uitgevoerd op de juiste toepassing van de WVA wetgeving. Het negatieve oordeel van de Onderwijsinspectie met betrekking tot de maatwerktrajecten uitgevoerd door P3transfer, is hierbij niet onopgemerkt gebleven. Het is niet ondenkbaar dat ROC West-Brabant hierdoor ook in de toekomst nog met verplichtingen ten opzichte van deze klanten zal worden geconfronteerd. Jurisprudentie op het gebied van de toepassing van de afdrachtvermindering voor het aanbieden van (delen van) beroepsopleidingen is in het algemeen gunstig, maar het blijft nog onzeker wat de aard en omvang zal zijn van deze verplichtingen. Ze kunnen van materiële betekenis zijn voor het beeld dat de jaarrekening geeft van de vermogenspositie van ROC West-Brabant. Er is per 31 december 2017 geen voorziening gevormd omdat de omvang van een dergelijke voorziening niet betrouwbaar kan worden bepaald.

ROC West-Brabant staat leerwerkbedrijven die een verschil van inzicht hebben met de Belastingdienst over de toepassing van de WVA daar waar mogelijk en gewenst bij.

Financiële instrumenten

Renterisico

Het renterisicobeleid heeft tot doel de renterisico's die voortkomen uit de financiering van ROC West-Brabant te beperken en daarmee tevens de netto-rentelasten te optimaliseren. Dit beleid heeft geleid tot het aangaan van een renteswap bij het afsluiten van een financiering waarvan de ingangsdatum in de toekomst was gelegen, waardoor dit slechts mogelijk was tegen een variabele rente. Op moment van afsluiten van de financiering was de vaste rente die ontstond door het afsluiten van de renteswap historisch gezien relatief laag.

Liquiditeitsrisico

Voor het afdekken van het renterisico op de langlopende schuld aan de ING bank met een boekwaarde van € 31,9 miljoen (incl. het kortlopende deel) heeft ROC West-Brabant per 31 december 2017 een renteswap lopen van € 31,9 miljoen met een negatieve reële waarde van € 7,4 miljoen. Met deze renteswap wordt het risico van een variabele rente (gebaseerd op 3-maands Euribor plus een opslag van 0,20%) afgedekt door een overeengekomen vast rentepercentage van 4,75% voor de gehele looptijd. Voor de verwerking van de renteswap past ROC West-Brabant kostprijs-hedge-accounting toe. De kostprijs van de renteswap bedraagt nihil.

Indien de reële waarde van de renteswap behorende bij de langlopende schuld aan de ING bank negatief is, heeft ROC West-Brabant geen verplichting om een onderpand te storten.

Bij tussentijdse beëindiging van de renteswap wordt onderling afgerekend op basis van de reële waarde op het moment van beëindiging.

De reële waarde van deze lening is gelijk aan de boekwaarde.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

15 Rijksbijdragen

	<u>2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>2016</u>
Rijksbijdragen OCW	176.212	169.426	176.964
Rijksbijdragen EZ	21.040	20.168	22.389
Totaal rijksbijdragen	<u>197.252</u>	<u>189.594</u>	<u>199.353</u>

<u>Rijksbijdragen OCW</u>	<u>2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>2016</u>
Rijksbijdrage sector BVE	104.636	102.355	106.788
Rijksbijdrage sector VO	47.914	48.598	48.279
Totaal rijksbijdrage	<u>152.550</u>	<u>150.953</u>	<u>155.067</u>
Geoormerkte OCW subsidies	2.513	1.848	3.203
Niet-geoormerkte OCW subsidies	20.196	15.263	17.294
Totaal overige subsidies	<u>22.709</u>	<u>17.111</u>	<u>20.497</u>
Rijksbijdragen SWV	953	1.362	1.400
Totaal rijksbijdragen OCW	<u>176.212</u>	<u>169.426</u>	<u>176.964</u>

<u>Rijksbijdragen EZ</u>	<u>2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>2016</u>
Rijksbijdrage sector BVE	8.759	7.741	8.562
Rijksbijdrage sector VO	10.554	10.949	11.844
Totaal rijksbijdrage	<u>19.313</u>	<u>18.690</u>	<u>20.406</u>
Geoormerkte EZ subsidies	625	804	556
Niet-geoormerkte EZ subsidies	1.102	674	1.427
Totaal overige subsidies	<u>1.727</u>	<u>1.478</u>	<u>1.983</u>
Totaal rijksbijdragen EZ	<u>21.040</u>	<u>20.168</u>	<u>22.389</u>

De begroting 2017 van de rijksbijdrage voor de onderscheiden sectoren is gebaseerd op het reguliere macrobudget voor 2017. Met name door een aanpassing van de bekostiging ter compensatie van de stijging van de loonkosten als gevolg van de cao-afspraken en hogere dan begrote niet-geoormerkte gelden (studiewaarde en BPV) is de rijksbijdrage hoger dan begroot.

De aansluiting tussen de in de exploitatierekening 2017 opgenomen post rijksbijdrage per sector en de bedragen volgens CFI brieven luidt als volgt:

<u>OCW</u>		<u>BVE</u>	<u>VO</u>
Rijksbijdrage 2017 MBO	25 LX	98.275	1.049
Wachtgeld 2017 MBO	25 LX	3.282	
Overgangsbekostiging 2017 MBO	25 LX	1.586	
Rijksbijdrage 2017 Vavo	25 LX	2.008	
Personele vergoeding VO 2017	25 LX		11.643
Exploitatie vergoeding VO 2017	25 LX		1.438
Vermindering uitkeringen 2017	25 LX		-141
Personele vergoeding VO 2017	02 HI		6.610
Exploitatie vergoeding VO 2017	02 HI		1.085
Vermindering uitkeringen 2017	02 HI		-89
Personele vergoeding VO 2017	15 NY		3.287
Exploitatie vergoeding VO 2017	15 NY		477
Vermindering uitkeringen 2017	15 NY		-43
Personele vergoeding VO 2017	19 XV		14.378
Exploitatie vergoeding VO 2017	19 XV		2.130
Vermindering uitkeringen 2017	19 XV		-180
Personele vergoeding VO 2017	03 AM		5.591
Exploitatie vergoeding VO 2017	03 AM		744
Vermindering uitkeringen 2017	03 AM		-65
		<hr/>	<hr/>
Volgens Gefis		105.151	47.914
Vrijval prestatieverplichting		313	0
Maatwerkbekostiging		-828	0
		<hr/>	<hr/>
		<u>104.636</u>	<u>47.914</u>
<u>EZ</u>		<u>BVE</u>	<u>VO</u>
Rijksbijdrage 2017 MBO/ VMBO	21 CY	7.947	10.554
Wachtgeld 2017 MBO	21 CY	588	
Overgangsbekostiging 2017 MBO	21 CY	67	
		<hr/>	<hr/>
Volgens Gefis		8.602	10.554
Vrijval prestatieverplichting		157	0
		<hr/>	<hr/>
		<u>8.759</u>	<u>10.554</u>

16 Overige overheidsbijdragen	2017	Begroting 2017	2016
<u>Participatiebudget</u>			
Participatiebudget educatie	1.589	1.499	1.490
<u>Overige overheidsbijdragen en subsidies overige overheden</u>			
Provinciale bijdragen en subsidies	0	10	0
Overige gemeentelijke bijdragen	1.964	1.209	1.437
Overige Ministeries	50	137	621
Totaal overige overheidsbijdragen	2.014	1.356	2.058
Totaal overige overheidsbijdragen	3.603	2.855	3.548

De 'bijdragen overige Ministeries' is in 2016 hoger door een toekenning van ESF gelden.

17 Cursus-, les en examengelden	2017	Begroting 2017	2016
Lesgelden sector VO	144	150	138
Cursusgelden sector MBO	56	-15	-145
Examengelden	387	373	358
Totaal cursus-, les en examengelden	587	508	351

De cursusgelden sector MBO betreft het saldo van de vrijval van vooruitontvangen wettelijk cursusgeld (uiterlijk na 2 jaar) en het verlies op wettelijk cursusgeld dat meteen genomen wordt (zie de toelichting bij het verloop van de post vooruitontvangen wettelijk cursusgeld) alsmede de cursusgelden die geïnd worden bij educatie.

18 Baten werk in opdracht van derden	2017	Begroting 2017	2016
Contractonderwijs	1.374	1.189	1.161
Overige	7.351	8.102	8.336
Totaal baten werk i.o.v. derden	8.725	9.291	9.497

De afname van de post overige ten opzichte van 2016 vloeit met name voort uit een lagere instroom van mensen met een migratieachtergrond.

19 Overige baten	2017	Begroting 2017	2016
Opbrengst verhuur	1.202	1.248	1.199
Detachering personeel	1.782	1.555	1.384
Ouderbijdragen VO	168	166	170
Deelnemersbijdragen MBO	12	0	18
Bijdragen activiteiten / doorverkoop	2.878	3.869	3.797
Catering	71	74	100
Overigen	1.556	1.126	1.139
Totaal overige baten	7.669	8.038	7.807

20 Personeelslasten	2017	Begroting 2017	2016
Lonen en salarissen	117.096	116.432	116.596
Sociale lasten	14.627	14.451	14.459
Pensioenpremies	16.101	13.875	13.829
<u>Lonen, salarissen, soc.lasten, pens.pr.</u>	147.824	144.758	144.884
Mutatie personele voorzieningen	1.334	3.705	5.249
Personeel niet in loondienst	11.315	9.813	12.143
Kosten afvloeiingsregelingen	1.009	1.070	591
Overige	4.567	4.026	4.499
<u>Overige personele lasten</u>	18.225	18.614	22.482
Overige uitkeringen	-1.025	-251	-955
<u>Overige personele lasten</u>	-1.025	-251	-955
Totaal personele lasten	<u>165.024</u>	<u>163.121</u>	<u>166.411</u>

De begroting van de lonen en salarissen is gebaseerd op het prijspeil ultimo 2016. In 2017 heeft vanuit cao-afspraken een eenmalige uitkering plaatsgevonden van € 500. Daarnaast zijn de pensioenpremies gestegen. Deze stijging is gecompenseerd door een verhoging van de Rijksbijdrage.

De kosten voor personeel niet in loondienst zijn hoger dan begroot. Dit wordt deels gecompenseerd door hogere dan begrote uitkeringen en hogere dan begrote opbrengsten uit detachering van personeel.

Het gemiddelde aantal fte binnen Stichting ROC West-Brabant is in 2017 licht gedaald (zie referentie 21).

De mutatie personele voorzieningen betreft het saldo van de dotatie aan personele voorzieningen ad € 4.248 en de vrijval ad € 2.914 (zie referentie 11). De onderschrijding ten opzichte van de begroting hangt grotendeels samen met de vrijval van een groot deel van de reservering voor een mogelijke RVU claim. De reservering was voor de maximaal mogelijke omvang opgenomen en hangende het boekenonderzoek niet vervroegd vrijgevallen.

De onderschrijding ten opzichte van 2016 hangt grotendeels samen met de vorming van een voorziening voor duurzame inzetbaarheid in 2016.

WNT-verantwoording 2017

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting ROC West-Brabant. Het voor Stichting ROC West-Brabant toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000 zijnde het bezoldigingsmaximum voor het onderwijs op grond van bezoldigingsklasse G (18-20 complexiteitspunten). De maximale vergoeding voor toezichthouders is hiervan afgeleid en bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de leden 10% van de maximale bezoldiging voor topfunctionarissen.

De van toepassing zijnde complexiteitspunten zijn als volgt:

• driejaarsgemiddelde totale baten (in mln euro)	200 en meer	10
• driejaarsgemiddelde aantal bekostigde leerlingen en deelnemers	20.000 en meer	5
• gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	5 en meer	5
		<u>20</u>

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Bedragen x € 1	J.M.R.M. Neutelings	A.A. Kaim- Lamers	A. Kastelein	A.C.J. Flink
Functiegegevens	Voorzitter RvB a.i. 1)	Lid RvB	Voorzitter RvB	Gedelegeerd bestuurder 3)
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/08	01/01-31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris	nee	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkosten vergoedingen	157.848	152.720	119.844	152.066
Beloningen betaalbaar op termijn	17.958	17.888	12.243	17.243
Subtotaal	175.806	170.608	132.087	169.309
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000	181.000	132.087	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.	0	n.v.t.
Totale bezoldiging	175.806	170.608	132.087	169.309
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	2)	n.v.t.
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01-31/12	01/09-31/12	01/01-31/12	n.v.t.
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	1,0	1,0	n.v.t.
Beloning plus belastbare onkosten vergoedingen	154.879	47.357	180.832	n.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	15.539	5.206	15.896	n.v.t.
Totale bezoldiging 2016	170.418	52.563	196.728	n.v.t.

- 1) Na het vertrek van de heer Kastelein is de heer Neutelings (tot die tijd lid van de raad van Bestuur) aangesteld als voorzitter Raad van Bestuur a.i.. Per 1 maart 2018 is de heer Neutelings benoemd tot voorzitter Raad van Bestuur.
- 2) Bij de heer Kastelein is overgangsrecht van toepassing. De voor hem te hanteren norm is afhankelijk van zijn inkomen over 2014 en bedraagt € 198.402. Het dienstverband is geëindigd op 31 augustus 2017. Het bezoldigingsmaximum voor 2017 bedraagt derhalve € 132.087. De reguliere bezoldiging over deze periode (dus exclusief de uitkering wegens beëindiging dienstverband ad € 75.000) heeft € 140.049 bedragen. Dit bedrag is echter inclusief de uitkering van vakantiegeld in mei. Een deel hiervan heeft betrekking op de periode juni 2016 tot en met december 2016 en mag derhalve voor de toetsing aan het WNT maximum van 2016 worden toegerekend onder de voorwaarde dat die herrekening ook in eerdere jaren niet tot overschrijding leidt.
Zo resteerde cumulatief een onverschuldigde betaling van € 315 welke in mei 2018 is teruggevorderd en ontvangen. Dit bedrag kan derhalve voor de toetsing aan de norm ook buiten beschouwing worden gelaten waardoor de uiteindelijke bezoldiging voor de toetsing aan de norm het bezoldigingsmaximum voor 2017 niet overschrijdt.
- 3) Naar aanleiding van het vertrek van de heer Kastelein is de heer Flink aangesteld als gedelegeerd bestuurder.

Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1							M.J.R. Soons-Groenewoud
	A. Heikens	W. Kraaijeveld	H.C.W. Beijerinck	G.I.W.M. Buck	S.M. Boelema		
Functiegegevens							
	Voorzitter	Vice-voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	
Bezoldiging							
Bezoldiging	26.850	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	27.150	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Totale bezoldiging	26.850	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan							
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Gegevens 2016							
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Beloning plus belastbare onkosten vergoedingen	26.850	17.900	17.900	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Totale bezoldiging 2016	26.850	17.900	17.900	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Bedragen x € 1		A. Kastelein
Functiegegevens		
Functie(s) gedurende dienstverband	Lid Raad van Bestuur en Voorzitter Raad van Bestuur	
Deeltijdfactor in fte	1,0	
Jaar waarin dienstverband beëindigd is	2017	
Ontslaguitkering		
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000	
Individueel toepasselijk maximum	75.000	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	
Totale uitkering wegens beëindiging dienstverband	75.000	
Waarvan betaald in 2017	75.000	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		
	n.v.t.	

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

21 Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2017 waren gemiddeld 2.083 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband. Hiervan waren 1.983 werknemers werkzaam binnen ROC West-Brabant en 100 werknemers binnen de deelnemingen.

De verdeling hiervan was als volgt:

	ROC West- Brabant	Deel- nemingen	Totaal
Directie	34	2	36
OOP	189	98	287
OOP-Z	483	0	483
OP	1.277	0	1.277
	<u>1.983</u>	<u>100</u>	<u>2.083</u>

In 2016 waren dat gemiddeld 2.107 werknemers (2.001 respectievelijk 106). Er waren geen medewerkers werkzaam buiten Nederland.

	2017	Begroting 2017	2016
22 Afschrijvingen			
Immateriële vaste activa	17	18	18
Materiële vaste activa	12.410	13.147	12.998
Bijzondere waardevermindering	4.407	0	0
Boekresultaat verkoop materiële vaste activa	-6	0	-69
Totaal afschrijvingen	<u>16.828</u>	<u>13.165</u>	<u>12.947</u>

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving wordt zowel het boekresultaat in verband met verkoop van materiële vaste activa alsmede een eventuele afboeking in verband met een duurzame waardevermindering verantwoord onder de afschrijvingen. Omdat het een bijzondere post is, worden deze items (indien van toepassing) separaat opgenomen.

De bijzondere waardevermindering wordt nader toegelicht onder referentie 5.

	2017	Begroting 2017	2016
23 Huisvestingslasten			
Huur	2.560	2.815	2.730
Verzekeringen	172	250	222
Onderhoud	3.733	3.586	3.354
Energie en water	2.672	3.165	3.005
Schoonmaakkosten	2.708	2.765	2.681
Heffingen	805	818	900
Overige huisvestingslasten	813	891	785
Totaal huisvestingslasten	<u>13.463</u>	<u>14.290</u>	<u>13.677</u>

24 Overige lasten

	2017	Begroting 2017	2016
<u>Administratie- en beheer</u>			
Beheer en administratie	6.783	7.217	7.331
Overige beheerslasten	<u>1.034</u>	<u>908</u>	<u>591</u>
Totaal administratie- en beheer	7.817	8.125	7.922
Inventaris en apparatuur	2.071	2.185	3.322
Leermiddelen	6.328	6.516	6.799
<u>Overige</u>			
PR kosten	540	891	632
Kosten leerlingen	3.832	4.406	3.988
Kosten simulatieplaatsen	230	284	260
Kosten kantine	<u>53</u>	<u>56</u>	<u>124</u>
Totaal overige	4.655	5.637	5.004
Totaal overige lasten	<u><u>20.871</u></u>	<u><u>22.463</u></u>	<u><u>23.047</u></u>

Door het verwachte negatieve resultaat zijn gedurende het jaar de overige kosten zo laag mogelijk gehouden.

25 Accountantshonoraria

In het boekjaar en voorgaand boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria ten laste van het resultaat gebracht:

	2017			2016		
	controle- rend accountant	overige accoun- tants	totaal	controle- rend accountant	overige accoun- tants	totaal
Controle van de jaarrekening	161	0	161	244	0	244
Andere controlewerkzaamheden	0	34	34	8	42	50
Fiscale advisering	107	21	128	0	107	107
Andere niet-controlediensten	0	0	0	15	66	81
	<u>268</u>	<u>55</u>	<u>323</u>	<u>267</u>	<u>215</u>	<u>482</u>

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij Stichting ROC West-Brabant, inclusief de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2017 respectievelijk 2016, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

De controlerend onafhankelijke accountant met betrekking tot 2017 was PricewaterhouseCoopers Accountants N.V..

26 Financiële baten en lasten	<u>2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>2016</u>
Rentebaten	29	48	70
Rentelasten	-1.104	-2.285	-2.372
Saldo financiële baten en lasten	<u><u>-1.075</u></u>	<u><u>-2.237</u></u>	<u><u>-2.302</u></u>

27 Belastingen	<u>2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>2016</u>
Vennootschapsbelasting	<u><u>-52</u></u>	<u><u>-115</u></u>	<u><u>-287</u></u>

Dit betreft de vennootschapsbelasting welke verschuldigd is over het door groepsmaatschappijen behaalde resultaat.

28 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan.

29 Voorstel bestemming saldo staat van baten en lasten

Het resultaat over 2017 bedraagt € 523.000. Voorgesteld wordt om het resultaat als volgt toe te rekenen aan de posten binnen het eigen vermogen:

Algemene reserve - publiek	BVE	772
Bestemmingsreserve - privaat	BVE	506 *
Algemene reserve - publiek	VO	216
Algemene reserve - publiek	AOC	-971
		<u><u>523</u></u>

Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt.

* dit betreft het resultaat van de commerciële activiteiten van de B.V.'s.

30 Staat van baten en lasten per bedrijfssegment

Binnen ROC West-Brabant zijn de volgende bedrijfssegmenten te onderscheiden:

	Resultaat
	<u>2017</u>
ROC BVE-sector	1.278
ROC VO sector	216
AOC (BVE en VO sector)	-971
	<u><u>523</u></u>

Hiernavolgend wordt de staat van baten en lasten per bedrijfssegment weergegeven.

De activiteiten van de groepsmaatschappijen zijn met name gericht op de BVE sector. De staat van baten en lasten van de groepsmaatschappijen zijn dan ook opgenomen in die van het bedrijfssegment ROC BVE-sector.

ROC BVE-sector

	2017	Begroting 2017	2016
Baten			
Rijksbijdragen	125.257	120.057	126.403
Overige overheidsbijdragen	3.285	2.573	3.518
Cursus-, les en examengelden	429	343	232
Baten werk i.o.v. derden	8.443	9.062	9.194
Overige baten	<u>5.349</u>	<u>5.786</u>	<u>5.260</u>
	142.763	137.821	144.607
Bijdrage vanuit AOC	2.218	2.025	2.179
	<u>144.981</u>	<u>139.846</u>	<u>146.786</u>
Totaal baten			
	<u>144.981</u>	<u>139.846</u>	<u>146.786</u>
Lasten			
Personeelslasten	105.542	106.666	107.845
Afschrijvingen	14.867	11.161	11.010
Huisvestingslasten	9.876	10.726	10.262
Overige lasten	<u>12.322</u>	<u>13.311</u>	<u>13.696</u>
	142.607	141.864	142.813
Totaal lasten			
	<u>142.607</u>	<u>141.864</u>	<u>142.813</u>
Saldo baten en lasten	2.374	-2.018	3.973
Financiële baten en lasten	-1.044	-2.239	-2.311
	<u>1.330</u>	<u>-4.257</u>	<u>1.662</u>
Resultaat			
Belastingen	-52	-115	-287
	<u>1.278</u>	<u>-4.372</u>	<u>1.375</u>
Resultaat na belastingen			
	<u>1.278</u>	<u>-4.372</u>	<u>1.375</u>

ROC VO-sector

	2017	Begroting 2017	2016
Baten			
Rijksbijdragen	51.276	49.788	50.633
Overige overheidsbijdragen	292	260	24
Cursus-, les en examengelden	145	150	140
Baten werk i.o.v. derden	1	11	24
Overige baten	<u>1.402</u>	<u>1.449</u>	<u>1.478</u>
Totaal baten	53.116	51.658	52.299
Lasten			
Personeelslasten	43.458	42.236	43.163
Afschrijvingen	1.022	1.093	985
Huisvestingslasten	2.333	2.284	2.273
Overige lasten	<u>6.083</u>	<u>6.285</u>	<u>6.569</u>
Totaal lasten	52.896	51.898	52.990
Saldo baten en lasten	220	-240	-691
Financiële baten en lasten	-4	30	72
Resultaat	<u><u>216</u></u>	<u><u>-210</u></u>	<u><u>-619</u></u>

AOC (BVE en VO sector)

	2017	Begroting 2017	2016
Baten			
Rijksbijdragen	20.719	19.749	22.317
Overige overheidsbijdragen	26	22	6
Cursus-, les en examengelden	13	15	-21
Baten werk i.o.v. derden	281	218	279
Overige baten	<u>918</u>	<u>803</u>	<u>1.069</u>
	21.957	20.807	23.650
Bijdrage ROC West-Brabant	-2.218	-2.025	-2.179
Totaal baten	<u>19.739</u>	<u>18.782</u>	<u>21.471</u>
Lasten			
Personeelslasten	16.024	14.219	15.403
Afschrijvingen	939	911	952
Huisvestingslasten	1.254	1.280	1.142
Overige lasten	<u>2.466</u>	<u>2.867</u>	<u>2.782</u>
Totaal lasten	<u>20.683</u>	<u>19.277</u>	<u>20.279</u>
Saldo baten en lasten	-944	-495	1.192
Financiële baten en lasten	-27	-28	-63
Resultaat	<u><u>-971</u></u>	<u><u>-523</u></u>	<u><u>1.129</u></u>

ENKELVOUDIGE JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(na verwerking resultaatbestemming)

	Ref.	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Activa			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	32	5	20
Materiële vaste activa	33	154.479	151.122
Financiële vaste activa	34	<u>9.053</u>	<u>11.462</u>
<u>Totaal vaste activa</u>		163.537	162.604
Vlottende activa			
Vorraden		0	68
Vorderingen	35	7.121	6.752
Liquide middelen	36	<u>40.644</u>	<u>46.750</u>
<u>Totaal vlottende activa</u>		47.765	53.570
Totaal activa		<u><u>211.302</u></u>	<u><u>216.174</u></u>
Passiva			
Eigen vermogen	37	125.078	124.555
Voorzieningen	39	12.983	14.827
Langlopende schulden	40	33.349	38.680
Kortlopende schulden	41	39.892	38.112
Totaal passiva		<u><u>211.302</u></u>	<u><u>216.174</u></u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

	<u>2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>2016</u>
Aandeel in resultaat van maatschappijen waarin wordt deelgenomen	-1.017	462	1.851
Overig resultaat	1.540	-5.567	34
Nettoresultaat	<u>523</u>	<u>-5.105</u>	<u>1.885</u>

Het nettoresultaat 2017 ligt ruim boven de begroting 2017. Dit geldt met name voor het overig resultaat (resultaat van ROC West-Brabant zelf). Het aandeel in het resultaat van maatschappijen waarin wordt deelgenomen blijft achter.

Aandeel in resultaat van maatschappijen waarin wordt deelgenomen

De afwijking van het gerealiseerde en begrote resultaat is als volgt ontstaan:

	<u>2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>verschil</u>
Corbeille	-1.522	-16	-1.506
IT Workz	185	389	-204
ROC ICT Services	0	-30	30
ATG	320	119	201
Totaal	<u>-1.017</u>	<u>462</u>	<u>-1.479</u>

Het resultaat van Corbeille blijft met name fors achter op de begroting door de bijzondere waardevermindering van € 1,8 miljoen die heeft plaatsgevonden ten aanzien van het gebouw te Etten-Leur. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf bijzondere waardevermindering onder referentie 5.

De activiteiten van ROC ICT Services zijn ultimo 2016 gestaakt. De B.V. is in 2017 geliquideerd.

Overig resultaat

Het resultaat van ROC West-Brabant zelf valt circa € 7,1 miljoen hoger uit dan begroot. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn de ontvangsten vanuit het resultaatafhankelijk budget van de regeling kwaliteitsafspraken voor studiewaarde (slechts deels begroot) en voor BPV (niet begroot), het lager vaststellen van de RVU claim, een rentevoordeel en het voorzichtig omgaan met uitgaven binnen de overige lasten en huisvesting gegeven het begrote negatieve resultaat. Daartegenover staat een bijzondere waardevermindering op het gebouw aan de Steenspil te Halsteren in verband met een (naar verwachting structurele) lagere bezetting.

<u>Recapitulatie</u>	<u>miljoenen</u>
Resultaatafhankelijk budget	3,5
Vrijval RVU naheffing	2,3
Rentvoordeel	1,0
Bezuiniging op overige lasten/ huisvestingslasten	3,0
	<u>9,8</u>
Duurzame waardevermindering	-2,5
Totaal	<u>7,3</u>

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

31 Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad van de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaardemethode wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voorzover Stichting ROC West-Brabant in deze situatie geheel of gedeeltelijk in staat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening getroffen. Indien Stichting ROC West-Brabant in deze situatie een vordering op de deelneming heeft die uitstijgt boven de negatieve nettovermogenswaarde, wordt de voorziening in mindering gebracht op de vordering.

Vorderingen op deelnemingen

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen op deelnemingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Voor de overige grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de paragrafen 2 en 3 zoals opgenomen in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

32 Immateriële vaste activa

<u>De mutaties in de immateriële vaste activa worden als volgt weergegeven:</u>		<u>Goodwill</u>
Stand per 1 januari 2017		
Verkrijgingsprijs		75
Cumulatieve afschrijvingen		-55
		<hr/>
Boekwaarden		20
Mutaties		
Afschrijvingen		-15
		<hr/>
Saldo		-15
Stand per 31 december 2017		
Verkrijgingsprijs		75
Cumulatieve afschrijvingen		-70
		<hr/>
Boekwaarden		<u>5</u>

33 Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa worden als volgt weergegeven:

	Gebouwen en terreinen	In uitvoering	Inventaris en apparatuur	Overig	Investe- ringssub- sidies	Totaal
Stand per 1 januari 2017						
Verkrijgingsprijs	230.886	2.309	46.914	1.265	-7.008	274.366
Cumulatieve afschrijvingen	-99.330	0	-27.524	-691	4.301	-123.244
						<hr/>
Boekwaarden	131.556	2.309	19.390	574	-2.707	151.122
Mutaties						
Investerings	2.171	11.137	3.925	85	-108	17.210
Desinvesterings	-3.607	0	-5.543	-177	154	-9.173
Afschrijvingen	-6.668	0	-4.666	-123	228	-11.229
Afschrijving op desinvesterings	3.607	0	5.543	128	-154	9.124
Bijzondere waardevermindering	-2.575	0	0	0	0	-2.575
						<hr/>
Saldo	-7.072	11.137	-741	-87	120	3.357
Stand per 31 december 2017						
Verkrijgingsprijs	229.398	13.446	45.296	1.173	-6.962	282.351
Cumulatieve afschrijvingen	-104.914	0	-26.647	-686	4.375	-127.872
						<hr/>
Boekwaarden	124.484	13.446	18.649	487	-2.587	<u>154.479</u>

De onderbouwing van de post bijzondere waardevermindering staat vermeld onder referentie 5.

34 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

	Groeps- maatschap- pijen	Vorderingen op groepsmaat- schappij	Leningen u/g	Totaal
Stand per 1 januari 2017	1.920	9.485	57	11.462
Afwaardering beginsaldo	-12.688	12.688	0	0
Dividend uitkering	-604	0	0	-604
Desinvesteringen/ afgeloste leningen	0	-731	-57	-788
Resultaat deelnemingen	-1.017	0	0	-1.017
Opwaarderingen	13.890	-13.890	0	0
Stand per 31 december 2017	1.501	7.552	0	9.053

<u>Groepsmaatschappijen</u>	Boek- waarde 1-1-2017	Afwaarde- ring boek- waarde	Dividend uitkering 2017	Resultaat boekjaar 2017	Opwaar- dering 2017	Boek- waarde 31-12-2017
ROC-Corbeille B.V.	0	-12.279	0	-1.522	13.801	0
IT Workz B.V.	1.916	0	-600	185	0	1.501
ATG B.V.	0	-409	0	320	89	0
ROC ICT Services B.V.	4	0	-4	0	0	0
Totaal	1.920	-12.688	-604	-1.017	13.890	1.501

Middels de post afwaardering boekwaarde wordt het negatieve eigen vermogen van de groepsmaatschappij op 1 januari weer zichtbaar. Op jaareinde wordt een eventueel negatief eigen vermogen verrekend met de vordering op de deelneming.

Ultimo 2017 is de boekwaarde van ROC Corbeille B.V. en ATG B.V. negatief. Deze negatieve waarden worden, zoals hierboven vermeld, verrekend met de vordering op de deelneming.

In 2017 hebben geen activiteiten meer plaatsgevonden in ROC ICT Services B.V. In december 2017 is deze B.V. opgeheven.

<u>Vorderingen op groepsmaatschappijen</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
ROC Corbeille B.V.	6.677	8.521
ROC ICT Services B.V.	0	158
Aviation Training Group B.V.	875	806
	7.552	9.485

De vordering op ROC Corbeille B.V. is met name ontstaan vanuit het verstrekken van gelden vanuit ROC West-

Brabant ter financiering van onroerend goed. Het rentepercentage over de resterende vordering is gelijk aan de rente die berekend wordt op de lening die verstrekt is door de Rabobank aan ROC Corbeille eveneens ter financiering van het onroerend goed. Afspraken zijn vastgelegd in leningsovereenkomsten.

De vordering op Aviation Training Group B.V. (ATG) is ontstaan uit de herfinanciering van gelden vanuit ROC West-Brabant. Het rentepercentage over de vordering bedraagt 4,5% respectievelijk 3%. De afspraken zijn vastgelegd in een 2-tal leningsovereenkomsten. Een bedrag van € 0,1 miljoen is binnen 12 maanden opeisbaar.

Leningen u/g

Ultimo 2012 is een lening verstrekt aan de English Education Group. Deze BV heeft met ingang van 1 januari 2013 de activiteiten voortgezet van Anglia. Tot 31 december 2012 een entiteit binnen ROC West-Brabant. De lening is ultimo 2017 vervroegd afgelost.

Verbonden partijen

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Eigen vermogen 31-12- 2017	Resultaat 2017	Omzet 2017	Verklaring art. 2:403 BW	Deelname- percentage	Consoli- datie ja/nee
Corbeille	B.V.	Bergen op Zoom	-13.801	-1.522	1.542	N	100	J
Personeel	B.V.	Etten-Leur	0	0	0	N	100	J
IT Workz	B.V.	Etten-Leur	1.501	185	13.606	N	100	J
ATG	B.V.	Breda	-89	320	1.614	N	100	J
			-12.389	-1.017	16.762			
Steun aan BC	Stichting	Breda	150	-40	0	N	nvt	N
Talentenfonds	Stichting	Breda	15	-4	0	N	nvt	N
			-12.224	-1.061	16.762			

IT Workz heeft 100% van de aandelen van Briljant B.V. ATG heeft 100% van de aandelen van AM&TS B.V. Briljant en AM&TS zijn daarmee indirect een deelneming van Stichting ROC West-Brabant.

De activiteiten van de verbonden partijen zijn aan te merken als publiek met uitzondering van de activiteiten van IT Workz (waaronder Briljant) en ATG (waaronder AM&TS) welke zijn aan te merken als privaat.

De activiteiten van de verbonden partijen vallen onder code 4 'overige' met uitzondering van de activiteiten van ROC Corbeille (code 3: onroerende zaken) en AM&TS (code 1: contractonderwijs).

AM&TS verzorgt het commerciële onderwijs in vliegtuigonderhoud en is derhalve aangemerkt als een private B.V. Deze B.V. dient zelf inkomsten te genereren om de activiteiten uit te kunnen voeren. In de opstartfase is sprake geweest van aanloopverliezen. Deze aanloopverliezen worden tijdelijk gedekt vanuit het private vermogen van ROC West-Brabant (verkregen vanuit in het verleden gegenereerde private activiteiten) en IT Workz maar dienen uiteindelijk terugverdiend te worden.

<u>Naam</u>	<u>Doelstelling</u>	<u>Bestuurder/ directie per 31-12-2017</u>
Corbeille	Het verzorgen van goede huisvesting voor onderwijsdoeleinden voor onder ROC West-Brabant ressorterende opleidingen	Stichting ROC West-Brabant
ROC Personeel	Verlenen van diensten aan St. ROC West-Brabant onder andere door het werven en ter beschikking stellen van personeel	Stichting ROC West-Brabant C.N. Bink (<i>gevolmachtigde</i>)
IT Workz	Beheer en ontwikkeling van ICT-infrastructuur van onderwijsinstellingen en het voor bepaalde tijd beschikbaar stellen van personeel van haar werknemers.	Stichting ROC West-Brabant J.M.L.M. Broeken (<i>operationeel directeur</i>)
ATG	Het aanbieden van hoogwaardige luchtvaarttechnische opleidingen aan klanten en holdingactiviteiten.	Stichting ROC West-Brabant
Steun aan BC	Ondersteunen van niet-subsidiabele activiteiten van St. ROC West-Brabant	A.C.A.D.M. Koreman F.H.A.B.M. de Bekker W.M.M. van Fessem J.M.R.M. Neutelings
Talenteffonds	Belonen van bijzondere prestaties en stimuleren en financieel ondersteunen van ideeën en initiatieven van studenten van ROC West-Brabant	A.C.J. Flink F.J.A.M. van Beijsterveldt J.M.R.M. Neutelings

35 Vorderingen

<u>Deze post is als volgt te specificeren:</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Debiteuren algemeen	2.193	2.661
Groepsmaatschappijen	0	0
Gemeenten	2.794	1.880
Personeel	4	5
Studenten/ leerlingen	2.019	1.809
Overige overheden	42	321
Overige vorderingen	38	30
Vooruitbetaalde kosten	1.517	1.594
Te ontvangen interest	10	34
Overlopende activa overige	888	621
Voorziening wegens oninbaarheid	-2.384	-2.203
Totaal vorderingen	<u>7.121</u>	<u>6.752</u>

36 Liquide middelen

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Kasmiddelen	65	72
Tegoeden op bankrekeningen	40.579	46.678
Totaal liquide middelen	<u>40.644</u>	<u>46.750</u>

De liquide middelen staan alle ter vrije besteding van ROC West-Brabant per 31 december 2017.

37 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves en/of fondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, waarbij de beperking door het bestuur is aangebracht. Bestemmingsfondsen zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, waarbij de beperking door derden is aangebracht.

	Stand per 1-1-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
Algemene reserve	122.068	17	280	122.365
<u>Bestemmingsreserve - privaat</u>				
Algemeen	194	506		700
Totaal bestemmingsreserve - privaat	194	506	0	700
<u>Herwaarderingsreserve</u>				
OKF-gebouwen	2.293	0	-280	2.013
Totaal herwaarderingsreserve	2.293	0	-280	2.013
Totaal eigen vermogen	124.555	523	0	125.078

Het exploitatiesaldo 2017 is conform het voorstel resultaatbestemming toegevoegd aan de algemene reserve voor wat betreft het publieke deel en aan de bestemmingsreserve - privaat voor wat betreft het private deel.

De herwaarderingsreserve OKF betreft de in 1997 overgenomen gebouwen in het kader van de OKF. De herwaarderingsreserve wordt in 30 jaar, conform de afschrijvingstermijn van de gebouwen, aan de algemene reserve toegevoegd.

38 Segmentatie groepsvermogen

Het saldo van het groepsvermogen volgens de geconsolideerde balans is als volgt te verdelen:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Publiek	124.378	124.361
Privaat	700	194
	<u>125.078</u>	<u>124.555</u>

Het private vermogen is opgebouwd vanuit de commerciële activiteiten. Sinds 2009 zijn de commerciële activiteiten ondergebracht binnen BV's.

<u>Het private vermogen ultimo boekjaar is als volgt opgebouwd:</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
ROC West-Brabant	968	968
ATG	-2.981	-3.301
IT Workz	2.713	2.527
Totaal privaat vermogen	<u>700</u>	<u>194</u>

39 Voorzieningen

	31-12-2017	31-12-2016
<u>Personeelsvoorzieningen</u>		
Duurzame inzetbaarheid BVE en VO	5.098	2.910
Wachtgelden	3.720	3.460
Sociaal beleid	1.859	5.724
Jubilea	1.401	1.196
Langdurig zieken	616	1.248
	12.694	14.538
<u>Overige voorzieningen</u>		
Sloopkosten	289	289
	289	289
Totaal voorzieningen	12.983	14.827

Voor een nadere toelichting op deze post wordt verwezen naar de tekst zoals opgenomen onder referentie 11.

40 Langlopende schulden

	Stand per 1-1-2017	Extra aflossing 2017	Aflossing 2018	Stand per 31-12- 2017	looptijd > 1 jaar	looptijd > 5 jaar	Rentevoet (%)
<u>Kredietinstellingen</u>							
Deutsche Bank	1.491	-154	-103	1.234	411	823	6,23
ING	31.875	0	-2.500	29.375	10.000	19.375	variabel
Rabobank *	1.254	0	-74	1.180	299	881	variabel
Rabobank *	1.502	-1.502	0	0	0	0	-
Rabobank *	2.558	-748	-250	1.560	998	562	5,72
Totaal langlopende schulden	38.680	-2.404	-2.927	33.349	11.708	21.641	

Aflossingsverplichtingen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar zijn opgenomen onder de kortlopende schulden.

	Effectieve rente (%)	Rentevast tot en met	Einddatum lening	Aflossing per	Huidige opslag (%)	Herzieningsmogelijkheid opslag
<u>Kredietinstellingen</u>						
Deutsche Bank	6,38	1-9-2023	31-12-2030	kwartaal	-	-
ING	-	-	1-7-2030	kwartaal	0,55	einde rentevaste periode
Rabobank *	-	-	1-10-2034	maand	0,75	altijd
Rabobank *	-	-	-	-	-	-
Rabobank *	5,87	1-4-2028	1-4-2025	maand	-	-

Deutsche Bank

Als zekerheid voor de door Deutsche Bank verstrekte kredietfaciliteiten is verstrekt:

- hypothecaire inschrijving ad € 4,5 miljoen op onroerend goed te Breda (Markendaalseweg).

ING

Als zekerheid voor de door de ING verstrekte kredietfaciliteiten is verstrekt:

- hypothecaire inschrijving ad € 81,5 miljoen op onroerend goed van St. ROC West-Brabant.

De kredietfaciliteit bestaat uit een geldlening. Op de lening is een renteswap afgesloten. Deze renteswap heeft een looptijd tot en met juni 2025. De renteswap zet de variabele rente op de lening (gebaseerd op 3 maands-Euribor) om in een vaste rente van 4,75%. De marktwaarde van de renteswap bedraagt ultimo boekjaar - € 7,4 miljoen. Er zit geen margin-call op deze renteswap hetgeen betekent dat Stichting ROC West-Brabant geen bijstortverplichting heeft.

Rabobank

Als zekerheid voor de door de Rabobank verstrekte geldleningen en kredietfaciliteiten is verstrekt:

- borgtocht ad € 3,1 miljoen door St. Waarborgfonds MBO op de leningen aangeduid met een *
- negative pledge/ pari-passu verklaring en cross-default.

De variabele rente van de lening ultimo 2017 € 1,3 miljoen groot, is opgebouwd op basis van het 1-maands Eurobor met een opslag van 0,75%-punt.

41 Kortlopende schulden

<u>Deze post is als volgt te specificeren:</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Kredietinstellingen	2.927	3.034
Crediteuren	6.550	6.878
Ministerie	50	181
Overige overheden	434	0
Belastingen en premies soc. verzekeringen	8.261	7.078
Schulden terzake van pensioenen	1.757	1.630
Overige kortlopende schulden	130	154
Vooruitontvangen wettelijk cursusgeld	216	117
Vooruitontvangen subsidies OCW	5.855	5.782
Vooruitontvangen subsidies EZ	722	1.249
Vooruitontvangen bedragen	1.781	1.640
Vakantiegeld- en vakantiedagen	5.440	5.087
Te betalen interest	430	478
Overige overlopende passiva	5.339	4.804
Totaal kortlopende schulden	39.892	38.112

42 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Hiervoor wordt verwezen naar de tekst zoals opgenomen onder referentie 14.

Etten-Leur, 14 juni 2018

Was getekend:

dr. J.M.R.M. Neutelings

A.A. Kaim-Lamers

voorzitter Raad van Bestuur van Stichting ROC West-Brabant

lid Raad van Bestuur van Stichting ROC West-Brabant

mr. A. Heikens

W. Kraaijeveld

prof. dr. H.C.W. Beijerinck

S.M. Boelema

drs. G.I.W.M. Buck CCMM

R.G.K. Voss

voorzitter Raad van Toezicht van Stichting ROC West-Brabant

vice-voorzitter Raad van Toezicht van Stichting ROC West-Brabant

lid Raad van Toezicht van Stichting ROC West-Brabant

lid Raad van Toezicht van Stichting ROC West-Brabant

lid Raad van Toezicht van Stichting ROC West-Brabant

lid Raad van Toezicht van Stichting ROC West-Brabant

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire regeling inzake de winstbestemming

De statuten van de Stichting bevatten geen expliciete regeling inzake de resultaatbestemming.

Vooruitlopend op het bestuursbesluit is het nettoresultaat 2017 vanuit de commerciële activiteiten van de B.V.'s toegevoegd aan de bestemmingsreserve privaat en het resterende nettoresultaat 2017 aan de algemene reserves.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van toezicht van Stichting ROC West-Brabant

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting ROC West-Brabant te Etten-Leur gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting ROC West-Brabant op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2017;
- de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting ROC West-Brabant, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag (pagina 5 t/m 106);
- de overige gegevens (pagina 158 t/m 162);

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. De raad van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is de raad van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 14 juni 2018
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door: R. Goldstein RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

OVERIGE BIJLAGEN

Huisvesting scholen masterplan Breda

Algemeen

In 2009 zijn in het kader van het Masterplan Breda de gebouwen van de vmbo scholen die tot dan toe eigendom waren van de Gemeente Breda overgedragen aan ROC West-Brabant. Het gaat, naar de stand op 31-12-2017, om de volgende gebouwen/ vmbo-scholen:

<u>locatie</u>	<u>vmbo school</u>
Frankenthalerstraat 17	Praktijkschool Breda
Groene Woud 2	de Rotonde
Tuinzigtlaan 10	van Cooth
van Riebeecklaan 2	Tessenderlandt
Heuvelstraat 52a	Kompas
Rijnesteinstraat 1	Christoffelschool

Ook de daarbij behorende vergoedingen worden doorbetaald aan ROC West-Brabant. ROC West-Brabant dient jaarlijks verantwoording af te leggen over de besteding van de vergoeding die de gemeente hiervoor doorbetaalt.

Onderstaande cijfers hebben betrekking op bovengenoemde panden en maken onderdeel uit van de enkelvoudige cijfers van ROC West-Brabant zoals opgenomen in deze jaarstukken.

De vergoeding vanuit de gemeente Breda aangevuld met een bijdrage vanuit de scholen was in 2016 niet toereikend. De investeringsuitgaven en uitgaven voor groot onderhoud waren in de afgelopen jaren hoog. Deze uitgaven zijn gefinancierd vanuit middelen vanuit ROC West-Brabant hetgeen heeft geleid tot een toename van de rentelasten.

Ook in de eerstkomende jaren zal de vergoeding niet toereikend zijn en zal ROC West-Brabant eigen middelen moeten investeren.

Balans per 31 december 2017
(na verwerking resultaatbestemming)

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Vaste activa		
Materiële vaste activa	<u>17.152</u>	<u>17.350</u>
Totaal vaste activa	17.152	17.350
Vlottende activa		
Liquide middelen	<u>-21.232</u>	<u>-20.933</u>
Totaal vlottende activa	-21.232	-20.933
Totaal activa	<u><u>-4.080</u></u>	<u><u>-3.583</u></u>
Eigen vermogen	<u>-4.080</u>	<u>-3.583</u>
Totaal passiva	<u><u>-4.080</u></u>	<u><u>-3.583</u></u>

Staat van baten en lasten over 2017

	<u>2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>2016</u>
Baten			
Rijksbijdragen	195	204	201
Overige overheidsbijdragen	<u>1.077</u>	<u>1.080</u>	<u>1.117</u>
Totaal baten	1.272	1.284	1.318
Lasten			
Personeelslasten	28	30	27
Afschrijvingen	600	565	569
Huisvestingslasten	<u>694</u>	<u>585</u>	<u>504</u>
Totaal lasten	<u>1.322</u>	<u>1.180</u>	<u>1.100</u>
Saldo baten en lasten	-50	104	218
Financiële baten en lasten	<u>-447</u>	<u>-800</u>	<u>-645</u>
Resultaat	<u><u>-497</u></u>	<u><u>-696</u></u>	<u><u>-427</u></u>

Kasstroomoverzicht 2017

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	-50	218
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen (excl. boekresultaat)	<u>600</u>	<u>569</u>
	600	569
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>550</u>	<u>787</u>
Betaalde interest	<u>-447</u>	<u>-645</u>
	-447	-645
Kasstroom uit operationele activiteiten	<u>103</u>	<u>142</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings materiële vaste activa	<u>-402</u>	<u>-323</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-402	-323
Mutatie liquide middelen	<u>-299</u>	<u>-181</u>
<u>Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Stand per 1 januari	-20.933	-20.752
Mutatie boekjaar	-299	-181
Stand per 31 december	<u><u>-21.232</u></u>	<u><u>-20.933</u></u>

Toelichting op de balans en staat van baten en lasten

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn als volgt te specificeren:

	Aanschaf- prijs t/m 2016	Afschrij- vingen t/m 2016	Boek- waarde 1-1-2017	Investeringe n 2017	Afschrijving en 2017	Boek- waarde 31-12- 2017
<u>Gebouwen</u>						
Frankenthalerstr. 17	6.649	-471	6.178	16	-203	5.991
Groene Woud 2	4.618	-675	3.943	0	-155	3.788
Tuinziglaan 10	860	-321	539	230	-84	685
van Riebeecklaan 2	992	-318	674	143	-107	710
Heuvelstraat 52a	17	-7	10	0	-6	4
Rijnesteinstraat 1	214	-126	88	13	-45	56
Totaal gebouwen	13.350	-1.918	11.432	402	-600	11.234
<u>Terreinen</u>						
Baronielaan 4*	1.006	0	1.006	0	0	1.006
Groene Woud 2	365	0	365	0	0	365
van Riebeecklaan 2	3.553	0	3.553	0	0	3.553
Heuvelstraat 52a	72	0	72	0	0	72
Rijnesteinstraat 1	922	0	922	0	0	922
Totaal terreinen	5.918	0	5.918	0	0	5.918
Generaal totaal	19.268	-1.918	17.350	402	-600	17.152

Baronielaan 4 betreft de voormalige locatie van de Praktijkschool. Naar verwachting wordt dit terrein in 2017 verkocht. De Praktijkschool is momenteel gevestigd aan de Frankenthalerstraat 17 in Breda. Dat terrein is onderdeel van het Prinsentuin College.

Liquide middelen

Dit betreft de negatieve kasstroom met betrekking tot de masterplan-gebouwen. Dit vloeit met name voort uit de aankoop van de gebouwen begin 2010, de investeringen in de daarna volgende jaren, alsmede de betaling van de schuld aan Building Breda.

Deze aankoop, investeringen en betaling van de schuld zijn aan de liquide middelen van het ROC onttrokken.

Eigen vermogen

	Saldo 1-1-2017	Bestemming resultaat	Saldo 31-12-2017
Algemene reserve	-3.583	-497	-4.080

Rijksbijdragen

Dit betreft het vanuit de scholen doorbetaalde aandeel in de instandhoudingskosten welke dient ter dekking van huisvestingslasten. In 2015 is hiervoor een tarief van € 75 per leerling aangehouden.

<u>Deze post is als volgt opgebouwd:</u>	<u>2017</u>	Begroting <u>2017</u>	<u>2016</u>
Praktijkschool	23	24	24
Rotonde	30	30	29
van Cooth	61	62	65
Tessenderlandt incl. Christoffel/ Kompas	81	88	83
Totaal rijksbijdragen	<u>195</u>	<u>204</u>	<u>201</u>

Overige overheidsbijdragen	<u>2017</u>	Begroting <u>2017</u>	<u>2016</u>
Bijdrage 2017 resp. 2016	<u>1.077</u>	<u>1.080</u>	<u>1.117</u>

Dit betreft de via Building Breda ontvangen bijdrage vanuit de Gemeente Breda inzake de panden welke zijn overgedragen in het kader van het Masterplan.

Personeelslasten

Dit betreft de inzet van personeelsleden van de dienst Huisvesting van ROC West-Brabant welke is toe te rekenen aan de masterplan-gebouwen.

Afschrijvingen	<u>2017</u>	Begroting <u>2017</u>	<u>2016</u>
Gebouwen	600	565	569
Totaal afschrijvingen	<u>600</u>	<u>565</u>	<u>569</u>

Huisvestingslasten	<u>2017</u>	Begroting <u>2017</u>	<u>2016</u>
Huur	2	20	1
Verzekeringen	24	30	31
Onderhoud	525	445	309
Heffingen	134	80	163
Overige huisvestingslasten	9	10	0
Totaal huisvestingslasten	<u>694</u>	<u>585</u>	<u>504</u>

Financiële baten en lasten

Dit betreft de rentelast over de negatieve kasstroom met betrekking tot de masterplan-gebouwen incl. een correctie over de voorgaande jaren van - € 280.000.

MIP gelden

MIP monitor financieel en inhoudelijk 21 CY - Prinsentuin

	F	G	H	I	J	K	L	M
IN MIP GEPLANE INZET VAN MIDDELEN								
Actielijn art. 17	Investeringsmiddelen		Eigen middelen		Totaal geplande inzet (control)voor			
	FIM2014	FIM2015	FEM2014	FEM2015	2014	2015	2016	2017
a.1 vernieuwing opleidingen	167.900	107.768	198.012	167.900	365.912	275.668	5.814	20.351
a.2 groene kennis voor burgers	45.625	40.679	20.440	45.625	66.065	86.304	11.629	34.887
a.3 kennistoepassing	8.760	8.346	5.840	8.760	14.600	17.106	11.629	34.887
b.1 samenwerkingsverbanden	0	0	0	0	0	0	26.165	34.887
b.2 teams vakdocenten	0	0	0	0	0	0	0	0
c.1 innovatieve bedrijven	4.380	25.038	5.005	4.380	9.385	29.418	43.608	72.681
c.2 inhuur deskundigheid	8.760	12.508	0	4.380	8.760	16.888	23.258	58.145
d.1 groene groei	42.340	61.876	0	42.340	42.340	104.216	5.814	17.443
d.2 thema's innovatieagenda's	8.030	50.054	0	8.030	8.030	58.084	5.814	17.443
d.3 agenda bèta – techniek	4.575	130.885	0	4.575	4.575	135.460	5.814	17.443
d.4 voedselzekerheid	0	0	0	0	0	0	0	0
	290.370	437.154	229.297	285.990	519.667	723.144	139.547	308.166

Beschikking DUO 2013 229.298

	N	O	P	Q	R	S	T	U
DAADWERKELIJK BESTEDE INVESTERINGSMIDDELEN								
Actielijn art. 17	Besteed in 2014 uit art. 5 + 5a 2013, volgens opgave instelling	Besteed in 2014 uit art. 5 2014, volgens opgave instelling	Totaal besteed in 2014 (uit Art. 5+5a 2013 en Art. 5 2014)	Totaal besteed in 2015 (uit Art. 5+5a 2013 en Art. 5 2014)	Totaal besteed in 20165 (uit Art. 5+5a 2013 en Art. 5 2014)	Besteed in 2017 uit overloop 2013 (Art. 5+5a) en/of 2014 (Art.5)	Besteed in 2017 uit Art. 5 2015	Totaal besteed t/m 2017 (uit Art. 5+5a 2013 en Art. 5 2014) O+P+Q+R
		198.012	2.100	200.112	142.500	5.814	0	20.351
a.1 vernieuwing opleidingen	20.440	0	20.440	1.500	11.629	0	11.629	45.198
a.2 groene kennis voor burgers	5.840	0	5.840	0	11.629	0	52.500	69.969
a.3 kennistoepassing	0	0	0	0	26.165	4.723	74.277	105.165
b.1 samenwerkingsverbanden	0	0	0	0	0	0	0	0
b.2 teams vakdocenten	5.005	0	5.005	0	47.940	0	88.510	141.455
c.1 innovatieve bedrijven	0	0	0	0	18.929	0	13.291	32.220
c.2 inhuur deskundigheid	0	0	0	0	5.814	0	18.000	23.814
d.1 groene groei	0	0	0	0	5.814	0	24.885	30.699
d.2 thema's innovatieagenda's	0	0	0	0	5.814	0	0	5.814
d.3 agenda bèta – techniek	0	0	0	0	0	0	0	0
d.4 voedselzekerheid	229.297	2.100	231.397	144.000	139.548	4.723	823.111	
							inclusief besteed in 2013	823.111

Beschikking DUO 2014 290.371

Beschikking DUO 2015 437.175

V W

Actielijn art. 17
a.1 vernieuwing opleidingen
a.2 groene kennis voor burgers
a.3 kennistoepassing
b.1 samenwerkingsverbanden
b.2 teams vakdocenten
c.1 innovatieve bedrijven
c.2 inhuur deskundigheid
d.1 groene groei
d.2 thema's innovatieagenda's
d.3 agenda bèta – techniek
d.4 voedselzekerheid

VERWACHTE INZET INVESTERINGSMIDDELEN	
Actielijn	Geplande inzet in 2018 uit overloop Art.5
a1	2.907
a2	11.629
a3	11.629
b1	26.165
b2	0
c1	29.072
c2	34.887
d1	5.814
d2	5.814
d3	5.814
d4	0
	133.733

Controle:		
Nog te besteden vanaf 2017 (DUO-opgave 2013 + 2014 + 2015) - totaal besteed t/m 2017	=	133.733
Totaal verwachte uitputting eind 2018	=	0

BRIN	Actielijn	Activiteit	Beoogde uitkomst per activiteit	Indicatoren per uitkomst	Uitgevoerde acties 2017	Bereikte resultaten 2017	Verwachte acties en resultaten 2018	Opmerkingen, leerpunten, blokkades
21CY Prinsentuin	a.1	a.1.1 Analyseren en actualiseren van het opleidingsportofolio afgestemd met bedrijfsleven	<ul style="list-style-type: none"> Actueel opleidingsportofolio afgestemd met het bedrijfsleven Versterkte positie van kleine opleidingen 	<ul style="list-style-type: none"> voor het schooljaar 2017/2018 is er een opleidingsportofolio afgestemd met zowel het m als het bedrijfsleven. 	Binnen SAC zijn keuzedeelen besproken en afgestemd met de vraag van het bedrijfsleven. SAC groen en leefomgeving, SAC Agro en Food en SAC bloem & styling daar worden keuzedeelen en inhoud opleiding besproken	Predicaat Bloemistenacademie, daarvoor bieden we keuzedeelen aan (WBV), en ook inhoud van de onderwijsmodules wordt met WBV afgestemd Verantwoording middels notulen SAC en overleg Bloemistenacademie en Cumula Academie	Continuëren activiteiten 2017	
21CY Prinsentuin	a.1	a.1.2 Opstellen van een projectbureau	<ul style="list-style-type: none"> Studenten kunnen gebruik maken van actuele opdrachten uit het bedrijfsleven 	<ul style="list-style-type: none"> In 2016 wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden en wijze van inrichting van een projectbureau. In 2017/2018 is er een operationeel projectbureau 	Besluit is genomen om projectbureau niet uit te voeren, maar nadruk te leggen op betere contacten met BIV bedrijven			
21CY Prinsentuin	a.1	a.1.3 Professionaliseren van docenten gericht op de ontwikkelingen in de sector	<ul style="list-style-type: none"> Docentenstages en vakhouderlijke scholing 	<ul style="list-style-type: none"> Met ingang van 2017/2018 is per sector/docent minimaal een stage/vakopleiding gevolgd en vastgelegd in het bekwaamheidsdossier 	Docenten hebben meegeslopen met masterclasses (G&L). Bespreken van vakbeurzen en bedrijven om eigen kennis docenten te vergroten Samenwerking HAS, samenwerkingsdag LOL overleg (landelijk overleg boomwerf)	Conform 2017 en mogelijkheden onderzoeken om deze uit te bereiden.		
21CY Prinsentuin	a.1	a.1.4 Onderwijsmodules zijn ontwikkeld in samenwerking met het bedrijfsleven	<ul style="list-style-type: none"> Ontwikkelde onderwijsmodules die ook ingezet zijn in "levenslang leren" 	<ul style="list-style-type: none"> Ontwikkelde opleidingsmodules zijn samenwerking met het bedrijfsleven tot stand gekomen. De onderwijsmodules maken met ingang van 2017-2018 onderdeel uit van het curriculum 	Ontwikkeling van modules binnen HIS	Bezwaargenoten zijn ontwikkeld. Besproken en gevalueerd binnen SAC.	Continuëren activiteiten 2017	
21CY Prinsentuin	a.2	a.2.1 Organiseren week van de duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> Er is jaarlijks een programma (oktober) in het teken van duurzaamheid voor studenten, welke ook opengesteld wordt voor de stakeholders 	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf schooljaar 2016-2017 is er een programma per schooljaar uitgevoerd met relevante thema's op het gebied van duurzaamheid. 	Week van de duurzaamheid (week 41)	Alle docenten bij betrokken bij voorbereiding 1 gezamenlijke dag en 4 dagen binnen de lessen, waardoor ook alle studenten met het thema hebben gewerkt	Opnemen in programma 2018-2019	
21CY Prinsentuin	a.2	a.2.2 Studenten leveren een bijdrage aan activiteiten in de regio gericht op een positieve gezonde leefstijl en duurzaam samenleven	<ul style="list-style-type: none"> Uitgevoerde bijeenkomsten: Expositie bloem, voorlichtingsdagen op lagere scholen, Familiedag dier Het project ecoschool draag zichtbaar bij aan een positieve gezonde leefstijl en duurzaam samenleven Er is een project volkstuinjes gestart met medewerking van het Prinsentuin College 	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf schooljaar 2016-2017 is er een overzicht van activiteiten aanwezig met daarin opgenomen welke thema's en doelgroepen zijn benaderd in het kader van positieve gezonde leefstijl en duurzaam samenleven In het schooljaar 2015-2016 keurmerk silver en in schooljaar 2016-2017 keurmerk goud. In schooljaar 2016-2017 zijn voorlichtingen gehouden door studenten. 	<ul style="list-style-type: none"> Bijeenkomsten Bloem en Styling More Creative middag en woord HO HO Horseday Familiedag Dier Ontmoetingsmiddag Peuters (kinderdagverblijf) plus VBBO meenemen naar beurs naar Groot groen Westrijd bloemschikken Groot en Blou Expositie bloem (examenslukken) Agro: informatie verstrekken landbouwvoertuigen en andere verkeersdelinners aan basisschoolleerlingen (verkeer en landbouwvoertuigen) voorlichtingsrondes op weg naar 2 	Stimuleren nieuwe activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> verdere Voorbereidingen treffen om het keurmerk goud te behalen nog op Zilver, wel veel aanpassingen: toeliefgroepen vervangen naar senior, 	

BRIN	Actielijn	Activiteit	Bewoogde uitkomst per scholiteit	Indicatoren per uitkomst	Uitgevoerde acties 2017	Bereikte resultaten 2017	Verwachte acties en resultaten 2018	Opmerkingen, leerpunten, blokkades
21CY Prinsentuin	2.3	2.3.1 Het opzetten en inrichten van een structuur, waarin onderwijsmodules worden geïntegreerd door het bedrijfsleven	<ul style="list-style-type: none"> Ons onderwijsaanbod sluit aan bij de vraag van het bedrijfsleven. 	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf schooljaar 2015-2016 wordt een pilot opgezet binnen team Groen en Levensring en vanaf schooljaar 2017-2018 is per afdeling een werkgroep met het bedrijfsleven die periodiek is tot evaluatie adviseert. Dit wordt middels een rapportage vastgelegd. 	<p>Voor alle teams zijn Sac's opgericht en gevuld. In de Sac worden ontwikkelingen vanuit het bedrijfsleven besproken, met het oog op integratie in het onderwijs.</p> <p>Notulen SAC, hieruit zijn ontwikkelingen geformuleerd en daarvoor zijn ontwikkelingen aan docenten gegeven</p>	<p>alle teams hebben nu minimaal een SAC</p>	<p>Ontzetten ontwikkelingen in verhouding tot samenwerking met SAC te optimaliseren</p>	
21CY Prinsentuin	2.3	2.3.2 Samenwerking met HBO instellingen bij de uitvoering van praktijkgericht onderzoek gericht op kennisopbouw en kennisdeling.	<ul style="list-style-type: none"> Actieve samenwerking met verwante HBO instellingen, waarbij kennisdeling onderdeel van de agenda is. 	<ul style="list-style-type: none"> In schooljaar 2015-2016 heeft Prinsentuin College heeft met HAS Den Bosch een werkgroep de periodiek samenkomt om kennisdeling en kennisopbouw te bespreken. Er worden HBO studenten (minimaal 3 per jaar) ingezet op praktijkgericht onderzoek te doen met als doel kennisopbouw en kennisdeling. In schooljaar 2016-2017 zijn drie samenwerkingen tussen HBO en MBO studenten. Met ingang van schooljaar 2015-2016 is met de STOAS hogeschool een actief samenwerkingsverband met als doel HBO studenten in het MBO te begeleiden en gericht vraag en aanbod af te stemmen. 	<p>STOAS: stuurgroep lid groen consortium en daarbij leveren we een schoolopleider (1 dag per week), welke participeert in het coördineren en organiseren van scholing en begeleiding van en voor studenten. Afhankelijk van de hoeveelheid studenten is er een werkplekbegeleider aan gekoppeld. 10-15 docenten.</p> <p>FONTYS: begeleiden van studenten voor biologie, biochemie en scheikunde binnen afdeling die. Hiervoor worden programma's afgestemd met Fontys. Binnen PC werken ze aan verdieping, verbreding van opdrachten plaats die gebruikt worden binnen het MBO. (docent met taakuren aan toegewezen)</p> <p>HAS: samenwerkingsverband met HAS plantenteelt, wordt in 2017 verder verbreed naar TPL en VEE. Er is een actieve kennisuitwisseling en deling op het gebied van plantkunde onderzoek. HAS maakt gebruik faciliteiten op PC. In samenwerking met het PC (daglichtloos teken cel & praktijkgericht onderzoek in de kas)</p>	<p>Samenwerking ontwikkeld met: STOAS, FONTYS, HAS en AVANS en docenten beschikbaar gesteld</p>	<p>Verdere samenwerking uitbetten</p>	
21CY Prinsentuin	2.1	2.1.1 In samenwerking aanbieden van primaire opleidingen in het gebied West-Brabant-Zeeland	<ul style="list-style-type: none"> Prinsentuin en Educatie werken samen in de uitvoering van de primaire sector 	<ul style="list-style-type: none"> In schooljaar 2015-2016 is er minimaal 1 opleiding in samenwerking uitgevoerd. 	<p>AVANS: uitvoering van AD trajecten met AVANS</p> <p>Opleiding GG is op extra locatie Heerde in uitvoering gebracht. Hierbij worden zowel aan studenten van Prinsentuin als Educatie gezamenlijk les gegeven. De inzet van docenten komen van beide scholen</p>	<p>GGI, lokale Heerde</p>		

BRIN	Actielijn	Activiteit	Beoogde uitkomst per activiteit	Indicatoren per uitkomst	Uitgevoerde acties 2017	Bereikte resultaten 2017	Verwachte acties en resultaten 2018	Opmerkingen, leerpunten, blokkades
		B1.2 Strategisch onderzoek naar de mogelijkheden van Samenwerkingsverband Zuidwest-Nederland	<ul style="list-style-type: none"> Strategisch plan 	<ul style="list-style-type: none"> Met ingang van 2017-2018 zijn de uitkomsten van het strategisch plan onderdeel van het Jaarplan Pilsentuin College 	Middels externe begeleiding is het MT, samen met de staf het Meerjarenbeleidsplan aan het ontwikkelen.	Concept Meerjarenbeleidsplan	Voorjaar 2017 afronding	
		B1.3 Het aangaan van samenwerkingsverbanden op basis van het strategisch onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> Een doelmatig opleidingsaanbod o.b.v. het strategisch plan 	<ul style="list-style-type: none"> De resultaten van het doelmatigheidsonderzoek worden in 2017-2018 op strategisch niveau vertaald in een voorstel om het opleidingsaanbod van het Pilsentuin College in samenwerking met andere AOC's aan te bieden / af te stemmen. 	Een netwerkkaart is ontwikkeld, waarin alle verbindingen tussen de verschillende scholen zijn opgenomen. Deze netwerkkaart wordt ingezet om samenwerkingen in de regio te bevorderen en tevens actief gebruikt om de discussie doelmatigheid vorm te geven.	Netwerkkaart Samenwerkingsverband met Radius, College en verdere uitwerking van samenwerking met Cingel College (binnen onderwijscurriculum)		
		B1.4 Het onderzoeken van mogelijkheden van samenwerkingsverbanden Binnen ROC West-Brabant naar mogelijke cross overs.	<ul style="list-style-type: none"> Support waarin de mogelijke cross over binnen ROC West-Brabant op HUBO haalbaarheid Onderzoek Betselaar en organiserenbaar zijn beschreven 	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf 2016-2017 zijn er 2 jaar cross overs gerealiseerd binnen ROC West-Brabant in samenwerking met het Pilsentuin College. 	Het aangaan van een samenwerkingsverband met Radius, NMR en LAB Radius. In onderzoek ontwikkeling GCI met Marikazat College Start samenwerking PC met medewerkers in nager.	Samenwerking GCI met Marikazat College en verdere uitwerking van samenwerking met Cingel College (binnen onderwijscurriculum)		
210Y Pilsentuin	B.2 c.1	c.1.1 Beschrijven definitie en criteria preferente leerbedrijven en leerbedrijven die hier aan voldoen zijn inzichtelijk	<ul style="list-style-type: none"> Criteria voor preferente leerbedrijven zijn gedefinieerd en leerbedrijven die hier aan voldoen zijn inzichtelijk 	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf 2016-2017 op basis van de vastgestelde criteria zijn er per opleidingsjaar preferente leerbedrijven die actief worden ingezet door de opleidingsteams 	Bedrijven die aansluiten bij de SAC's worden ingezet als preferent leerbedrijf. Nobite preferente leerbedrijven dient nog afgerond te worden in 2016-2017	Preferente leerbedrijven zijn vastgelegd binnen de inrichting van de SAC's.	Scholing co-assessoren januari-februari	
210Y Pilsentuin	c.1	c.1.2 Het inzetten van innovatieve leeromgevingen vanuit het netwerk van Treepoot.	<ul style="list-style-type: none"> Het inzetten van innovatieve leeromgevingen vanuit het netwerk van Treepoot. 	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf schooljaar 2015-2016 Er is een vastgesteld opleidingsprogramma met innovatie vanuit de plantenteelt sector. 	Scholingen aanbieden voor co-assessoren 2016-2017	Een scholingsprogramma ingericht per Leerarrangement.		
210Y Pilsentuin	c.1	c.1.3 Het onderzoeken naar Contextrijke leeromgevingen Het realiseren van contextrijke leeromgeving o.b.v. de uitkomst van het uitgevoerde onderzoek.	<ul style="list-style-type: none"> Leslocaties voor onderwijshuizing bij de contextrijke leeromgeving zelf gerealiseerd 	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf schooljaar 2015-2016 zijn er minimaal 3 duurzame samenwerkingsverbanden op Pilsentuin College niveau met bedrijven gericht op onderwijshuizing op locatie 	Bij een aantal bedrijven wordt onderwijs gegeven op locatie, met behulp van de middelen die in de praktijk voorhanden zijn.	Externe Onderwijslocaties Natuurlijk, Tomast Renee Vermaat (veelhouderij) Pilsentuin Bakmans (nieuwe locatie die beter aansluit aan onderwijsbehoeftes) Bartsis (Agrarisch loonwerk)		

BRIN	Actielijn	Activiteit	Beoogde uitkomst per activiteit	Indicatoren per uitkomst	Uitgevoerde acties 2017	Bereikte resultaten 2017	Verwachte acties en resultaten 2018	Opmerkingen, leerpunten, blokkades
21CY Prinsentuin	c.2	c.2.1 Externe Vak experts inzetten op de onderwijsuitvoering en/of onderwijsontwikkelingsgerust om kwaliteit onderwijsprogramma te verbeteren.	<ul style="list-style-type: none"> Een onderwijsprogramma hebben welke up to date is en gevalueerd wordt door onze studenten,innovatieve bedrijven en organisaties wordt verzorgd. 	<ul style="list-style-type: none"> Resultaten vanuit de Job-monitor (2018) op het gebied onderwijsuitvoering en-ontwikkeling zijn gemiddeld 0,3 punt hoger dan de uitkomsten van de Job-monitor (2016) op dezelfde gebieden,organisaties wordt verzorgd 	<ul style="list-style-type: none"> extra JOB monitor voor. Extra inzet consultant voor deskundigheidverbetering BPV plan wordt 2-welijks binnen MIT onderwijskwaliteit. inzet op workshops voor verdieping en verbreding curriculum nieuw BPV-verbeterplan en inzet van nieuwe coördinator 	<ul style="list-style-type: none"> Job monitor is uitgevoerd en geanalyseerd. Actie opgezet voor ontwikkeling onderwijsgerust door externe adviseur ieder team heeft vakexperts BPV plan wordt 2-welijks binnen MIT besproken en gemonteerd door BPV expert (nieuwe rol 2017) 	<ul style="list-style-type: none"> BPV plan vormt standaard onderdeel van kwaliteitsplan en wordt voor ieder schooljaar opgesteld. 	
21CY Prinsentuin	c.2	c.2.2 Vastleggen van vak kennis in digitale content (Kennisfilmpjes)	<ul style="list-style-type: none"> Kennisfilmpjes vanuit het onderwijsprogramma met specifieke vak kennis is beschikbaar gesteld voor docenten en studenten 	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf schooljaar 2016-2017 Er zijn 5 nieuwe kennisvideo's ontwikkeld en toegankelijk voor studenten 	Nieuwe Kennisfilmpjes	4 nieuwe kennisfilmpjes (hoverniers, GG (Heshe), Ves en milieu) jam met eigen studenten	Kennisfilmpas voor team dier	
21CY Prinsentuin	d.1	d.1.1 In alle opleidingen is aantoonbaar aandacht voor het effect van hun handelen op de duurzaamheid binnen de samenleving.	<ul style="list-style-type: none"> De studenten zijn zichzelf bewust van de effecten van hun handelen op een duurzame samenleving 	<ul style="list-style-type: none"> Studenten worden uitgenodigd om deel te nemen aan de week van de duurzaamheid. 	<ul style="list-style-type: none"> week duurzaamheid is uitgevoerd voor alle studenten. Studenten nemen voorkeerprijs en participeren in Eco Schools 	Zilveren keurmerk ECO-Schools	Behalen hoogste keurmerk van ECO-school (keurmerk groen)	
21CY Prinsentuin	d.2	d.2.1 Onderzoeken welke modules er binnen het CIV beschikbaar zijn Matchen beschikbare modules vanuit het CIV op het opleidingsprogramma. Aanbieden van de gekozen modules in het opleidings aanbod.	<ul style="list-style-type: none"> Lijst met beschikbare modules Matchingsoverzicht Keuze modules met opleidingsoverzicht Lijst aangeboden modules vanuit CIV, passend bij opleidingsprogramma 	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf schooljaar 2016-2017 zijn er OV modules ontwikkeld en worden als Keuze deel aangeboden in de opleidingen waarvoor aan het Keuze deel is gekoppeld 	<ul style="list-style-type: none"> In onderzoek genomen de verschillende modules gecombineerd met welke keuzedeel relevant zijn voor het Prinsentuin College. 	3 Keuzedeel duurzaamheid worden aangeboden Keuzedeel BIOBASED is in ontwikkeling	Evaluatie aangeboden keuzedeel 2016-2019 aanbieden Keuzedeel Biobased	
21CY Prinsentuin	d.3	d.3.1 Medewerkers Prinsentuin colleges participeren structureel op strategisch en tactisch, operationeel niveau binnen CIV Biobased	<ul style="list-style-type: none"> Doordat participatie in CIV biobased zijn de opbrengsten vertaald in beleid, aanbod en uitvoering van onderwijsprogramma's 	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf schooljaar 2015-2016 is een projectleider Biobased aangesteld binnen het Prinsentuin College. Er is aanbod in het opleidingsprogramma dat gericht is op Biobased. Er zijn 2 Biobased activiteiten ontwikkeld met studenten van het Prinsentuin College. 	<ul style="list-style-type: none"> Participatie in CIV door 2 medewerkers in 2017, welke ook de keuzedeel mede hebben ontwikkeld 	Studenten hebben Biobased gericht excursies gedaan, er is een Biobased aanbod aan opdrachten. Er is een online introductie cursus Biobased. Voor 2017 is extra medewerker voor 0,2 ingezet op project CIV Biobased. Er is een Biobased praktijkruimte ingericht in de las voor plangericht onderzoek.	Participatie loopt door in 2018	
21CY Prinsentuin	d.4							

*Vanaf 2016 is een nieuw actieplan opgesteld, hierdoor is de inhoudelijke monitor afwijkend tov de vorige versies.